

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőségnek küldi vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1908 október 20. d. e. 10 órakor. Évi rendes közgyűlés.

" " 22. d. e. 10 és d. u. 4 órakor.
A Gazd. Egyesületek Orsz. Szövetségének nagygyűlése.

Figyelmeztetés az OMGE. tagjaihoz!

Egyesületünknek a folyó hó 20-iki elnökválasztó közgyűlésen résztvenni szándékozó t. tagjait nyomatékosan figyelmeztetjük alapszabályaink 7. §. a) pontjának harmadik bekezdésére, melynek értelmében a közgyűlésen csak olyanok szavazhatnak, akik az előző évről tagdíjhátralékban nincsenek, aminek igazolására a tagsági jegy felmutatása követelhető. Felkérjük ennél fogva egyesületünk tisztelt tagjait, hogy a tagsági díj lefizetését igazoló legutóbbi tagsági jegyüket — szavazati joguknak akadálytalanul való gyakorolhatása érdekében — a közgyűlésre okvetlenül magukkal hozni sziveskedjenek.

Budapest, 1908 október 7.

Igazgató.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”

1908. évi rendes közgyűlésére,

mely folyó évi október hó 20-án, kedden d. e. 10 órakor az egyesület székházának (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. sz.) nagytermében fog megtartatni.

(A tárgysorozatot lásd lapunk 80. számában.)

Meghívó

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének 1908. évi

XIII. nagygyűlésére,

mely f. évi október hó 22-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor az OMGE. székházának (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. szám) nagytermében fog megtartatni.

(A tárgysorozatot lásd lapunk 80. számában.)

Felhívás a Károlyi emléklakomán való részvételre.

Károlyi Sándor gróf emléksobrának folyó hó 21-én, szerdán délelőtt 11 órakor történendő leleplezése után déli 1 órakor a Gambrius nagyvendéglő (VII. Erzsébet-körút 27.) éttermében

Károlyi Sándor emléklakomát

rendezünk, amelyen minél nagyobb számban való részvételre szívesen felhívjuk az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, valamint a társ-egetesületek, továbbá a leleplezési ünnepségen résztvevő rokonszövetségek, u. m. a Magyar Gazdaszövetség, „Hangya”, Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Országos Központi Hitelszövet-

kezet és Gazdák Biztosító Szövetkezete igen tisztelt tagjait.

E lakomán avatjuk fel a Károlyi Sándor gróf emlékére készített díszes kivitelű emlékkerleget, amelyvel kezében Darányi Ignác dr. földművelésügyi miniszter fogja az első emlékbeszédet mondani Károlyi Sándor grófról, méltatván az ő mindenkor emlékezetes működésének nagy jelentőségét az összegyűlt gazdatársadalom és szövetkezeti férfiak előtt. Az alkalom ünnepélyes voltára való tekintettel e nagyszabású emlékbeszéden kívül más felszólalás a lakomán nem is lesz.

Az emléklakomára, amelynek részvételi díja — italt beleértve — 4 (négy) korona, október hó 17-ig bezárólag jelentkezhetni az OMGE titkári hivatalánál, ahol a lakomára szóló részvételi jegyek már megválthatók és a 4 K. részvételi díj is beküldendő. A fent felsorolt rokonszövetségek tisztelt tagjai pedig sziveskedjenek jelentkezni saját testületük igazgatóságánál, amelyeknél ugyancsak lesznek jegyek kaphatók. Mivel a lakomán a helyszűke miatt csak hatszázán vehetnek részt, ajánlatos a jelentkezéseket mielőbb beküldeni.

Budapest, 1908. szept. 24.

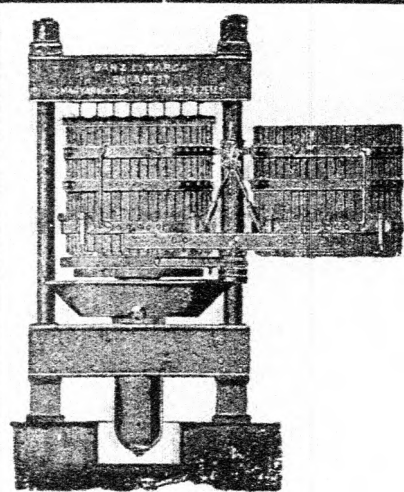
Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” nevében:

Bujanovics Sándor s. k.
alelnök.

Értesítés.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ama tisztelt tagjai, akik részt ohajtanak venni f. hó 21-én, szerdán d. e. 11 órakor

Károlyi Sándor gr. emléksobrának ünnepies leleplezésén, sziveskedjenek az ünnepélyre belépőjegyül szolgáló meghívókért folyó hó 19-én vagy

Ajánljuk legújabb, javított szerkezetű, **2 kosaras „Toldi” viznyomású**, továbbá a legnagyobb munkaképességű „Kinizsi” amerikai rendszerű **különbözőki folytonosan működő emeltyűs orsós borsajtóinkat**. Valamint egyéb szerkezetű **borsajtókat, szőlőzuzókat, borszivattyukat** és minden egyéb szőlőgazdasági gépeket és cikkeket a legmegbízhatóbb minőségben. Most megjelent nagy szüreti árjegyzékünket kívánatra bármintve ingyen küldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Mai számunk 36 oldal.

20-án d. e. 9—1 óra között — tagsági jegyük előmutatása mellett — az OMGE. titkári hivatalához fordulni.

Országos állatkiállítás Budapestén 1909 június havában.

Jövő év június havában nemzetközi tejjgazdasági kongresszusra fognak összegyűlni Budapestén a világ minden részéből, a tejjgazdálkodás iránt érdeklődő külföldiek.

A kongresszus alkalmából *Darányi* földművelésügyi miniszter bemutatni kívánja a külföldieknek Magyarország állattenyésztését, még pedig egy magyarországi országos állatkiállítás keretében, melynek rendezésére az *Országos Magyar Gazdasági Egyesületet* kérte fel.

Az OMGE. készséggel vállalta magára a feladatot s az igazgató-választmány legutóbb tartott ülésében megalakította a kiállítás rendezőbizottságát, megválasztván a rendezőbizottság elnökéül *Szell* Kálmán v. b. t. tanácsost, al-elnökéül *Parkner* János miniszteri tanácsost és *Teleki* Arvéd gróf országos képviselőt.

A kiállítás főtitkárául *Jeszzenszky* Pál OMGE. ügyvezető-titkár, titkárokat *Kovácsy* János OMGE. s-titkár és *Murányi* Nándor orsz. törzskönyvvezetőt.

A rendezőbizottság a kiállítás előkészítő munkálatait már legközelebb megindítja, de szükségesnek tartja az ország gazdáközönségének figyelmét már most a kiállítás megtartására felhívni, hogy sikerének biztosítása érdekében a tenyésztők kellő időben készülhessenek a részvételre.

Az országoknak nagy érdeke, hogy a külföldieknek Magyarország állattenyésztését imponáló módon bemutassa, mert a kiállítás igen jó alkalmat fog szolgáltatni arra, hogy tenyésztőanyagunk számára a külföldön piacot és vevőt biztosítsunk.

A rendezőbizottság az országos állatkiállításra a nevesebb tenyésztőkhöz az alábbi felhívást intézte:

Teljes Czimed! A jövő 1909. év június havában egy nemzetközi tejjgazdasági kongresszus fog rendezetni Budapestén, amelyre a tejjgazdálkodás iránt érdeklődő közönség a világ minden részéből össze fog seregleni.

A kongresszus alkalmából *Darányi* Ignác dr. földművelésügyi miniszter ur bemutatni óhajja Magyarország állattenyésztését is a külföldiek előtt egy országos állatkiállítás keretében, melynek rendezésére az *Országos Magyar Gazdasági Egyesületet* kérte fel.

Az egyesület örömmel vállalkozott e feladatára. A siker érdekében szükséges azonban, hogy a minden év tavaszán rendezni szokott tenyészállatvásár a megtartandó országos állatkiállítással kapcsolatos hozás-ék.

Felhívjuk tehát b. figyelmét már előre azon körülményre, hogy a tenyészállatvásár 1909-ben nem mint rendszeren márczius hónapban, hanem júniusban, az országos állatkiállítással együtt fog megtartatni és kérjük, hogy eladó tenyészállatúinak legalább a javát ezen vásárral kap-

csolatos kiállításon méltóztatásuk értékesíteni vagy — amennyiben mégis otthon eladná azt azzal a kikötéssel sziveskedjék tenni, hogy vevő azokat a kiállításon bemutatni legyen köteles.

A kiállítandó szarvasmarhák, sertések, juhok és kecskék részére a földművelésügyi miniszter ur 17,000 korona értékű állami díjakat fog kitűzni s a rendezőgondoskodni fog arról, hogy az ország főpapjai, főurai, testületek és uradalmak is díjak kitűzésével hozzájáruljanak ahhoz, hogy e díjakért hazánk legjelesebb tenyésztői, legjava anyagukkal pályázzanak.

Felkérjük T. Czimedet, hogy ismert kiváló tenyészállatainak felküldésével kiállításunk sikeréhez hozzájárulni méltóztatásuk és szolgáljon ezen előzetes értesítésünk figyelemztetésül arra, hogy a kiszemelt állatokat kellő időben a kiállításra előkészíttessék.

A kiállítás rendezésére vonatkozó részletes tudnivalókat legközelebb lesz szerenésénk T. Czimednek megküldeni.

Egyről-másról.

(A mezőgazdasági érdekképviselet ügye a döntés küszöbén. — Bortermelők tiltakozó nagygyűlése a boritaladó ellen — Tovább is eszhiány. — A nemzetközi gabonapiac helyzete.)

Október hó 22-ikén kerül a gazdasági egyesületek országos szövetségének nagygyűlése elé a mezőgazdasági kamaráról szóló törvényjavaslat tervezete s ettől a nagygyűléstől függ, hogy ezt az évtizedek óta húzódó korszakos kérdést sikerül-e megoldani, vagy sem.

A helyzet meglehetősen világos. A gazdáközönség mindeddig nem tudott egyöntetű megállapodásra jutni az érdekképviselet ügyében, tehát a földművelésügyi miniszter nem állhatott elő törvényjavaslattal, nehogy ennek magából a gazdátársadalomból felhangzó tiltakozások álljanak útjába. Ilyen törvényt vagy meg lehet csinálni közmegnyugvásra, vagy nem lehet megcsinálni. Megbízta tehát a miniszter Rubinekét és Bernátot, hogy tervezetet készítsenek a felmerült kívánások lehető összeegyeztetésével. A tervezet elkészült a gazdasági egyesületek nagy többsége által elfogadott elvi alapokor; a kész tervezetet az összes gazdasági egyesületek tárgyalták s a nagy többség elfogadta részleteiben is. Ami kívánást vagy javaslatot az érdeklődő gazdasági egyesületek bármelyike felhozott, azt az e hó 10-ikén tartott végrehajtó-bizottsági ülésen alaposan mérlegelték és méltányolták, az ellentéteket elsimitották s a némi módosításon átment tervezethez most már teljes egyhangúsággal hozzájárultak.

A kiegyeztetésnek ez a nagy gonddal elkészített műve kerül most a nagygyűléshez, a gazdátársadalom legfelsőbb fóruma elé. Megtörténvén a szakszerű tanácskozások folyamán

az az összeegyeztetés, ami az elfogadott elvi alapokon egyáltalán lehetséges: a nagygyűlésen most már voltaképpen arról van szó, hogy elfogadják és szentesítsék az egész munkálatot úgy, amint az van, ahogyan azt a gazdasági egyesületek nagy többsége már elfogadta és a közgyűlés elé terjeszti. Amint a nagygyűlés is hozzájárul a tervezethez, ebből kétségtelenül törvényjavaslat lesz, melyet *Darányi* miniszter már legközelebb benyújthat a parlamenthez s amelyet a mai parlament bizonyára megszavaz.

Tudjuk azonban, hogy ellenzéke is van a tervezetnek s habár számára nézve elenyészően kicsi, kisebbségi jogát tisztelnünk kell, kívánságát a tervezet méltányolta is. De most már aztán a kisebbségnek is respektálnia kell a többség akaratát, mert az alkotmányos önkormányzatnak minden téren az a sarkalatos feltétele, hogy a többség akaratát érvényesüljön. Ezt megakasztani rekriminációkkal ebben az esetben annyit jelentene, mint megakasztani az egyöntetű állásfoglalást, ami pedig igen fontos feltétele annak, hogy a tervezet *Darányi* teljes nyugalommal magáévá tehesse és érdekképviseletünket törvényes alapokra fektessük.

Oly nagy változások küszöbén állunk a közel jövőben, annyi nevezetes kérdés vár parlamenti elintézésre, hogy ha a kedvező alkalmat most nem ragadjuk meg, beláthatlan időnkig remény se marad legjelentősebb törekvésünk megvalósítására. Hiszszük, senki se vállalkozik magára venni azt a felelősséget, hogy miatta bukják el a mezőgazdasági érdekképviselet ügye.

A magyar bortermelők országos demonstrációra készülnek. Folyó év október hó 21-én d. e. fél kilencz órakor nagygyűlést tartanak, amelynek tárgya a boritaladó törlesztés követelése lesz.

Egy évtizeden át hasztalan küzdöttek szőlősgazdáink, hogy ez a súlyos és igazságtalan adó nem levétessék vállalkról. Amikor a mostani kormány átvette az ügyek vezetését, a kormányelnök, finanszminiszteri minőségében, kiállításba helyezte, hogy a szeszadó felemelésével kapcsolatban le fogja szállítani a boritaladót; majd azt hallottuk, hogy az általános adóreform keretében oldja meg ezt a kérdést a termelők megelégedésére. A szeszadót azóta felemelte 37 millió koronával, azonban a boritaladó leszállítása nem történt meg, törlesztésről pedig szó sincsen, noha a szeszadó felemeléséből kiadódó 37 millió többlet máris kétszeres fedezetet nyújtana az elmaradó 16 millió koronának.

A helyzet most arra kényszeríti a bortermelőket, hogy teljes erővel akcióba lépjenek. Bortermelésünk évek óta először érte el a rendes mértéket és ez a boriraknak olyan

hanyaglását id. jövedelmezőség bizonyos, hogy a legtöbb term. számadást. A lára száltak id. jövedelmét az.

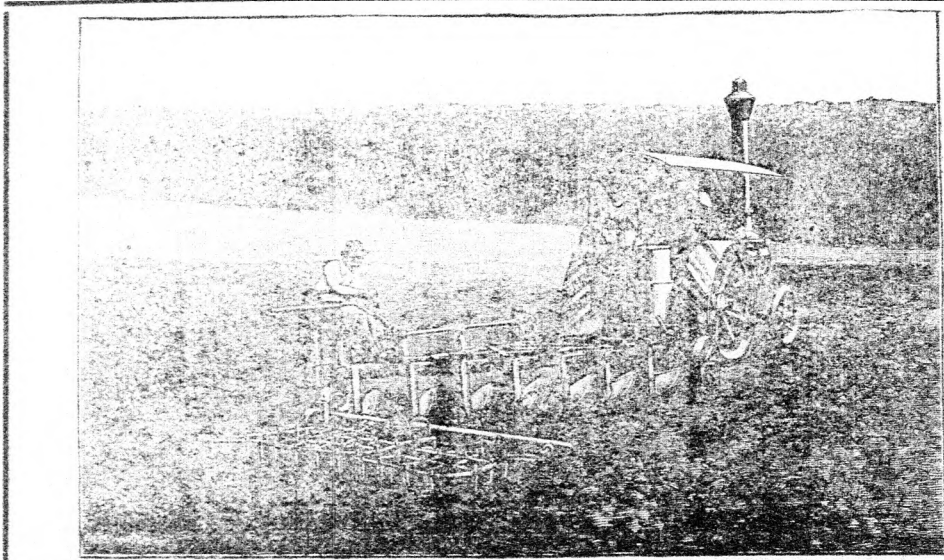
Felmerül es. tovább akarjuk. óriási áldozat. pedig pusztuln. azokat tartan. s mindenkorr. tizmus korszak.

Közgazdaság. egyaránt szüke. a pálinkával sz. volt bor legye. szőlősgazda és. millió munkás. meg a szőlőb. millió értékű.

A szőlősgaz. minden kétség. a boritaladó tö. táris erővel ig. közvélemény e. koznak az ell. részére adassé. eltűnni a föld.

Az időjárás. teorelogiai áll. prognózisában. idő várható. E. végnélküli idő. igazat mond. az annyira áhi. megmenteni. I. ez az abnorm. északi földgö. hónapos szárá. is okoz az. helyzetet, a viz. szeretik börze. talok csekély. igen csekély. apasztásában.

Tény, hogy. felhozatal egy. nesen gyenge. sem fogja az. sürgösen nincs. gabonáját, mik. kulása biztató. Észak-Amerika. vatott az euró. tekintélyes me. hogy azonban. ily mederben. kérdéses, ha. a legutóbbi hi. millió bushelre. termést, tehát. kilátásba helye. sebbre. Azonkiv. a tartós száraz.

UJ! Gőzgéprendszerű gőzszántás UJ!

(egy ölet fogó 7 vasu ekével).

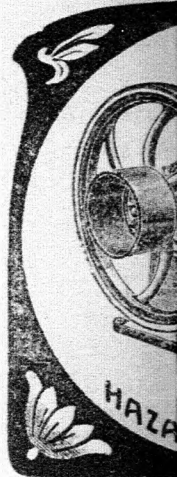
Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból kívánatra rendelkezésre állnak

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

hanyatlását idézte elő, amely a bortermelés jövedelmezőségét komolyan kockáztatja, sőt bizonyos, hogy az idén ilyen konjunktúra mellett a legtöbb termelő veszteséggel fogja lezárni évi számadását. A borárak a boritaladó színvonalára szálltak le, tehát a termelő egész bruttó-jövedelmét az államkasszába szállítja be.

Felmerül eszerint az a kérdés, hogy vagy tovább akarjuk fenntartani állami és magánosok óriási áldozataival felújított szőlőinket, vagy pedig pusztulni hagyjuk azokat. Ha fenn akarjuk azokat tartani, akkor el kell törölni egyszer s mindenkorra a boradót, melyet az abszolutizmus korszaka hozott reánk.

Közgazdasági és egészségügyi szempontból egyaránt szükséges, hogy a sörrel és különösen a pálinkával szemben, a hajdan nemzeti italunk volt bor legyen közfogyasztás tárgya. Félmillió szőlősgazda és egész éven át foglalkoztatott egymillió munkás, joggal kívánhatja azt. Milliárdra megy a szőlőben fekvő tőke. Évi termése 100 millió értékű.

A szőlősgazdák nézete az, hogy a mostani, minden kétségen kívül válságos helyzetből csak a boritaladó törése segítheti ki őket. Elementáris erővel igyekeznek ezt a követelésüket a közvélemény előtt feltárni. Együttal pedig tiltakoznak az ellen, hogy a boritaladó a városok részére adassék át, mert akkor az sohasem fog eltűnni a föld színéről.

Az időjárásban változás nem várható a meteorológiai állomás jelentése szerint sürgöny-prognózisában pedig azt mondja: enyhe, száraz idő várható. Ezt a jelentést olvassuk már szinte vég nélküli idők óta. És csakugyan a prognózis igazat mond, mert még mindig nélkülözük azt az annyira áhított esőt, amely milliókat tudna megmenteni. De nemcsak nálunk tapasztalható ez az abnormis szárazság, hanem az egész északi földgömbön. Németországban a több hónapos szárazság már hajózási nehézségeket is okoz az Elbán, de nálunk is hasonló a helyzet, a vizállás rendkívül alászállott. Ennek szeretik bőrzei körök betudni a gabonafelhozatalok csökkenését, pedig a vizállás ma még igen csekély szerepet játszik az áruforgalom apaszásában.

Tény, hogy a budapesti piacra a készáru felhozatal egyáltalában nem bőséges, sőt egyenesen gyenge, ami természetesen, hiszen senki sem fogja azt a ballépést elkövetni, hogy ha sürgősen nincsen szüksége pénzre, piacra vigye gabonáját, mikor a gabona jövődöbeli áralakulása biztatónak ígérkezik. Igaz ugyan, hogy Észak-Amerika, amely az idén elsősorban hivatott az európai gabonahányat pótolni, eddig tekintélyes mennyiségű búzát szállított piacra, hogy azonban ez a gabonaszállítás továbbra is ily mederben fog-e mozogni, az nagyon is kérdéses, ha tekintetbe vesszük azt, hogy a legutóbbi hivatalos termésbecslés csak 659 millió bushelre becsülte az északamerikai búzatermést, tehát az ezt megelőző jelentésben kilátásba helyezett csökkenésnél is jóval kevesebbre. Azonkívül sűrűn hallatszik ott is panasz a tartós szárazság miatt, mely szerint az eső-

hiányt az őszi már is igen megéreztek. Ennek következménye egyrészt az lett, hogy az Európába való búzafuvarok megesőkent, másrészt pedig hogy a spekuláció a határidőüzletben egymás után hajítja fel a gabona árát tömeges vásárlásával. Odeszában a felhozatal igen csekély. Az orosz terméseredményekről általában igen kedvezőtlen hírek érkeznek, az ipar és kereskedelem hangadó lapja is hangsúlyozza azt, hozzátéve, hogy alig remélhető csak valamivel is jobb terméseredmény Oroszországban, mint volt a múlt évi igen rossz termés.

Ilyen kilátások mellett érthető az az érdeklődés, amelylyel kereskedelmi körök az Argentínából, Indiából és Ausztráliából érkező híreket lesik. Az argentinai jelentések kedvező terméskilátásokról számolnak be. Indiában az eddigi szárazságot jótékony esőzés váltotta fel, ott is kielégítőnek mondják a vetések állását. A déli földgömb kedvezőbbnek jelzett terméskilátásait természetesen még nem lehet középsőnek venni.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A komló termesztése Amerikában.

II.

A komló számtalan növényi és állati ellenségei közül az amerikai telepeken a legszámbavehetőbb károkat a komlótetű okozza. Ez a körülbelül 2 mm. hosszú és hat négytagú tapogatóval ellátott, részben szárnyas és részben szárnyatlan állapotban található kis állatka, a levézet alsó lapját szívja és a testéből időközönként kibocsátott enyvszerű, ragadós váladékkal bevonja az alatta fekvő levézet felső lapját, mely működésével míg egyrészt lényegesen zavarja a levél élettani működését, másrészt a kiszívás folytán annak elhalását okozza. Védekezés szempontjából a legelterjedtebb a kvassiaforgács-kivonat és szappanfőzetből készült keverékkel való permetezés, mely a szükséghez képest évente egy vagy két ízben lesz végrehajtva. A keverék készítése aszerint amint az az első vagy második permetezésénél lesz felhasználva, a következő módon eszközöltetik: egy kis zacskóba helyezett 3 $\frac{1}{2}$ —4 font súlyú kvassiaforgács körülbelül 50 gallon hideg vizet tartalmazó edényben lesz 30—36 órán át áztatva; egy másik edényben 2 $\frac{1}{2}$ —3 font szappant olvasztanak fel forró vízben, mely művelethez csak annyi víz vétetik amennyi éppen a szappan feloldásához feltétlenül szükséges. Az így elkészített szappanos vizet a kvassiaforgács kivonatához hozzáöntetve, összekevertetik és fogatos permetező segítségével a komló levézetére permeteztetik. Az esetleges másodszori permetezéshez kissé gyengébb keverék is megfelelő. Ha a kvassiaforgács elég jó minőségű, úgy az kétszer is használható, de ezen esetben az áztatás legalább 40—48 órán át eszközöltessék.

A komló szedése az egész állam területén rendszerint szeptember hó 4—8 közötti időben veszi kezdetét, mely alkalommal nemcsak a közellévő városok és falvak asszony- és leánynépsége, hanem még az indiánok is cso-

portosan előbujnak oduikból, hogy a könnyű és mulatságosnak ígérkező komló aratásának, szert tehessenek némi keresetre. Egy-egy nagyobb komlótelepen képviselve vannak csaknem az összes nemzetségek. Miután a munkások rendszerint az aratás egész időtartama alatt a telepen tartózkodnak, hálólhelyesül ponyvából készült sátrakat rögtönöznek.

A komlótohoz szedési időpontjának helyes megválasztása, tekintettel azon körülményre, hogy az nem mint más gazdasági terménynél teljesen érett állapotban eszközlendő, rendkívül nagy gondot és gyakorlati tapasztalatot igényel. Ugy minőség valamint mennyiség tekintetében lényegesen befolyásolja az elérhető terméseredményt, a szedés időpontjának helyes megválasztása.

Megkezdhető a szedés akkor, ha a komlótohoz körülbelül természetes érettségi fokát elérte, felső végén még teljesen zárt, és a tohoz levélzete víztartalmának részben elvesztése folytán a kéz nyomása alatt zizegő hangot ad, színében az elhalás jelei mutatkoznak amennyiben eredetileg zöld színe az igen gyengén halványsárgába megy át és a magot tartalmazó tohozban, a mag már nem puha többé. Ettől eltérőleg, ha a komlótohoz a fentebb ismertett technikai érettségi fokot túl marad a tőkén, színe mihamar átmegy a barnás-vörösbe és a tohozlevelek elsősorban a végeken, csakhamar azonban az egész felületen megnyilván, nagymérvű lupulin-vesztés áll be; viszont éretlen állapotban való szedésnél, eltekintve a tohoz nagyobb víztartalmától, mely a szárítást lényegesen megnehezíti és költségesebbé teszi, a lupulin még teljesen ki nem fejlődhet, minőségi szempontból az egész terméseredmény jóval kisebb értéket képvisel. A szedés, miután az e célra készült gépek közül ezidőszert egy sem vált be, kézzel történik olyképen, hogy a munkás a hüvelykujjára alkalmazott acélgűrű segítségével, amely a körmöt van hivatva pótolni, a komlótohoz körülbelül $\frac{1}{2}$ cm. szárral együtt lecsipi. Elkerülhetetlenül szükséges a szár meghagyása azért, hogy ezáltal a tohoz alsó levézetének lehullása megakadályoztassék. Hosszabb szár meghagyása, amennyiben ez a sörgyártásnál nemcsak mint teljesen értéktelen anyag szerepel, hanem a belőle kivont hasznavehető anyagok még gátólag is lépnek fel, mindenkor kerülendő. A komló körülbelül 50 font befogadóképességű kosarakba rakódik. Minden munkásnak két kosár áll rendelkezésére, amelyek megtelése után, egy erre a célra rendelt ember által elvételnek és üresekkel pótolatnak. A szedés többnyire súly szerint szakmában történik és a munkadíj az egész állam területén egyöntetűleg 100 fontonként 1 dollarban van megállapítva. A kosarakból a komlósákok segítségével rögtön a mesterséges szárítóba lesz szállítva, ahol 6—6 óránként felváltott munkások segítségével, éjjel-nappal eszközöltetik a szárítás mindaddig, míg a termés összeredménye fel nem dolgoztatott. Az amerikai farmokat jellemző rendkívül kevés és egyszerű gazdasági épület lehetlenné téve a természetes szárítást, régebbi idő óta rászorította a farmert a mesterséges

WOHANKA FÉLE
NYERSOLAJ-(NEM BENZIN) MOTOROK
és LOKOMOBILON.
NEM TÜZVESZÉLYES, NEM ROBBANÓ!
LEGOLCSÓBB ÜZEM!
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK
WOHANKA ÉS TÁRSA.
BUDAPEST, V. VÁCI-KÖRÚT 76.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

szárítók építésére, mely eljárás segítségével eltekintve a gyorsabb munkától, tökéletesebb piaci árú képesek előállítani és az elért árban bőven kárpótolhatnak egy a szárítókba fektetett tőke, valamint a reafordított munkáért. Mint egyáltalán minden gazdasági épületen úgy a komlószárítók építés és berendezésén is erősen megnyilatkozik az amerikai farmer sajátos vonása, az egyszerűséggel párosult gyakorlati használhatóság. Építkezéseik bár könnyebbek és olcsóbbak a mieinknél, rendeltetésüknek célszerűbben felelve meg, praktikusabbak. Az építkezés különféle alakjaitól eltekintve, melyek nagyjából toronyszerűek, lényegileg két fő kellekkel bírnak az összes komlószárítók:

1. A meleg előállítására szolgáló tüzszekrény, teljesen elkülönített helyen lévén, elkerülik egyrészt az a rendkívül káros körülmény, mely a komlónak az elégségtől származó rossz gázokkal való direkt érintkezéséből származik, másrészt menve van az egyúttal a tüzszekrény felületén kisugárzó hő direkt behatásáról is.

2. Az állandóan kitűnően szabályozható szellőztetés, mely a gyorsabb és tökéletesebb száradáson kívül megakadályozza a vízpárak lecsapódását.

A frissen szedett komló körülbelül 60—75% vizet tartalmazván, ennek legnagyobb része szárítás által eltávolítandó ugyannyira, hogy a piacképes komlónak 10% nál nagyobb víztartalommal bírnia nem szabad.

A komló a szárító helyiségben 3—3½ láb magasán halmozatik fel és 20—22 órán át 135° Fahrenheit melegnek van kitéve. A szárítással egyidejűleg eszközöltetik a komló kénzése is, olyképpen, hogy 100 font komlóra körülbelül ½ font kénvirág lesz két részlethez elégetve és pedig felerészben a szárítás elején és felerészben a szárítás végén. A kénvirág elégeséből származó kénvap három irányban hat a komlóra és pedig siettetti elsősorban a száradást és képtelenné teszi a komlót további vízpárak felvételére, bár ez utóbbi nem annyira tudományos, mint inkább csak gyakorlati tapasztalat alapján nyert beigazolást, másodsorban fehéríti és harmadsor eltarthatóbbá teszi azáltal, hogy kedvezőtlen életfeltételeket nyújt a baktériumok szaporodására. Száraznak nevezhető a komló akkor, ha a toboz szára gyenge meghajtás esetén török. Tulszáradás esetén a lisztartalom kissé barnább lesz és a toboz felső levelei szerte-szétjél állanak. A szárítókból kikerült komló pár napi szellőztetés után részint kéziprés segítségével zsákokba, részint, leginkább nagyobb termelőknél, hidraulikus présekkel ládába csomagolják és az így elkészített komló száraz helyen hosszabb időn át eltartható.

A komlótelep további kezelését illetőleg, miután a telepítési eljárás ismertetése folyamán csak egyéves komlómetéséről volt szó, amely művelet rendszerint ősszel hajtható végre; részletesebben óhajtok még ezen a természetesen lényegesen befolyásoló művelet ismertetésére, másrészt a talaj termőképességének fentartását célzó szokásos trágyázási eljárásokra kiterjeszkedni.

Ellentétben az európai felfogással, az ame-

rikai komlótermesztő, nem minden körülmények között tartja feltétlenül szükségesnek a komló metszését és nem is tekinti a csekélyebb terméshozamot a metszés nélküli eljárás feltétlen folyományának. Ezen gyakorlati tapasztalataiból nemcsak elismeri ezen eljárás jogosultságát, hanem bizonyos körülmények és viszonyok között észlelhetőbbnek is tartja a metszési eljárással szemben. Élettani szempontból indokolható ezen eljárás azon tényvel, hogy ősszel a földfeletti részében már elhalt indának földalatti alsó vastagabb részén gyűrűalakban elhelyezett nagymennyiségű rügyből éppen a legfelsőbb, tehát legerőteljesebbek lesznek a metszés alkalmazásával a bennök felhalmozott tápanyagokkal együtt eltávolítva, mely eljárás eltekintve a számbavehető tápanyagvesztéstől, a komló későbbi kihajtását idézi elő. A metszés nélküli eljárásnál csak a komlóindák földfeletti része, ha azok körülbelül ½ láb magasságot elértek, lesz részben eltávolítva s alkalmazása leginkább a késői fajoknál van helyén ott, ahol a tavaszi fagyoktól tartani egyáltalán nem kell. Elkészített tavaszi metszés helyettesítésére régi komlótelepeknél a kiirtást megelőző 2—3 éven át s egyáltalán csaknem minden késői fajokkal beültetett telepről 4—5 évi időközökben a metszés nélküli művelés minden káros utóhatás nélkül gyakorolható.

A metszés nagyobb részben tavaszi ritkában ősz, nagyobb komlótelepeken azonban a munkaosztás szempontjából az ősz-tavaszi és metszés nélküli eljárás van a rendes gyakorlatban. A tavaszi metszésnek előnye, hogy könnyebben egyesíthető a nyitással, egyrészt munkaerő megtakarítást és a jobb megmunkálást teszi lehetővé, másrészt hátráltatva lévén a kihajtás, csökkenti a tavaszi fagyok által előidézhető károkat; hátránya az ősz metszéssel szemben, hogy nagymennyiségű tápanyagot vonván el a tőkétől, mely különösen késői metszésnél lép nagyon előtérbe, gyöngíti magát a tőkét. A metszési eljárás, elsősorban az összes fölfelé törekvő és megsértett gyökerek és fattyuhajtások, másodsorban az előbbi évben fejlődött indák földalatti részének kisebb-nagyobb mértékben való eltávolítását célozza. A leggyakoribb eljárásnál csak az inda alsó részén fekvő egy rügykoszoru, ettől eltérőleg fiatal és nagyon koros vagy más kedvezőtlen körülmények következtében visszamaradt indánál 2, esetleg 3 rügykoszoru hagyatik meg.

Az amerikai komlótelepek trágyázása rendszerint istállótrágyával eszközöltetik, mely célból, tekintettel a komló lassu tápanyagfelvételi képességére, ott ahol a viszonyok és körülmények csak megengedik, a szarvasmarhatrágyának előny adatik, a gyorsabb hatású ló- és juhtrágyával szemben, mivel a gyakorlati tapasztalat igazolta, hogy ez utóbbiaknál a légeny egyoldalú hatása, mely a levélzet és inda fejlődését a toboz fejlődése és aromája finomságának rovására lényegesen elősegítvén, inkább lép előtérbe, mint a szarvasmarhatrágyánál. Műtrágya alkalmazása, csak mint melléktrágya részesül némi figyelemben, amennyiben a 4—5 évben eszközölt istállótrágyázást követő években, különösen régi telepeknél a talaj tápanyagszükségletéhez mérten káli-foszfor és

légenytartalmu műtrágyák lesznek tökéletesen felhasználva. Sokkal gyakoribb és különösen mészszegény talajokon egyúttal rendkívül kívánatos is, a mésznek 3—4 évenkénti alkalmazása. Az istállótrágyázás a helyi viszonyokhoz mérten vagy általános vagy csak részleges trágyázásra szorítkozik. Általános trágyázásnál feltétlenül az őszi, tökéletes trágyázásnál azonban csapadékos szegény vidéken az őszi, több talajnedvességgel bíró talajokon a tavaszi trágyázás lesz előnyösebb. Míg általános trágyázásnál az őszi leszántás rendkívül kívánatos, tökéletes trágyázásnál az csak a nyitás alkalmával lesz bemunkálva.

Amidőn még ismertetésem befejezésében megemlíteném tartom azt, hogy az Oregon állam területén lévő nagyobb komlótelepek termésátlaga 20—25 mázsát tesz ki a cserenként, s értékesítési ára pedig a minőség szerint mázsánként 22—30 dollár között váltakozik, figyelmen kívül nem hagyhatom azt a körülményt sem, miszerint a munkáshiány jóval nagyobb és a munkabérek összehasonlíthatatlanul magasabbak a mieinknél. Hogy az utóbbi körülmény dacára is az amerikai farmer a komlónak, mint jól jövedelmező kultúrának természetesen előszeretettel foglalkozik, annak oka részint a munkások magasabb képzettség és intelligenciájából eredő munka intenzívítésében, részint a szövetkezés által elérhető jobb és könnyebb értékesítésben keresendő.

Bár vérmesen nem ítélem meg ezen ismeretéseimből kifolyólag a nálunk elérhető eredményeket, tudatában lévén az elhárítandó akadályok nem közönséges nehézségeinek, lényegesnek tartom mindazonáltal azt, hogy a megoldás lehetősége illetékes kezekbe kerülvén, ha e munkát nem is kíséri nyomban siker, legalább — miután az ut egyenetlen van, komoly és számbavehető formában földművelési kormányunk részéről is — felkelti és irányíthatja gazdáink érdeklődését, ezen mezőgazdasági kultúránk szempontjából nagyon is számbavehető kultúrának további kívánatos fejlesztésére.

Tarnowsky Géza.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon PÁL

Szalmapréselés.

Aradmegyében Köngsegg Fidel gróf birtokán láttam, hogy ott a cséplésnél minden szalma azonnal préselve lesz, a cséplőgéphez alkalmazott és a cséplőgép mozdonya által hajtott szalmaprés útján.

Maga a préselés nem új, sőt közismert dolog, erről nincs is mit írni; de megérdemli a tény, hogy minél jobban elterjedjen és általánossá váljon, a kis gazdaságokat kivéve, mindenütt, kivétel nélkül, mert e termés tárgy bepréselése igen sok előnnyel jár; miután a szalmának préselt állapotban való rakodása gyors, könnyű munka; fogyasztásának ellenőrzése aránytalanul könnyebb, mert a bálak egyforma súlyúak.

Vidékenként változó az erre vonatkozó munkatételek és anyagfogyasztások, az egy kötőanyagától eltekintve, miért is azok számszerű

beillesztését alkalmazza; tom, hogy így legyenek.

Több költse

1. A csépl

kell számitar

2. Kötöma

utóbbi, b. 1

után gondosa

anyag 2—3

— tehát e ki

3. Egy leá

vátora alatt

anyag feleme

aszerint, am

beállitva van

4. Egy da

rülő prés (10

szekrény utó

ségei.

Kevesebb

kottnál: elő

alapul véve:

1 szalmakaza

7 ember kell

ezen a dolg

prés elvátar

anyagot, így

tendő.

Végül elő

veszély keves

igen nagy fe

lőből azona

lesz raktároz

módon végz

társulatok ré

sitének.

Magától e

szített szalm

és betetőzve

szalmánál is

szetéből kif

letlen, illetve

munkával, z

zása mellett

Kívánatos

előnyeinél f

minél széle

préseletlen

szekérre rak

a préselési

erőkimélési,

okozhat.

GAZ

Ro

Meleg, sz

a gabonaf

A gazda

régóta küz

ellen. A re

csávázási e

elterjedtebb

e téren, am

keverve, kü

nálnak, ame

is különböz

A rézgá

formaldehyd

üszöggomba

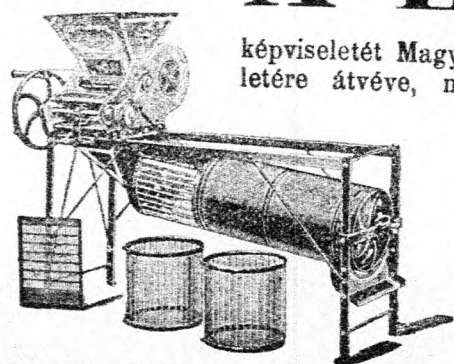
nagy óvato

árthat a ma

buzára vor

SZ

A HEID-féle GÉPGYÁR

képviselőt Magyarországra területére átvéve, módunkban áll

eredeti HEID-féle gabonakolozókat, eredeti

HEID-féle magosztályozó gépeket

E gyártmányt tartóssága és kiváló Ujdonság: kemény nickel átvonatu trieur-köpenyek, tökéletes munkateljesítése jellemzik. melyek tartósság tekintetében minden eddigi készítményt sokszorosan felülmúlnak. — Leírással és árajánlattal készséggel szolgál:

Bächer Rudolf, Melichar Ferencz, Budapest, VI., Nagymező-ú. 68.

beillesztését kiki saját viszonyaihoz mérten alkalmazza; ide csak azok megnevezését igatom, hogy így a különbözetek kiszámíthatók legyenek.

Több költséget okoz a préselés:

1. A cséplő mozdonyánál, külön 2 lóerőt kell számítani a prés hajtására.

2. Kötőanyag, manilla vagy kenderből, ez utóbbi, b. 170 K. q-ként; — de használat után gondosan összegyűjtve és összekötve ezen anyag 2—3 söt 4-szeri használatot is kibír; — tehát e kiadás is a minimumra redukálható.

3. Egy leány munkája, ki a szalmaprés elevevőre alatt ülve, az automaticus működő kötőanyag felemelésnél azt elvágja, illetve összeköti, aszerint, amint a bálák nagyságához a prés beállítva van.

4. Egy darab körülbelül 1500 koronába kerülő prés (10 lóerejű mozdony, 8 lóerejű cséplőszekrény után) kamat, kopás és kenési költségei.

Kevesebb költséget okoz a préselés a szokottnál: előbb megnevezett cséplőgarnitúrát alapul véve: 1. 2 rudas készítő, 4 rudas hordó, 1 szalmakazalrakó munkás helyett: összesen 7 ember kell. A préselt szalmakazalhoz 2 ember, ezek a dolgot igen könnyen végzik; mert a prés elevevőre a szalmakazalba ejti a préselt anyagot, így annak csak elrendezése teljesítendő.

Végül előnyei ezen módszernek még: tűzveszély kevesedése, mert nem kerül el aránylag igen nagy felületen a szalma, hanem az a cséplőlől azonnal présbe jutván, igen kis területen lesz raktározva, miért is megérdemelné az ily módon végzett munka azt, hogy a tűzbiztosító társulatok részéről külön kedvezményben részesítsenek.

Magától értendő, hogy az ily módon elkészített szalma ugyancsak kazalba lesz berakva és betetőzve, de a tetőzési munka a préseletlen szalmánál is fennáll; még pedig a dolog természetéből kifolyólag aránytalanul nagyobb felületen, illetve méretekben; tehát sokkal több munkával, mint a préselési módszer alkalmazása mellett.

Kívánatos tehát, hogy ezen eljárás tetemes előnyeinél fogva, főleg nagyobb birtoktesteken minél szélesebb elterjedést nyerjen, mert a préseletlen szalmának fogyasztási célra való szekerre rakása rendkívül időtrábló munka, míg a préselési eljárás, tekintve a nagy embererőkiméltést, kiadási többletet egyáltalán nem okozhat.

Dáni József.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Linhart György.

Meleg, száraz levegő, mint védőszer a gabonaféléink üszögbetegsége ellen.

A gazda több kevesebb eredménnyel már régóta küzd a gabonafélék üszögbetegségei ellen. A rendelkezésére álló anyagok, illetve csávázási eljárások nagyon különbözőek. Legelterjedtebb alkalmazásnak a rézgálicz őrve e téren, amelyet tisztán vagy más anyagokkal keverve, különböző töménységű oldatokban használnak, amelyek szerint aztán a csávázási eljárás is különbözőképpen alakul.

A rézgálicz mellett a formalin (40%-os formaldehyd) is alkalmaztatik csávázószerül az üszögbetegségek ellen, amelynek alkalmazása igen nagy óvatosságot igényel, mert különben erősen ártalmas a mag csiraképeségének. Főleg a magyar buzára vonatkozólag áll ez, amelynek héja

vékony s a nálunk szokásos gépcséplésnél többnyire apró, szabadszemmel észre sem vehető repedéseket kap, amely repedéseken azonban a formalin behatolhat a mag belsejébe egész a csiráig s ilyformán a csávázott mag csiraképeségét igen hátrányosan befolyásolja sőt esetleg teljesen tönkre is teheti.

Egy további csávázási eljárás az üszöggombák ellen a Jensen-féle, amely abban áll, hogy a gabonát, annak faja szerint 52—55 C° meleg vízzel kezelik meghatározott ideig. Ez az eljárás nagyon körülményes s nagy gondosságot igényel, ellenkező esetben, — miként a formalincsávázás, — ez is erősen ártalmas a mag csiraképeségének. Tekintettel erre, sem a formalincsávázást, sem a Jensen-féle csávázást nem ajánlhatom a gyakorlat számára, főleg nem ajánlhatom pedig a kisgazdáknak. Sok-sok évi tapasztalatom szerint még mindig legjobban ajánlhatom az én csávázási módszeremet, amely a vetőmagnak 1/2—1°-os rézgáliczoldatban való mosásában áll. Ez eljárás egyszerű, jó, olcsó, amellyel a gyakorlati igényeknek teljesen megfelelő s ami fő, a csávázott mag csiraképeségét egyáltalában nem veszélyezteti. Ezen eljárás ismertetését a magyarországi növényélet- és körtani állomás díjtalanul küldi meg minden érdeklődőnek.

Az itt említett csávázások mindenike, ha előírás szerint pontosan végzik, több-kevesebb eredménnyel alkalmazható a gabonaköszöggombái ellen, ellenben csak nagyon tökéletlenül, avagy sehogysen védik meg a gabonát a porüszöggombák ellen és pedig azért nem, mert a porüszöggombáknál csaknem kizárólag, avagy részben virágfertőzés történik, aminek folytán az üszöggomba csirája bekerül a gabonaszembe, a magba s ott mycelium alakjában rejtőzik, minek folytán a csávázó oldat nem teheti azt tönkre, sőt nem is gyengítheti anélkül, hogy a mag csiraképeségét is tönkre ne tegye, avagy legalább meg ne gyengítse. Ezek a csávázási módszerek tehát főleg a köszöggombák elleni védekezésre alkalmasak, amelyeknek spórái a cséplés alkalmával szabaddá válnak, a magra reátapadnak, csávázáskor ilyformán érintkezésbe kerülnek a csávázó folyadékkal, miáltal tönkre mennek vagy legalább meggyengülnek. A Jensen-féle melegvízeljárás *Appel* tökéletesíteni igyekezett s ő előzőleg 4—5 órán át hidegvízbe áztatta be a magot s csak aztán alkalmazta a melegvízzel való kezelést, amikor is a melegvíz jobban behatolt a mag belsejébe, sőt esetleg meggyengítette, avagy meg is ölte a bent lévő gombamyceliumot. Ez az eljárás azonban erősen veszélyezteti a mag csiraképeségét is s ép azért a praxis számára nem ajánlható.

Ujabbban *Kühle* (Gunsleben), *Appel* (Berlin) és *Strömer* (Halle a/S.) azon fáradoznak, hogy egy új csávázási eljárást vezessenek be: a vetőmagnak forró, száraz levegővel való csávázását, ami által nemcsak a magon tapadó köszöggombákat avagy porüszöggombákat, hanem a porüszögnek a magban bent lévő myceliumát is ártalmatlanná lehet tenni, vagyis vagy elől, vagy legalább meggyengíteni anélkül, hogy a mag csiraképesége szenvedne. Ennél a csávázási módnál a vetőmag egy forgóhengerrel ellátott szárítókészülékben forró, száraz levegővel hevítetik, először 50, majd 65, 75, 90 sőt 100 C° hőmérsékletre fokozatosan olyformán, hogy a fent megjelölt fokokon egyenként csak 10—15 percig hagyják a magot s utána vagy hűtőkészülékkel, vagy szétterítéssel mindannyiszor lehűtik. Ha az így kezelt buzát, vagy árpát, amely repülőüszöggel volt fertőzve, elvetették,

igen kedvező eredményt tapasztaltak, úgy a csiraképeséget, mint az üszög ártalmatlanná tételét illetőleg.

Ez az eljárás tehát egyformán alkalmas úgy a köszög, mint a porüszög leküzdésére s így nagyon kívánatos, hogy az annyira tökéletesítessék, hogy ne csak a nagy üzemek, hanem a kisgazdák részére is gyakorlatilag alkalmazhatóvá váljék.

Linhart György.

TEJGAZDASÁG.

Rovatvezető: Ujhelyi Imre.

A mosonszentpéteri szarvasmarha díjazás.

A Magyarországi Szarvasmarhatenyésztő Egyesület midőn 1896-ban megalakult az alapszabályok 2. §-ában az egyesült célját ekképpen állapította meg:

„Magyarországon és vidékén a jelenleg meglévő, különböző fajtákhoz és fajtakeverékekhez tartozó szarvasmarha-állományt megfelelő bikákkal prostarta szimmenthali fajtajellegűvé alakítani, nemesíteni s így értékben növelni, különösen szemellett tartva a fajtajelleg és jó testalkat mellett a lehetőleg bő tejelőképeséget.

Ezt a 12 év előtt felállított célt iparkodott az egyesület a lefolyt idő alatt meg is valósítani. És, hogy kitűzött célját legalább is megközelítette, arról éppen az idei Moson-Szentpéter községben megtartott díjazásunk is tanúságot tehet. A díjazásokat évről-évre mindig más járásban szoktuk megtartani, amely díjazásoknál úgy, amiként az szerte az országban történik, csupán a küllemi tulajdonságokat méltadjuk. Am ezzel a kitűzött célt nem érhetjük volna el, hanem az egyesület időközönként tejelő versenyeket is tart, amelyek révén felszínre juttatja a kiválóbb tejelő családokat s ezeknél a versenyeknél megint teljesen figyelmen kívül hagyja az állatok küllemi tulajdonságait, díjazván azt, amelyik a legtöbb tejet és zsírt termelte. Ezen versenyekkel nem csak azt éri el, hogy egyes családok jutnak érvényre, hanem felkelti a gazdák figyelmét a jobban hasznosító állatok iránt is és ennek következménye, hogy különösen egyes községekben gazdák maguk is szorgalmasan vezetik az egyesület által kiosztott próbaféjési jegyzékeket. Főleg megteszik ezt már levélt gazdáink, ahol a hasznosításra való tenyésztés leginkább tudott magának tért hódítani. Hogy azonban ennek dacára az állatok külseje iránt is nagy foglalkozással vannak, arról küllemi díjazásaink tehetnek bizonyosságot. Rendesen 1000 korona díjat tűz ki az egyesület a következő felosztással:

I. díj	80 kor.	kiadatik	2 díj	= 160 kor.
II. "	60 "	"	2 "	= 120 "
III. "	40 "	"	3 "	= 120 "
IV. "	10 "	"	10 "	= 100 "

Összesen 17 drb díj, 500 korona értékben a teheneknél s ugyanennyi és ugyanily nagy az üszöknél. Tehát 17 drb díj adatik ki a teheneknél 500 korona értékben, valamint 17 drb díj az üszöknél, ugyancsak 500 korona értékben, amely összegből felét az állam, felét a vármegye szokta kitűzni.

Mult évi miklósfalusi díjazásunknál a 34 drb díjtól 21-et vittek el levélt gazdák, tehát csak 13 jutott más községbelieknek, de ezek is többnyire kisebb díjak, melyeknek összege 240 koronát tett ki, míg a levéltiek 21 díja 760 korona volt, jelöl, hogy nemesek több, de

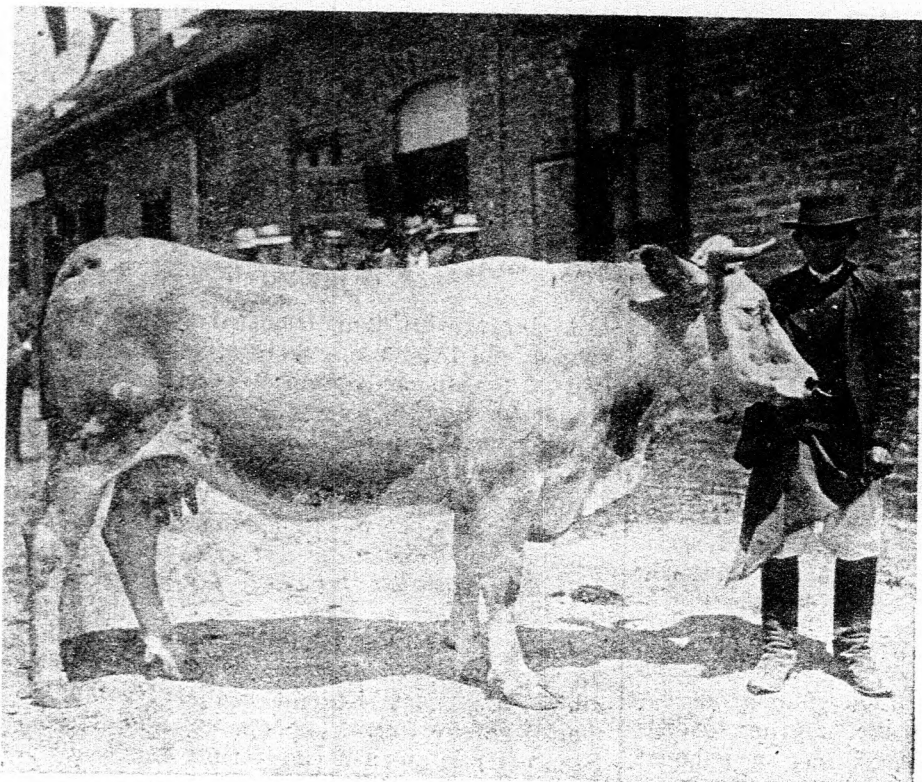
Szivattyuk és Mérlegek

különleges gyár
GARVENSWERKE,
 WIEN, II., Handelsquai No. 130.
 Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

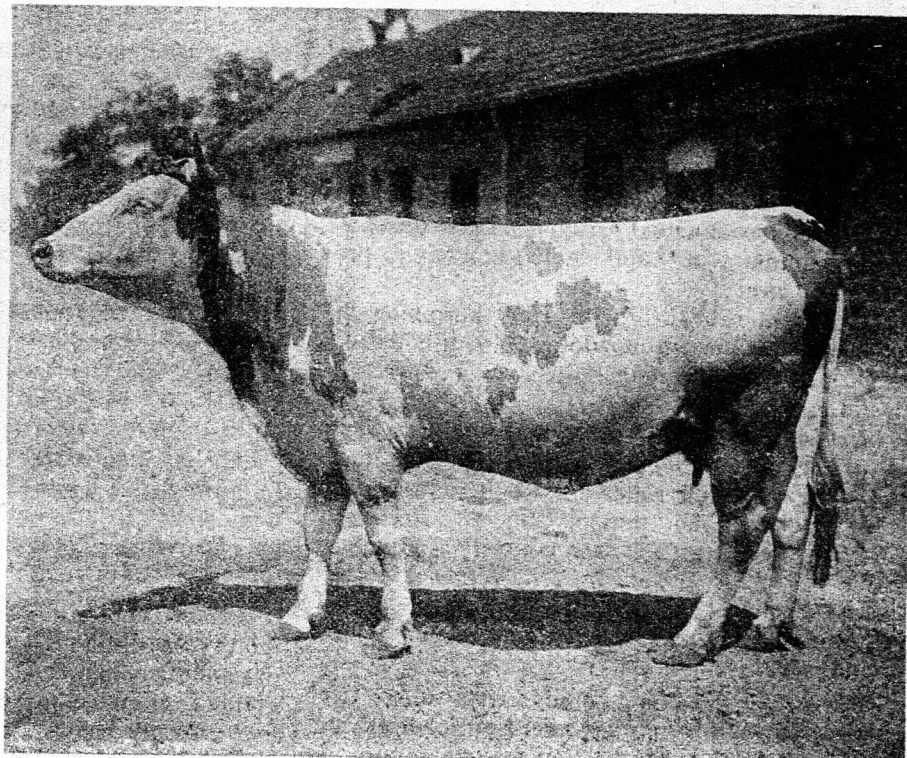
egyszersmint a nagyobb díjakat is ők szerezték meg. Ezidei díjazásunkon mégis nétlődött ez a dolog, amennyiben a megint kitűzött 34 díjból 20 ment Levélre 730 korona értékben, míg 14 jutott más közsébelieknek 270 korona

amelyek mind jó tejelő szülők ivadékai voltak. Egyik ilyen közvetítésünk alkalmával reájöttünk, hogy az eladásra kerülő bika anyja, amelynek évi tejelése 5589 liter volt, az idei szentpéteri díjazásunk alkalmával második díjat nyert. Ezt

Díjazásainkon rendszerint néhány díjat nyert állatot fényképeztetni szoktunk. Így történt ez Moson-Szentpéteren is. Ámbár ezek a képek nem mondhatók valami sikerült felvételeknek, mégis eléggé bizonyíthatják azt, hogy levéli

220. ábra. Liza, 3 1/2 éves tehén. I. tehéndíjat, 80 koronát nyert. Anyjának évi tejelése 2780 l., öreganyjának évi tejelése 2922 l. volt (s ez utóbbi a pozsonyi országos kiállításon külemlig II. díjat nyert). Apai öreganyjának évi tejelése 4060 l. — Tenyésztője Eitelmayr György napszámos.

221. ábra. Lini, 4 éves tehén. I. díjat, 80 koronát nyert. Első borjuja után egy év alatt 3318 l. tejet adott. Öreg anyjának évi tejelése 4953 l. volt s külemlig is II. díjat nyert.

Tenyésztője Ecker János levéli zsellérgazda.

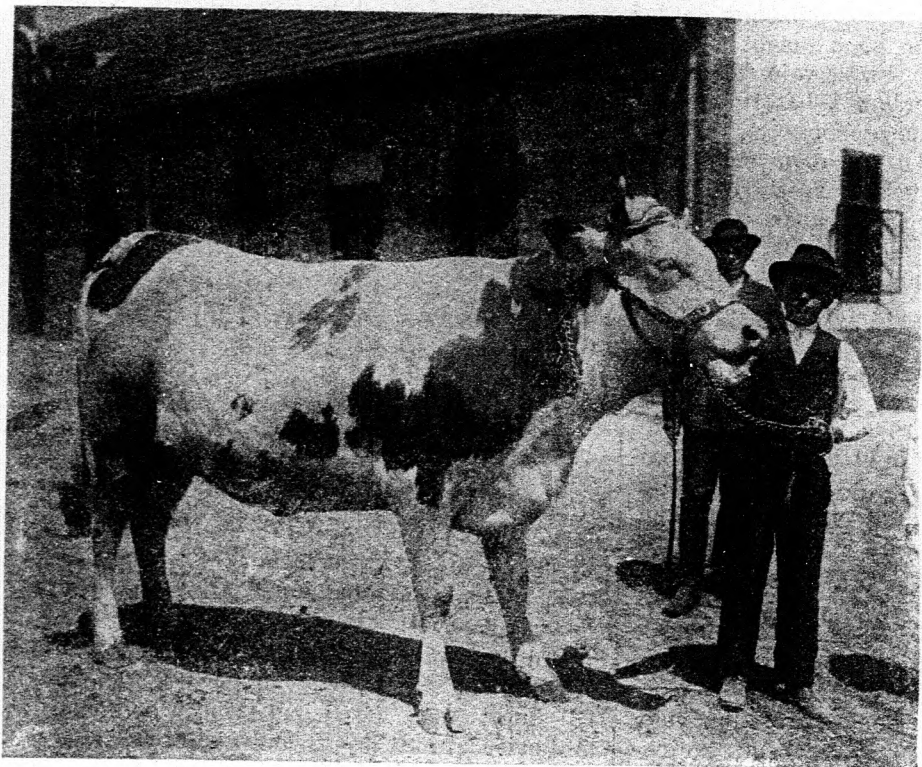
értékben. Miként ezen két utolsó év díjazás eredményeiből látható, ámbár levéli gazdáinknál elsősorban a tejelés fejlesztésére fordítunk gondot, külemlit tekintetében sem maradnak többi községek mögött.

Ezidén egy véletlen folytán igen kellemesen lepődünk meg, amely meglepetésünk eddigi eljárásunk melletti kitarásra húzdit bennünket.

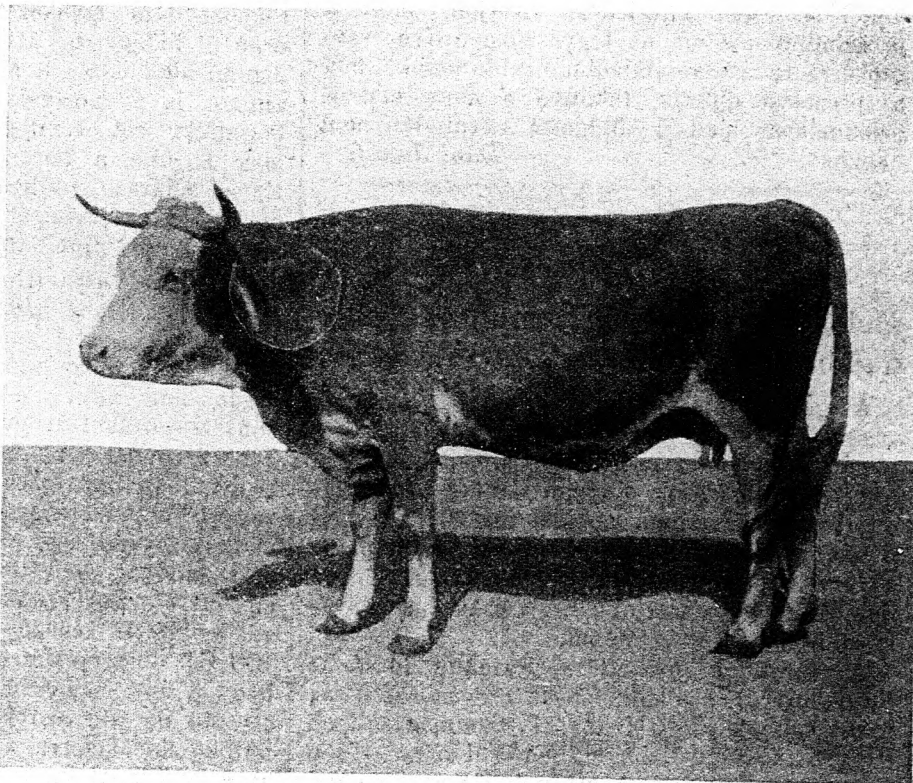
a bikánkat értékesebbé teszi, hogy apja is igen jó s ugyancsak külemlig is díjazott „20 literes” tehenünktől származott. (Ha pontos próbafejtési adatot nem kapunk, úgy annak bement s át inkább melőzzük s csak azt a feljegyzést adjuk, amit az állatról kaptunk). Va'óban örömmre szolgál így, hogy Reusz Henrik tápiószápi birtokos barátomnak megszerezhettem

gazdáink és velük együtt mosonmegyei tenyésztőink, amidőn bár elsősorban a tejelőképeség fejlesztését tűzik ki céljukul, nem tévesztik szem elől azt, hogy állataikat külemlig is fejleszteni törekedjenek.

A 221. ábrán bemutatott Lini nevű 4 éves tehenet, amely első díjat, 80 koronát nyert, Ecker János levéli zsellér gazda tenyésztette. A

222. ábra. Lizi, 2 és fél éves üsző. I. díjat, 80 koronát nyert. Élősulya 690 kg. Anyja éves tejelő versenyben 5087 l. tejet adott s a pozsonyi országos kiállításon I. díjat nyert. Az üsző apja Gyöngyös, melynek anyja évi 4400 l. tejet adott, apja Jaczint, mely 4060 l. tehéntől való. — Tenyésztője Salzer János zsellérgazda.

223. ábra. Lidi, 5 éves tehén. IV. díjat, 10 koronát nyert. Évi tejelése 5069 liter. Tenyésztője Rosenberger András telkesgazda.

Egyesületünkhöz úgy is mind sűrűbben kezdenek magánosok, uradalmak fordulni azzal a megkereséssel, hogy részükre jó tejelő szülők-től származó bikát szerezzünk. Ezidén is 12 bikát közvetített egyesületünk magánosoknak,

ezt a kiváló származású ivadékunkat, (a 224. ik ábrán bemutatjuk) de ebből az esetből kifolyólag nézegettem, hogy a többi elsőbrendű díjat nyert állatokról tudunk-e kimutatni tejelési adatokat.

tehén első borjuja után 3318 liter tejet adott s unokája a Huttlesz Matyás Citrom nevű tehenének, amely 1902 ben külemlig díjaztatott, tejelő versenyben pedig 4953 liter tejet adott. Ecker egyike legjobb gazdáinknak, aki 17 hol-

don g
takar
való r
nős sz
tehend
Ilka ne
adott,
anyja
A m
tatott
tője E
anyján
fejése
kiállítá
anyján
A 2
gazda
4 ik d
tehene
Rosen
szeren
amely
80 ko
mutatj
A 2
Lizit,
(Élősul
senybe

szágos
üsző a
tejet a
bikánk

A 22
már es
nak év
4953 l
első te

Mess
tehen,
soroln
teni,
állatna
vünkb
igen jó
ban a
tejelés

Más
el és
töreke
elsősor
által e
kezetel
üzem
154 g
tejet s

don gazdálkodik s a 17 holdból 10 holdon takarmányt termeszt, 2 ló, 4 tehén és hozzávaló növekedést tartja. Idei díjazásunkon különös szerencsével vett részt, mert nemcsak első tehéndíjat, de egy első üsződíjat is nyert. Ezen Ilka nevű 1½ éves üszőjének anyja 3877 l-t adott, nagyanyja 3600 literes volt, apai dédanyja pedig 3200 litert adott.

A második tehéndíjat a 220-ik ábrán bemutatott 3½ éves Liza nyerte, melynek tenyésztője Edelmayer György napszámos volt. A tehén anyjának évi fejése 2780 liter, öreganyjának fejése 2922 l. (ez a tehén a pozsonyi országos kiállításán külemileg 2-ik díjat nyert) apai öreganyjának fejése 4060 liter volt.

A 223-ik ábrán Rosenberger András telkesgazda 5 éves tehenét mutatjuk be, amely egy 4 ik díjat, 10 koronát nyert. Értékessé teszi a tehenet, hogy 5069 liter volt az évi tejelése. Rosenberger ezen a díjazáson szintén elég szerencsésen vett részt, mert Vilma tehene, amelynek évi tejelése 5589 l. volt, II. díjat, 80 koronát nyert. Vilmának a fiát Villámot mutatjuk be a 225. ábrán.

A 222-ik ábrán bemutatott 2½ éves üszőt Lizit, Salzer János levéli gazda tenyésztette. (Élősulya 690 kg.) Ennek anyja a tejelő versenyben 5087 liter tejet adott s a pozsonyi or-

szágos kiállításán első külemi díjat nyert. Az üsző apja Gyöngyös, melynek anyja 1100 liter tejet adott s Gyöngyösnek apja Jácint nevű bikánk volt, mely 4060 literes tehéntől való.

A 224-ik ábrán bemutatott 1½ éves Paula már csak egy második üsződíjat nyert. Anyjának évi tejelése 4158, öreganyjának évi tejelése 4953 liter volt. Unokatestvére ez az Ecker-féle első tehéndíjat nyert Lininek.

Messzire vezetne, ha a 20 díjat nyert levéli tehén, illetve üsző származását egyenként felsorolnánk, csupán azt kívánjuk itt megemlíteni, hogy csaknem minden egyes díjazott állatnak származását kimutathatjuk törzskönyvünkben s ezek egy-két kivétellel már mind igen jó származásúak is, amelyeknek családjában a 4—5 ezer literes és azon felüli évi tejelések gyakran fordulnak elő.

Mások talán éppen ellenkezőleg jártak volna el és elsősorban a forma tökéletesítésére törekedtek volna, míg ellenben egyesületünk elsősorban iparkodott javítani a tejelést, miáltal elérte azt, hogy a vármegye 20 tejszövetkezte között a levéli bir ma legnagyobb üzemmél, amennyiben az elmúlt év folyamán 154 gazda 270 üzlet rész után 507,410 liter tejet szállított be a szövetségbe. Emellett

GAZDASÁGI ÉPÍTÉSZET.

Rovatvezető: S. Ahlander Gyula.

Házilag készíthető olesó mázólo anyagok. Nedves falak festése s kárpitozása.

Egyszerű faépületek, pajták, görék, hosszabb kerítések stb. bemázolására sokszor még a legolcsóbb karbolineum is drága lehet s ezért rendszerint mázólatlanul maradnak, dacára annak, hogy így a farészek az esőnek, napnak kitéve, idő előtt tönkremennek.

Ilyen nagyobb fafelületek mázolására saját tapasztalásunkból is ajánlhatjuk az alábbi anyagokat, amelyek — miután tartozékaik mindenütt kaphatók s otthon összekeverhetők — aránylag csak kevés költséget okoznak.

1. A karbolineumot legjobban pótoja a fakátrány, amelyet felforraltunk és hogy kóros faeczettartalmát közömbösítsük, forralás közben iszapkrétát keverünk bele. A forralás alatt tanácsos még 1/2 résznyi szurokkal vagy gyan-

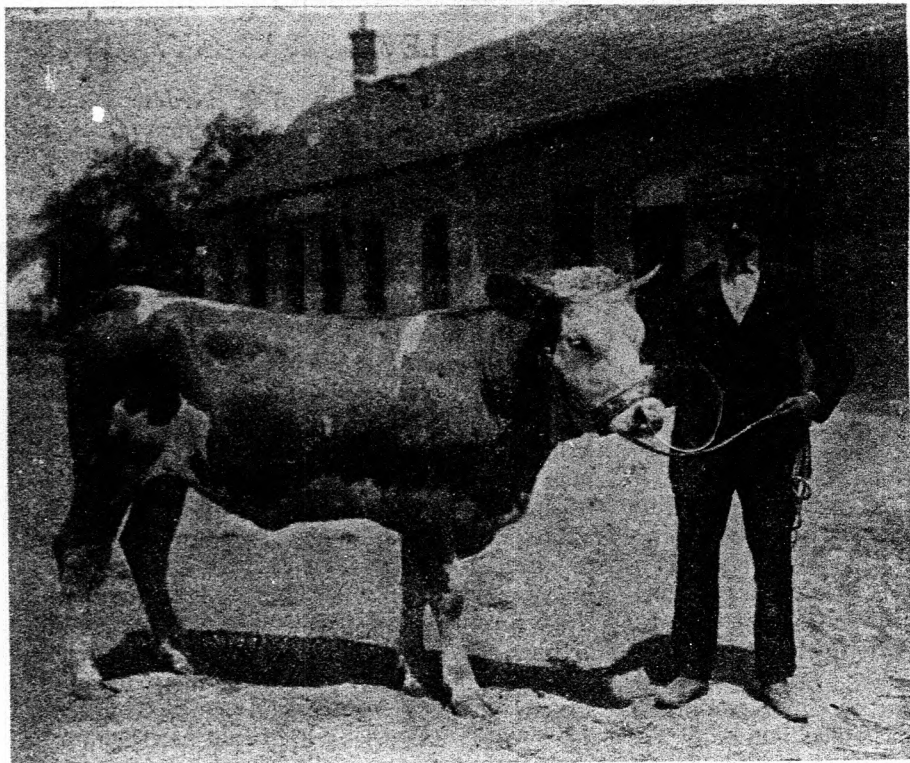
tol, hanem meg az elegéstől is megvédi. Az így kezelt fadarab tüzbe dobva nem ég el, hanem csak lassan elszenesedik.

3. Portlandcementet savóval, vagy íróval keverünk össze mindaddig, míg egy pépsűrűségű, de még felmázolható keveréket nyerünk. A fát háromszor kell ezzel bekenni, de mindig csak az előző teljes megszáradása után. Az a máz is igen jól tapad, a fa tartósságát növeli, sőt tűzveszélyességét is csökkenti.

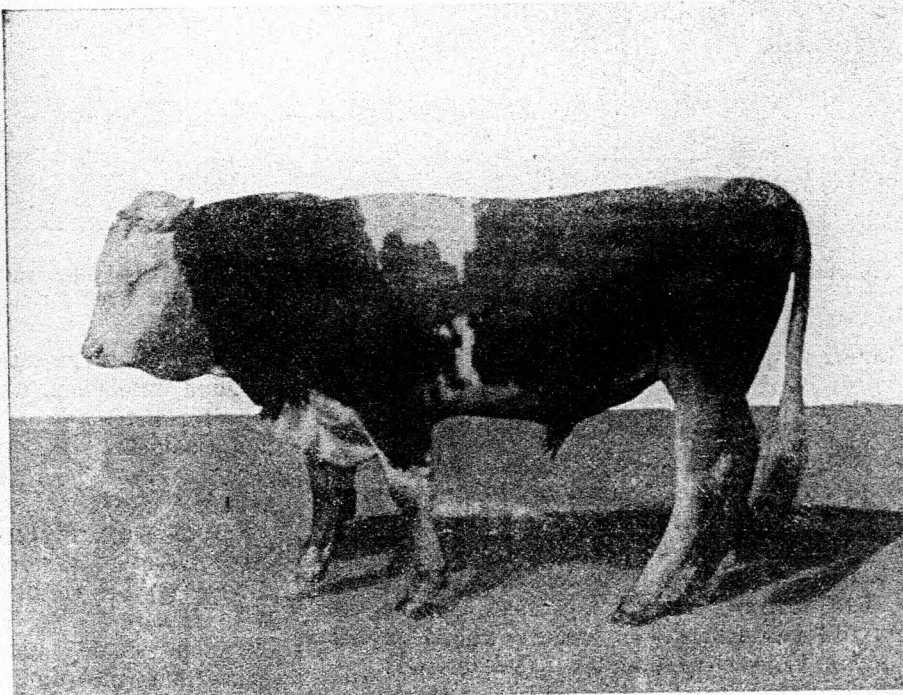
4. Vályogból falazott vagy földből tömött épületeken a vakolás tudvalevőleg gyengén tapad s csakhamar lehull.

Ajánlatosabb ezért vakolás helyett forró kőszénkátránnyal bemázolni s megszáradása után még egy réteget rákenni, amelybe azonban krétát, vörös vagy bármely más színű földfestéket keverünk. Ily módon szürkés, vöröses stb. fafelületeket nyerünk. Ugyanezt az eljárást alkalmazhatjuk jó eredménnyel istállók lábuzatára is vagy más olyan helyen, ahol a vakolat a téglavagy kőfal salétromossága folytán minduntalan leesik.

A kátránymázolás csunya fekete színe eltűnik még akkor is, ha a második, még friss mázólat érdes homokkal szórjuk tele s teljes megszáradása után közönséges fehér meszszel kétszer bemeszüljük. A második meszelésbe természetesen bármilyen földfesték is keverhető. Még tar-

224. ábra. Paula, 1½ éves üsző. II. díjat, 60 koronát nyert. Anyjának évi tejelése 4158 l. Öreganyjiáé, mely külemileg is díjazva volt 4953 l. Paula unokatestvére a 223. ábrán látható Lininek. — Tenyésztője Huflesz Máttyás szijgyártó.

225. ábra. Villám, 1 éves bika. Anyja II. díjat, 60 koronát nyert s évi tej lése 5589 liter. Apja Baka, „20 literes” külemileg is díjazott tehén fia. — Tenyésztője Rosenberger András telkesgazda.

számos kiállításán első külemi díjat nyert. Az üsző apja Gyöngyös, melynek anyja 1100 liter tejet adott s Gyöngyösnek apja Jácint nevű bikánk volt, mely 4060 literes tehéntől való.

A 224-ik ábrán bemutatott 1½ éves Paula már csak egy második üsződíjat nyert. Anyjának évi tejelése 4158, öreganyjának évi tejelése 4953 liter volt. Unokatestvére ez az Ecker-féle első tehéndíjat nyert Lininek.

Messzire vezetne, ha a 20 díjat nyert levéli tehén, illetve üsző származását egyenként felsorolnánk, csupán azt kívánjuk itt megemlíteni, hogy csaknem minden egyes díjazott állatnak származását kimutathatjuk törzskönyvünkben s ezek egy-két kivétellel már mind igen jó származásúak is, amelyeknek családjában a 4—5 ezer literes és azon felüli évi tejelések gyakran fordulnak elő.

Mások talán éppen ellenkezőleg jártak volna el és elsősorban a forma tökéletesítésére törekedtek volna, míg ellenben egyesületünk elsősorban iparkodott javítani a tejelést, miáltal elérte azt, hogy a vármegye 20 tejszövetkezte között a levéli bir ma legnagyobb üzemmél, amennyiben az elmúlt év folyamán 154 gazda 270 üzlet rész után 507,410 liter tejet szállított be a szövetségbe. Emellett

tával higitani fel, miáltal a fakátrány folyékosabb lesz s a mázólatokéhoz nem ragad.

2. A kőszénkátrány könnyen telmázolható lesz, ha kevés petróleummal keverjük. Így felhigitva jó mélyen hatol a faba s felületét piszkos barnára festi s nagy karbolsav tartalmánál fogva jól konzerválja. Ha faoszlopok földre ásandó végét lassu tűzön előbb megszenesítjük s még forró állapotban mázóljuk be ilyen hígított kátránnyal, illetve ha a parázst ugyszólván a mázólas oltja el, akkor biztosak lehetünk, hogy oszlopunk a földben egyhamar el nem korhad.

Mellesleg megjegyzem még, hogy a faoszlopot sohasem szabad ugyanabba a lyukba ásni, ahonnan éppen egy elkorhadtat ástunk ki. Kísérletileg bebizonyult, hogy ilyen helyen, ahol az előző oszlop elkorhadását előidéző organizmusok fölös számmal tanyáznak, az új oszlop is hamarabb pusztul el. Az új gödröt tehát legalább 1/4—1/2 méterrel távolabb ássuk ki.

Ha a fát forró kőszénkátránnyal kétszer egymásután bemázoljuk s a még tapadó felületre finom téglaport szitálunk, s ezt pár nap múlva mikor már teljesen megszáradt, megismételjük akkor egy olyan kitűnő védőmázttal nyerünk, amely a fát nemcsak az elkorhadás-

tósabb lesz a meszelés — bár valamivel drágább — ha a behomokolt kátrányt fehér mesz helyett „hidrochromin” nevezetű vízfestékkel meszeljük be. Ez a mázólas bizonyos mértékig vízátatlan is.

Nedves vagy északra fekvő külső szobafalak kifestése vagy kárpitozása tudvalevőleg nehézségbe ütközik, mert az enyves festék csakhamar leporlik, a tapéta pedig foltos lesz s lehámlik. A falak kiszáritására, illetve a nedvesség elszigetelésére ismerünk ugyan sokféle eljárást, mint például, üveges rétegek beiktatását, különböző aszfaltszerű mázólasokat, parafakőburkolást stb. stb. amelyek azonban ha eredményesek is, kivétel nélkül sok munkát, időt s tetemes költséget igényelnek. A szobát ezenkívül hosszabb ideig lakhatlanná is teszik, mert a vakolatnak le kell a falról kerülnie.

Ujabbán — mint a „Maler Zeitung”-ban olvasom — a német szobafestők az alábbi jóval egyszerűbb, gyorsabb s okosabb eljárást alkalmazták, amelyet még nedves szobafalak kiszáritására, jobban mondva a foltok eltakarására is ajánlhatunk.

Veszünk ugynevezett „hullámos pakoló papírost” (alakut, amelyet törékeny tárgyak elcsomagolására szoktunk használni) és

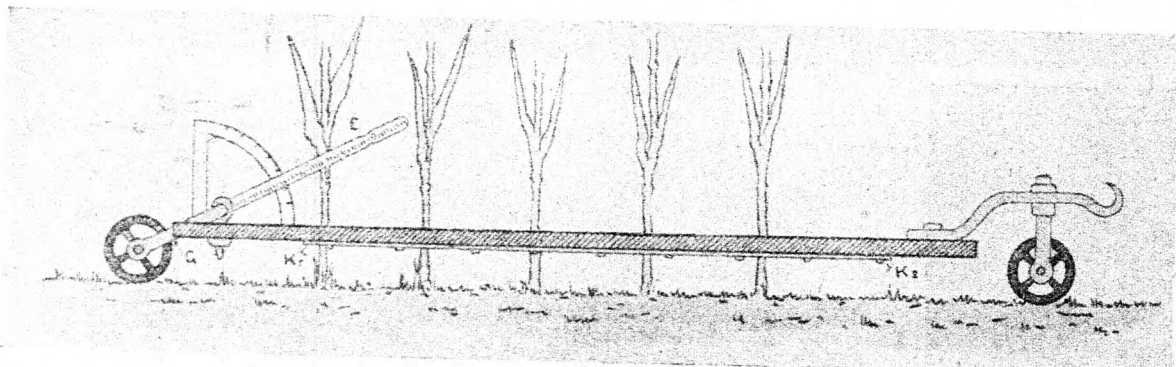
annak mindkét oldalát bekenjük közönséges „aszfallakkal”. A megszáradt papirost 15—20 cm. hosszú horganyzott szögekkel a nedves foltokra szögezzük olyformán, hogy a hullamos oldala a falnak fekdjön.

Előzőleg azonban eltávolítjuk a székletet, hogy 30—30 cm. tavolságra függőlegesen a fal mellett megfurva a felszegezett papiros alsó végéhez újra hozzáilleszthessek. A hullamos papiros 1 cm. magasságban kezdődik a padló fele t s lehetőleg egészen a mennyezetig terjed. A papirost azután vékony pakkolóvászonnal vonják be, amelyre új-ágpapír s végül a tapéta kerül. Aki a szobát csak meszelni vagy festetni akarja, az vastagabb vázsnat használ s mindjárt erre meszelte.

Száhlender Gy.

Teleki Arvéd gróf tengeriszárvágó-gépe.

Lapunk 70. számában ismertettük Teleki Arvéd gróf tengeriszárvágó-gépét, mely házilag is elkészíthető és amelynek szerkezetét illetőleg számos gazdatársunk intézett hozzánk kérdést. E kérdésekre válaszólag Teleki Arvéd gróf ur a következő levelet intézte hozzánk, csatolva

226. abra. Tengeriszárvágó. E1 E2 A falra alulról ráerősített kések 150 cm. hosszban; E) emeltyű a gép hátulsó része magasságának szabályozására; G) a két hátulsó kerek görbített tengelye

ahhoz a gép oldalnézetén föltüntetett szabályozó készüléket is.

T. Szerkesztőség!

A tengeriletakarításról szóló cikkemben a rajz klisé észitője egy csavart toldott rajzomhoz, mely gépemen nem fordul elő.

Ehelyett a gép hátuljának magasan járását szabályozó szerkezet oldalnézi tét kérem b. lapjában közölni, amely a közönség köréből felmerült kérdésekre is a legbiztosabban hivatkozható lesz a választ megadni.

Tisztelettel:

Teleki Arvéd gróf.

IRODALOM.

A budapesti piaci teljes tej. Irták: Révész Sándor és Pásztor Jenő az állatorvosi főiskola IV. éves hallgatói. A Liebermann-féle díjjal jutalmazta e két ifjú művét az állatorvosi főiskola és külön lenyomatban is kiadta a dolgozatot kivonatban. Valóban érdemes munkát végeztek a szerzők, midőn 200 tejmintát vásároltak a cél megnevezése nélkül a budapesti piacon és ezeket a tejmintákat megvizsgálták úgy fizikai tulajdonsága és kémiai hatása, mint szenny-

és zsirtartalmára nézve. Munkájukban először is a különböző tejvizsgáló készülékek alkalmazását írják le, melyek közül a próbák alatt a Siehler és a Gerber-féleket találták legcélszerűbbeknek. A tej szennytartalmát is Gerber módszer szerint állapították meg. A fajsúlyra még nem lehet panaszkodni, mert eég kiegeitők a viszonyok, amennyiben a 200 tejminta közül csak 6% kifogásolható. A Központi Tejeszernök Szövetkezet, valamint a nagy tejkereskedők tejei állandó fajsúlyt mutatnak, amiérthető is a tejjösszekeverési eljárás folytán. Zsirtartalomra nézve 40% esik kifogás alá, ami valóban sok, mivel a piaci tejet ellenőrzik a fővárosban. Még szomorubb a kép, ha megtudjuk, hogy a 40%-ban 10% olyan tej volt, amelyekben a zsirtartalom alig haladja meg az 1%-ot. A legkisebb zsirmennyiség 1.2%, a legtöbb 4.6% volt. Szennytartalomra a budapesti piaci tej alatta van a németországi városokban végzett ilyenmü kísérletek szerint azok tej tisztaságának. Különösen a házali tejkereskedők által forgalomba hozott tej tartalmaz felülőn több szennyet, mint a tejkereskedőké. Tanulmányukat azzal fejezik be a szerzők, hogy valóban itt a legfőbb ideje, hogy a tej termelése és árusítása a higienia elvei szerint ren-

Ujdonságok a könyvpiacon. Polgár Elek: Választó jog és választó rendszerek. 1.—K. Bresztovszky Ernő: Magyarország fekete statisztikája. 1.—K. Sombart Werner: A szocializmus és a szocialis mozgalom. 7.—K. Szilárd Gyula: Météshézet, 1.—K. Horváth E. János: Virágoskert. Kis utmutató a disznóvénnyek tenyésztéséhez. —24 K.

Herkner Heinr.: Die Arbeiterfrage. K 11-40. Jahresbericht üb. das Gebiet der Pflanzenkrankheiten. Hrsg. v. Hollrung. 9. Bd. K 18.—Tittel Sg. Schematismus u. Statistik des Grossgrundbesitzes in den Erzherzogtümern Nieder- u. Oberösterreich u. im Herzogt. Steiermark. K 15.—Bechtle A.: Klima, Boden- u. Obstbau. K 9-60. Borchart Johs.: Der Papagei. K 1-20. Böttner Johs.: Gartenbuch f. Anfänger K 7-20. Maeterlinck Mór.: Das Leben der Bienen. K 5-40. Schüler Curt.: Die Champignonzucht als landwirtschaftlicher Nebenbetrieb. K 1-20. Schwarz Schuppli: Die zweckmässigste Bauart v. Rinderstallungen u. Düngerstätten im Tal u. auf der Alpe. K 4-40. Spühler: Der Blätterstock u. der darauf gegründete vereinfachte Betrieb d. Bienenzucht. K 2-90. Supf Karl: Deutsche Kolonial-Baumwolle. Berichte üb. die Entwickl. der Baumwollkultur 1900—1908. K 4-80.

Az ezen rovatban ismertett könyvek megrendelhetők: Pátria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Gyapot termesztés. 528. kérdés. Történt-e hazánkban termelési kísérlet a gyapot (*Gossypium herbaceum*) termelésével? Ha igen, hol? mely birtokon? milyen eredménnyel? Van-e hely, hol a termeléssel tudnánk a kísérletezés nehézségein s rendszeresen nagyobb területen termelni? S ha termelik valahol, hol van a gyapotnak piaca? S ha van piaca, mily áron jegyzik métermázsáját? L. A.

Felelet az 528. sz. kérdésre. Hazánkban évekkel ezelőtt tettek kísérletek a gyapot termesztésével, de amint különben előrelátható volt, kellő eredményre nem vezettek. Hazánk klímája nem felel meg a gyapottermesztés feltételeinek, nem azért, mintha a délvidek nyári melege nem lenne kielégítő, hanem főképpen azért, mert az őszi esőzések tulkorán állanak be s a gyapotot magában foglaló toktermést tönkreteszik. Utazásaim a kalmával meggyőződést szereztem arról, hogy még Hercegovina esőben szegény, karsijellegű vidéke sem felel meg egészen a sikeres gyapottermesztés feltételeinek, mert még ott is beáll az esőzés a gyapot termésének leszedése előtt és sok kárt okoz. Macedonia karstjellegű vidékein, — amint alkalmam volt látni, — már jó sikerrel termesztik. K. K.

Ingó dolog megrongálása. 529. kérdés. Egyik aratónk 2 buzakévet gözeke sodronykötélbe kötött, a cséplőgép kévevágó észre vette mielőtt a dobba adták volna. Ki is nyomoztuk a tettet s a főszoigabiróságnak bejelentettük. Kihágási tényálladék hiányában a főszoigabiró bejelentésünket elutasította. Kérem már most melyik bíróság torolhatja meg e cselekményt. Avagy egyáltalán nem büntetendő az ha valaki a cséplőgépet, de főként az ottani munkások testi épségét veszélyezteti? Ha ezen újnyi vastag sodronykötél a dobba jut, azt alaposan

10 lóerejű motor.

Tekintetes

Oberurseli motorgyár részvénytársaságnak.

Bocses felszólításnak készségesen eleget téve, szívesen adom jelen nyilatkozatunkat az Önök által 1902. évben szállított 10 lóerejű „GNOM” benzínmotor munkaképessége és használhatóságáról. A motor két éve van nálunk, használjuk egy 48” Umrath és társa-féle cséplőgarnitúra hajtására, szecska, répa és fafűrész-munkába állíthatom. Szemben a gőzgéppel igen nagy előnye, ho y egy kis elővigyázat mellett a motort bárhol, zárt helyiségben vagy szalmakazlak közvetlen közelében is könnyű, kevés időt igényel a villamos gyujtas folytán. Nem szükséges melléje tanult gépész. A benzínfogyasztás igen csekély, óránként és lóerőnként 0.46 kgr. A napi olaj- és vízszükséglet feltűnően kevés. Mindezen felsorolt előnyök nagyban hozzá fognak járulni a motorok elterjedéséhez és biztosítják ezek jövőjét.

Tisztelettel

Gróf Esterházy János uradalma, Nyitra-Ujlak
Desev Dezső intéző.

Nyitra-Ujlak, 1903 december 13-án.

megrongálja s a gépetét életveszélyesen megsértheti.

Felelet az 529. sz. kérdésre. A főszolgabíró eljárása nem felel meg a törvénynek, amennyiben neki a panaszt nem lett volna szabad elutasítani, hanem megfelelő eljárás céljából át kellett volna azt tenni az illetékes kir. járásbíróhoz mint lünettörbírósághoz. Abban igaz van a főszolgabírónak, hogy kihágásnak tényálladéka fenn nem forog, mert a kihágásokról szóló 1879. évi XL. t.-cz.-ben se a közbiztonság, se az idegen vagyon elleni kihágásokról szóló rendelkezések között nem találunk olyan szakaszt, amelyet erre az esetre alkalmazni lehetne. Már pedig ugyanezen törvény 1. §-a értelmében kihágásnak csak oly cselekmény tekinthető, amelyet a törvény vagy törvényerejű rendelet kihágásnak nyilvánít. Az aratónak azon cselekményét tehát, hogy némely kévét vastag sodronnyal kötözve fel, a cséplőgépnek és az etető személyzetnek ép-éget nyilvánvaló módon veszélyeztette: kihágás gyanánt üldözni és büntetni nem lehet. Ez a cselekmény nem kihágás, hanem a büntető törvénykönyv 418. §-ába ütköző vétségnek kísérlete, amennyiben aki másnak ingó dolgát szándékosan és jogtalanul megrongálja vagy megsemmisíti: vétséget követ el és 3 évig terjedhető fogsággal és 50 forinttól 1000 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik. Ugyanezen szakasz szerint ezen vétségnek kísérlete is büntetendő: a büntető eljárásnak azonban csak a sértett fel indítványára van helye. A bírói gyakorlat a törvénynek ezen szakaszt úgy magyarázza, hogy idegen vagyon megrongálásának vétsége csak azon esetben állapítható meg, ha a cselekmény károsítási szándékkal követett el. Valamely károsításra irányzott szándéknélküli okozása magában véve a 418. §. alá eső büntetendő cselekményt nem állapítja meg. (Kir. Kuria: 1724/1885.)

Az ilyen kísérletnek büntethetősége tehát főleg attól függ, hogy meg lehet-e állapítani, illetőleg be lehet-e bizonyítani a károsításra irányuló szándékot. Ha ebben a tekintetben elfogadható bizonyítékok merülnek fel, akkor a bíróság a vétséget megállapítja. Megjegyzendő, hogy a panaszt azon időtől számított 3 hónap alatt kell megtenni, amíg a sértett fél a cselekmény felől tudomást szerzett. Ezen idő elteltével a bíróság az eljárást elévülés okából mellőzi, illetőleg megszünteti.

Ha a sértett fél a kísérlet tettesének megbüntetését kívánja, tegyen panaszt a járásbírósnál.

Sz. F.
Hintősló feljavítása. 530. kérdés. Milyen tápanyaggal lehetne hintőslómat legrövidebb időn belül feljavítani, megjegyzem, hogy szénából tetszés szerint ehét és zabot naponta hat litert kap, tulhajtva sines és mégis rossz kondícióban van.

Zs. L.
Felelet az 530. sz. kérdésre. A zabmalmi hektolitersúlya 40—45 kg., hintőslóva tehát 24—27 kg. zabot kap naponta, holott könnyű kocsilovakra 3—4,5, nehéz hintőslóvakra 4,5—6 kg. zabot szokás naponta számítani. Lova rossz kondíciójának valószínűen a zab elégtelen volta az oka. Minderesetre jó hatással lenne az is, ha az abrakot változatosabbá tenné, pl. ha naponta 1 kg. lóbarót adna a lónak, de a

fő minden körülmények között az, hogy több abrakot kapjon, mert aránylag kis gyomrába nem sok széna fér.

Cselkó István.
Tengeriszár s répalevél együttes besavanyítása. 531. kérdés. Száraz kukoricaszárt takarmányrúpalevéllel hogy kell elvermelni? Milyen mély verem szükségesetük hozzá és az aljára szalmát kell-e teríteni, továbbá a verem falai mellé szükségesetük-e szalma? A tetőzés hogyan történik?

W. I.
Felelet az 531. sz. kérdésre. Ezt a két anyagot azért jó együttesen besavanyítani, mert a szárazban többnyire nagyon kevés, a répalevélben nagyon sok a víz s mert a lágy répalevél azokat a hézagokat tölti ki, melyek a kemény szárrészek között maradnak, szóval a vegyes takarmánynak kedvezőbb a víztartalma mint mindegyiké külön-külön s azonkívül a levegő is jobban kiszorul a veremből. Utóbbinak méretei nagyon változók lehetnek, mélysége pl. 1,5 m., de 3,5 m. is lehet, azonban aki aránylag kevés takarmányt savanyít be, inkább csak 1,5—2 m. mélyre készíti. Szalmaaljat annyiban ajánlatos a verem fenekére adni, mert akkor tiszta marad a legalsó takarmányréteg, de erre a legrosszabb szalma is elég jó, mert más célja nincs az aljnak. A verem oldalfalait azonban nem szabad szalmával kibélelni, mert azokat nem éri akkora nyomás, hogy a levegő kiszorulna a szalmából. A tengeriszár természetesen fölaprózva, a répalevél pedig egészen jön a verembe, s mindkettőt váltakozó rétegeket képez benne, melyek jól letiporotnak. A megtöltött verem tetejére végre szalmát hintünk ugyanazzal a szándékkal, mint a verem fenekére s most 0,8 m. vastag földtakarót adunk neki. Az egész műveletet megszakítás nélkül végezzük, azaz amint megtelt a verem, vagy azonnal, vagy legkésőbb másnap beföldeljük, s később a földtakaró repedéseit s horpadásait igazítjuk ki.

Cselkó István.
Seprőczirok helyett czukorczirok. 532. kérdés. Lehet-e a magkereskedőtől kártérítést követelni azért, hogy olasz czirokmag helyett (seprű) czukorczirokmagot küldött, mit az alkalmazottak nem ismerve, czukorcziroktól vetettek seprűczirok gyanánt. Mi e két cziroknak kat. holdankénti tiszta jövedelmi különbsége, ha a czukorczirok is seprűczirok-művelésben részesül?

B. U.
Felelet az 532. sz. kérdésre. Ha a magkereskedő az én megrendésemre seprűczirokmag helyett czukorczirokmagot küld, akkor nézetem szerint ezért felelősséggel tartozik, mert nem olyan árut küldött, mint a milyent én nála megrendeltem. Ha az alkalmazott még czirokmagot nem látott, akkor természetesen különbséget sem tudott tenni, a seprűczirok és czukorczirok magja között. Utóbbi rendszeren sötétbarnás-vörös (ritkábban fehér) színű, a seprűcziroké pedig tiszta és világos sárgás-barna.

Miután a seprűczirok a czirokmagoknál értékesítése miatt természetjűk, ezen célra pedig a czukorczirok buzogányos termése nem használható, nézetem szerint kártérítéssel tartozik nemcsak a kat. holdanként elérhető 8—11 q. szakálltermés árával, hanem az ápolási munkákra fordított költségekkel is, melyeket a gazdaság tényleges károsításai alapján könnyen megállapíthat.

K. K.
Arankatisztító-gép. 533. kérdés. Mely arankatisztító-gép, illetve szerkesztett gép ajánlható beszerzésre?

K. J.
Felelet az 533. sz. kérdésre. A herefélék magvainak arankamentesítéséhez a magyar gyártmányú Kollerich Pál és fia budapesti (IV., Ferencz József-rakpart 21. sz.) cég által gyártott és forgalomba hozott arankamentesítő gép bizonyult a legjobbnak. Kétféle nagyságban készül s úgy kézi-, mint géphajtásra berendezhető.

A nagyobb méretű gép ára kézihajtásra berendezve 850 korona, géphajtásra 950 korona. Munkaképessége naponként 8—12 mm.

A kisebb méretű gép ára kézihajtásra 420 kor., napi munkaképessége 4—6 mm.

Nagyobb üzemre berendezett tisztítóvállalatok használják a francia gyártmányú arankatisztító-gépeket is.

Ezeknek szerkezete és kezelése komplikáltabb, munkabírása valamivel nagyobb, munkája nem tökéletesebb, ára 2000, 2500 kor.

Meg kell jegyezni, hogy arankatisztító-gépekkel csak a kismagvu aranka szabad magvai tisztíthatók ki, tokba zárt aranka tisztításához az arankatörfő-gép használata is szükséges. A nagy aranka magja a herefélék magvai közül gépekkel ki nem tisztítható.

Kozma Dénes.

Sertéshizlalás szemes tengerivel. 534. kérdés. Három hónap óta 74 darab sertés (báznai és mangalicza) van hizóban, jelenlegi súlyuk 250 kiló páronként. Eddig kaptak eleinte derezét (korpát), utóbb, azaz mai napig tiszta árpadarát. Jelenleg szeretnék idei szemes tengerit adni, mennyit adhatok darabonként, hogy súlyviszesség ne legyen? Mai napig kapnak árpadarát 5,40 kilót darabonként.

N. D.

Felelet az 534. sz. kérdésre. Ha sertéseit eleintén korpával s később árpadarával hizalta, akkor nem kerülheti el a visszaesést, ha ezután szemes tengerire tér át, mert három hónap alatt úgy elszokik a sertés a rágástól, hogy most már nehezebb esik a szemes tengeri evése, míg ellenben ha tengeridarát etetne, semmi visszaesésnek sem kell bekövetkeznie, mert a tengeri valamivel tápláltságosabb mint az árpa. Ugyanis míg a takarmányárpa átlagos keményítőtartalma 68%, addig az idei tengeri októberben többnyire 69—71% vagy több, aszerint hogy mennyire van kiszáradva. A sertések annyi tengeridarát kapjanak, hogy minden etetéskor teljesen jól lakjanak, enni pedig tengeridarát is annyit tudnak a disznók, amennyi árpadara fért beléjük. Ha tehát a páronként s naponta adagolt 5,4 kg. árpadara jóllaktatta sertéseit, akkor azután körülbelül ugyanannyi tengeridarát számíthat rájuk.

Cselkó István.

Vadvizesrét felszántása. 235. kérdés. Szándékomban van egy 30—40 holdas rétet, mely eredetileg kissé vadrizes, 60 cm. mélységgel rigoloztatni, mely munkálatot holdjánál, gondolom, 100 K.-ért végezhetném. Czélszerűbbnek tartom ugyanis a rigolozást az alagesövezésnél, mert olcsóbb és mert dugulás sem fordulhat elő. Kérdem tehát, hogy az ily módon felforgatott talaj nagymértékben termőképesebb-e? Szükséges-e nagyobb mennyiségű trágyát elszórni szántás előtt, továbbá, hogy a rigolozás szolgáltatta előnyök mily időre,

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ len- és heremagtisztító-gépek

Risrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi- vagy hajtórőre alkalmazva. — Ezévi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évben Nagy-Enyeden aranyéremmel kitüntetve.

Sürgönyezim: Kalmár-restagyár.

vagyis körülbelül hány évre volnának kihatással?
H. K.

Felelet az 535. sz. kérdésre. A vadvízes ré nek terbe vett 60 cm. mély felszántása (rigolozása) nem fog a kívánt eredménnyel járni. A 60 cm. mély felszántással a vadvízesréget megszüntetni nem lehet, a talaj szerkezetével s ezzel termőképessége is rossz lesz. Vadvízes helyeken a rigolozás az alagsóvezés munkáját nem pótolhatja. Először is a felesleges víz elvezetéséről kell gondoskodni s csak azután lehet a mélyítő művelésre áttérni. A vadvízes ré mélyebb talajrétegei oly nagymennyiségű és a kultúrnövényekre ártalmas anyagokat tartalmaznak, hogy ilyen állapotban felszántva, évekre terméketlenül válhatik a föld, még az esetleg alkalmazott erős meszezés dacára is. A rigolozás munkája, szemben az alagsóvezéssel, látszólag olcsóbb, de végeredményében mégis drágább, mert kellő sikerre vezetni nem fog. A vadvízes ré mint ilyen mégis csak ad valami takarmányt, felszántva azonban a tulnedvesség megszüntetése nélkül, rossz szántóföld lesz. Alaposabban különben tanácsosul szolgálni csak a helyszíni szemle alapján lehet.
K. K.

Algai keresztezése pirostarkával. 536. kérdés. Algai tehenészetünket valamely vöröstarka fajjal keresztezni szándékozunk, kérünk tanácsot, mely fajta bikával lenne legcélszerűbb keresztezni és hol szerezhető be?
D. F.

Felelet az 536. sz. kérdésre. Részemről nem ismerem tenyészetet, amely algait pirostarkával keresztezett volna s az irodalomban sem találok erre vonatkozó feljegyzéseket, tehát azt sem tudhatom, hogy mi lenne egy ilyen keresztezés eredménye. Meglehet, hogy jól, meglehet hogy balul ütne ki, miért is, ha csak kedvező tapasztalatokat nem fog valaki közölni a *Köztelek* hasábjain, nem ajánlanám a keresztezés nagyban megkezdését s egyelőre ajánlatosabb volna csupán 1—2 tehennel kísérletezni s csak bevált eredmények után az egész tehenészetet ilyen módon átalakítani. Mindenesetre a szimmenthálival kellene kísérletezni s egyelőre talán valamely közeli birtokos szimmentháli bikájával 1—2 tehenet befedeztetni. Különben pedig ma már szimmentháli bika mindenütt kapható, ilyenek eladása a *Köztelek* hirdetési rovatában mindegyre van hirdetve, de állatkiallítás sem tartható olyan, amelyen szimmentháli bika nem volna.
—csy.

Forgó- vagy járó-buza. 537. kérdés. Szomszédomban ugynevezett forgó buzát ajánlanak megvételre, ez f. é. tavaszán vettett el és utolsó évi termésű. Kérnék szíves választ, lehetséges és érdemes-e ezt mint őszi buzát elvetni? Továbbá kérem szíves válaszukat, hogyha a buza esetleg tavaszi buza volna, kifagy-e az a télen?
F. Gy.

Felelet a 537. sz. kérdésre. A forgó- vagy járó-buzának az az előnye a közönséges buzával szemben, hogy utóbbinál kevesebb igényes, a megdülésnek nincs annyira alávetve s némiképpen a rozsdának is jobban ellenáll, de ezzel szemben nem ritkán kevesebbet terem és minősége sem olyan jó. A járó-buza azonban

csak akkor tartja meg nevének megfelelő tulajdonságait, ha legalább is két évenként váltakozva, őszzel és tavasszal vettetik. Ha ellenben több éven át csak őszzel, vagy csak tavasszal vetjük el az előző év termését, akkor egyszerűen átalakul őszi vagy tavaszi buzává. Kérdés már most az, hogy a megvételre kínált s tavasszal vetett járó-buza hány év óta lett mint tavaszi természetű? Mert ha ez egymásután több év óta történt, akkor felvette a tavaszi buza jellegét s őszi vetése esetén, télen át kifagyhat.
K. K.

Paszuly mint takarmány. 539. kérdés. Hasonnal etethető-e a darált paszuly tehennel vagy növendékmarhával? Mennyi az emészthető fehérjetartalma, keményítőértéke? Miután a fehérjedus hüvelyes jelenleg olcsó (tarka bab 12¹/₂ K. Budapesten) esetleg előnyösen volna mint takarmány felhasználható. A Cselkő féle takarmányozástan ezen magfélélt nem tárgyalja.
H. H. A.

Felelet az 539. sz. kérdésre. A paszuly nyers összetétele majdnem teljesen megegyezik a borsóéval, ami a következő adatokból vehető ki (%):

	paszuly	borsó
szárazanyag	85.5	86.0
nyers fehérje	22.3	22.5
nyers zsír	1.7	1.6
N. mentes vonat	55.0	53.7
nyersrost	3.5	5.4
hamu	3.0	2.8

Ebből azt következtetjük, hogy a paszuly em. fehérjetartalma s keményítőértéke körülbelül akkora, mint a borsóé, mert a paszuly bizonyára épp annyira emészthető mint az. A borsó tudvalevőleg 19.9% em. tisztá fehérjét s 68.6% keményítőértéket tartalmaz. Fejőstehenek s növendékállatokkal tehát ugye-
hetjük, mint a borsót s fehérjegyűségére különösen ezen állatok számára javulja is. Az adagnak azonban, mint minden hüvelyes mag-nál, természetesen mérsékeltnék kell lenni, azaz a teheneknél lehetőleg ne haladja meg az 1—2 vagy legfeljebb 3 kg.-ot fejkenként s naponta. A borjúk súlyuk arányában ugyanannyit kaphatnak. Némely paszulyfajták kéksavat fejlesztenek az állat emésztő szerveiben s esetleg mérgezőleg hatnak, de ez ritka a magyar paszulynál. Arragon pl. nem tudott a magyar paszulyból kéksavat előállítani s a *Köztelek* múlt évf. egyik számában Kosutány is kikelt alapos tanulmánya alapján a külföld azon híresztelése ellen, hogy a magyar paszuly annyi kéksavat fejleszthetne, hogy mérgezőleg hasson, de Evesque s társai legújában mégis 0.342 gr. kéksavat állítottak elő 1 kg. állítólag magyar paszulyból, ami elegendő arra, hogy mérgezést okozzon. Mi nem tartunk ugyan attól, hogy az ön által vásárlandó paszuly veszélyes volna, de mégis azt ajánljuk, hogy térjen a 2—3 kg.-nyi maximális napi adagra 2 heti fokozatos szoktatással át, részint mert így megszokják az állatok az esetleg fejlődő kevés kéksavat, részint mert a fokozatos átmenetnél már akkor átulják el az állatok azt, hogy a paszuly nem nekik való, amikor még nem okozhat komolyabb

mérgezést. Ezzel azonban nem akarjuk a paszuly használatát elriasztani, mert a 12.50 K. piaci árat nagyon megéri q.-ja.

Cselkő István.

Gabona-váltóforgó. 538. kérdés. Gazdaságunk 1000 magyar hold, 50 hold major és utak, 50 holdas tábla forgón kívüli mint luczernás. Marad forgóba 900 hold. I. Dohány és kapás, kapás, II. buza, buza, buza, III. árpa ¹/₂ vörös lóherrel, takarmányrépa, IV. bükköny, vörös lóher, csalamádé, V. buza, buza, buza, VI. zab, árpa. A gazdaság kitűnő talaju, kellő befektetéssel. Helyes ezen vetésforgás?
K. M.

Felelet az 538. sz. kérdésre. A kérdésben foglalt forgó tulajdonképpen nem gabona-váltóforgó, hanem a gabonagazdaságok körébe tartozó forgó, mivel a gabona a szántóföldnek több, mint felét foglalja el. De ez nem hiba, ha az egyes növények területe a gazdaság helyi viszonyainak megfelel.

De hibának véljük, hogy a 900 hold szántóföld csak 6, egyenként 150 holdastáblára felosztva kezeltenék, mivel ezek túl nagy szakaszok s azok nagyobb része évenként 2—3 szakaszra felosztandó lenne. Nem helyeselnénk továbbá, hogy takarmányrépa után csalamádé következzen, mert előbbi az árpának jobb előveteménye, mint a buza. Azonkívül hihája a forgónak, hogy a trágyázandó növények nincsenek megjelölve, pedig a termések nagysága nem annyira a növények sorrendjétől függ, mintsem főképpen a trágyázás mérvétől, még kitűnő talaju gazdaságokban is.

Ezek alapján azt javasoljuk, hogy a 900 hold szántóföld 18, egyenként 50 holdas táblákra felosztassék és ezek a következő vetésforgó szerint kezeltesse: 1. dohány, 2. buza, 3. árpa, 4. bükköny, 5. buza, 6. zab, 7. kapás, 8. buza, 9. árpa herével, 10. lóher, 11. buza, 12. zab, 13. répa, 14. árpa, 15. csalamádé, 16. buza, 17. kapás, 18. buza. Az egyes növények területén ez a módosítás nem változtatna semmit.
Hensch Árpád.

Hogyan értékesítik cukorgyárosaink a melaszt.

(Válasz és viszonzválasz.)

I.

A *Köztelek* szeptember hó 30-iki számában „Hogyan értékesítik cukorgyárosaink a melaszt” cím alatt egy közlemény látott napvilágot, amely nagyjából téves adatokból és a tényekből levont téves következtetésekből kiindulva, helyes adatokból kiinduló ezafélek nélkül alkalmas lenne a t. gazdaságosság véleményét a cukorgyárak üzleti tevékenysége felől hamis irányba terelni és azon nagy kérdés megoldását, amely a Répatermesztők Országos Szövetkezetének megalakításához vezetett, a répatermesztők és cukorgyárak között fennálló és utóbbi időben némileg kiélesedett érdekösszeütközéseket kölcsönös megelégedésre kiegyenlíteni, még inkább megnehezíteni.

Előszörban afölött panaszkodik a czikkíró, hogy nincs eltilva a szörplének szeszszé való

feldolgozásban termelt kizárólag tekintve abban, ahol mint nálunk lenyűgöző mindenekelőld gazda, mint történelk az

Magyaron tízéves átl. mázsa répa szörplét ter. ségből tíz é mázsból a czélokra ké. Jóllehet az lének takar a tízévi átlagos 800 belül 220,0 czélokra va a czikkíró o termelt sz a magyar Akadhat-e mihelyt az a szörplé nagymérvű lére, a ször minek term a cukorrépa redukciója. és a szörplé sigensebb ré répatermesz és cukorár nek ki és elhallgatva, nap szörplé 10 korona.

Már csak cukorgyára is eladják, lének tárolás delmű tartál mán, apró lét, míg a szabadtja mennyiségű a gazdaközö teni. Több s ról lenne sz termelt ször építeni. Ho séges, söt ki állathizlalás jövőben foko is elhelyezés Ugy járnánk cukorgyár, értékesíteni

Értem, ho kül szükölkö kilátása nyil szesz kiterm tingenseket gazdaságos kontingensek millió munka növény term gazdaságok czikkíró nag tében.

Minden or

**BOF
EGY
Sza
Elsőra**

KINCSET TALÁLT A GAZDA
a kőbányai
száritott hizósertéstrágyában.
Minden gazdasági növénynél, de különösen
a szőlőben 100% terméstöbbletet

biztosít. Kérjen saját érdekében mielőbb közelebbi ismertetést, számtalan hiteles szakvéleményt, árajánlatot, melyekkel szívesen szolgál a:

BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓGYÁR
Bosányi, Schletrumpf és Társa.

feldolgozása és követeli azt, hogy az országban termelt szörplé nem szeszgyártásra, hanem kizárólag takarmányozási célra fordítsák. Eltekintve attól, hogy a kontinens többi országában, ahol több szesz is termelnek szörpléből, mint nálunk, a gazdasági szabadságot ennyire lenyűgöző eszmékkel soha sem állottak elő, mindenekelett azon kérdés merült fel egy a gazda, mint a cukorgyáros előtt: hát ugyan mi történnék az országban termelt szörplével?

Magyarországon a cukorgyárak az utolsó tízéves átlagban körülbelül 19 millió métermázsá répaátlagtermés mellett 650,000 mm. szörplét termeltek évi átlagban. Ezen mennyiségből tíz évi átlagban évenként 500,000 métermázsából termeltek szeszt, míg takarmány-czélra körülbelül 150,000 mm. fordították. Jóllehet az utolsó háromévi átlagban a szörplének takarmányozása némi emelkedést mutat a tízévi átlaggal szemben, amennyiben évi átlagos 800,000 mm. szörplétermelésből körülbelül 220,000 mm. használtatt takarmány-czélra valószínűnek, mondhatja-e valaki még a cikkíró optimizmusa nélkül, hogy az összes termelt szörplémennyiség átvételére megvan a magyar mezőgazdaság fogyasztóképessége? Akadhat-e valaki, aki kételkedik abban, hogy mihielyt az ipari szesztermelők előtt elzárjuk a szörplépiacot, hiányozván a fizetésképes nagymérvű fogyasztás takarmányozási szörplére, a szörplé ára hihetetlen mértékben esnék, minek természetes hatásaként bekövetkeznék a cukorrépa beváltási árak szükségképpen redukciója. Mert hogy a répa ára a cukor és a szörplé árának függvénye, azt a legintranszigenőbb répaipartermesztők is belátják, midőn a répaipartermesztés feltételül olcsó szörpléárakat és cukorárjuttatásokat (cukorkrajczárókat) kötnék ki és olcsó répaárak felől panaszkodnak, elhallgatva, hogy gyakran 7-8 koronával kapnap szörplét, mikor a szörplé piaci ára 9 és 10 korona.

Már csak azért is reá vannak utalva a cukorgyárak, hogy a szörplét szeszgyáraknak is eladják, mert az összes mennyiségű szörplének tárolására nem rendelkeznek elég terjedelmű tartályokkal. A gazda az egész év folyamán, apró részletekben szerzi be a szörplét, míg a szeszgyáros a kampány folyamán szabadítja meg a cukorgyárosokat azon fölös mennyiségű melasztól, amelyet a cukorgyáros a gazdaközönség körében nem tud értékesíteni. Több százezer koronára rugó investíció-ról lenne szó Magyarországon, ha az összes termelt szörplé tárolására tartályokat kellene építeni. Hozzáteszem, hogy egyáltalában kétséges, sőt kizártnak mondható, hogy az ország állathizlása oly mértékben lenne a közel jövőben fokozható, hogy akár milyen olcsó áron is elhelyezést találhat ezen szörplémennyiség. Ugy járnánk, mint néhány év előtt a legújabb cukorgyár, amely 3 frankkal sem volt képes értékesíteni a szörplé métermázsáját.

Értem, hogy a mezőgazdasági szeszgyár nélkül szükölködő egyik-másik gazdának kedves kilátása nyílnék abban, ha 220,000 hektoliter szesz kitermeléséhez újabb mezőgazdasági kontingenseket ajándékoznának. Hogy azonban gazdaságos dolog lenne-e mezőgazdasági szeszkontingensek szétosztogatása és a feldicsért 2 millió munkás napszámmal 50,000 hold kapás-növény termesztése nem menne-e a cukorrépa-gazdaságok rovására, arról nem olvasunk a t. cikkíró nagy jövőt feltáró fejtegetései keretében.

Minden ország kötelessége a termelési ágaiba

beruházott tőkéit védeni. Az ipari szeszgyárakba investált több 100 millióra rugó tőke nemzeti vagyon még akkor is, ha az részben külföldi tőkepénzesektől ered is. Minden olyan kísérlet, amely ezen iparágak létfeltételeit támadja meg, visszasajjt egész gazdasági életünkre. Megtámadja hitelünket a pénz világpiacszán, a nemzeti gazdaságunkba beruházott tőkéket meddővé teszi és végső eredményében csökkenti a földjáraadékat, amelynek emelése lenne legjobb igyekezetünk.

Németországban, Csehországban és Morvaországban, ahol olcsóbb áron jobb répát termesztenek mint nálunk, hasonló tervezgetések nem láttak napvilágot. És hogy Poroszország, Csehország és Morvaország leggazdagabb vidékei jólétüket fejlett répagazdaságuknak és az ezzel kapcsolatos cukoriparuknak köszönhetik, azt mind azt bizonyíthatja, aki ismeri ezen országok viszonyait.

Maradna még azon állítás ellen való védekezés, hogy a gazdaközönség uszoraárakon is nehezen szerezheti be a szörplét a cukorgyáraktól.

Az első vád ellen hivatkozom arra a körülményre, hogy vajjon akad-e malomtulajdonos aki hasonló váddal illetné azon gazdát, akitől 12 forintért kénytelen megvenni búzáját. Az egyes cikkek árát nem az eladó és vevő között fennálló rokonszenv szabályozza, hanem az illető cikk jelentősége a termelés és fogyasztás szempontjából és ezen cikk szurrogatumaik ára. Csodálom, hogy 13 K.-ás korpa és 16 K.-ás zab és tengeri mellett a 9 és 9 1/2 K.-ás szörpléárakat valaki túlmagasnak véli.

Hogy egyik vagy másik cukorgyár takarmány-cikkeit csak répaipartermesztői számára tartja fenn, az nem szívesség a répaipartermesztővel szemben és nem megtorló intézkedés a répát nem termelő gazda ellen, hanem kötelessége a cukorgyáraknak, mert hisz a cukorrépaipartermesztő gazda ugys kisebb takarmánytermesztést vesz fel vetéstervébe és joggal követelheti, hogy takarmányinséges időskben, mint az utolsó két évben, a cukorgyár tőle telhetőleg támogassa takarmányszükségletét szelettel és szörplével.

Hogy egyik vagy másik cukorgyár messzebb fekvő vidékre nem tendál szörplé eladásával, azt ne tulajdonítsa a t. cikkíró rayonirozásnak, hanem hasonló üzleti célszerűségi belátásnak mint annak, hogy tolnamegyei gazda nem kínálja búzáját a miskolezi malomnak. Minden cukorgyáros épp úgy tudja a szörplénél, mint minden gazda a búzájánál, hogy sokkal olcsóbban kénytelen olyan szörplét adni, amelynek eladásánál a fogyasztási helyhez közelebb fekvő cukorgyárral kell versenyeznie, mert a fuvar-díj különbözetet kétszeresen kell viselnie.

Legvégül ne bántsa a t. cikkírót, ha a hatvani cukorgyár kénytelen néhány száz vagon répaipartermesztést eladni a külföldi piacra. Valószínűleg úgy döntenek a hatvani gyár termelői, hogy célszerűbb annak egy messzebb fekvő gyárban a feldolgozása, mint bevárni, amíg a prizmában elromlik vagy az ar any is csekély cukortartalma még további csökkenést mutat.

Keressük az okok és a tények felderítésében az igazságot és ne a tények ferdítésével igyekezzünk hamis propagandát terjeszteni.

A cukorgyárnak és a gazdának vállaltatve kell dolgozni egymás érdekében. Hogy ez lehetővé legyen, először értsük meg egymást. Ehhez szívesen nyújtunk segítségét.

Aczél Ede dr.
cukorgyári igazgató.

II.

Válasz Dr. Aczél Ede cikkére.

Motto: „Keressük az okok és tények felderítésében az igazságot és ne a tények ferdítésével igyekezzünk hamis propagandát csinálni!”

A tisztelt cikkíró ur bizonyára nem fogja rossz néven venni, ha válaszem ezen egyetlen igazság idézésével kezdem, amelyet soraiból feltétlenül elfogadok.

Cikkje gondolatmenetét, részleteit lehetőleg nyomom fogom követni az alantikban.

Soha egy szóval sem állítottam, hogy gazdánk ne természetesen répát: sőt hogy minő feltételek mellett természetesen: ezt sem irtam le. Ez elvégre is a répaipartermesztők országos szövetségének a dolga! En a melaszról beszéltam, amelyet az ipari szeszgyárak könnyen, korlátozás nélkül és 1-1 1/2 koronával olcsóbban szerezhetnek be a cukorgyáraktól és ügynököktől, mint az a gazda, aki cukorrépát nem termel. Minden magyar gazda természetesen fogja találni, de tán maga Aczél dr. ur is, hogy ha Magyarország és Ausztria, de a nagy Németbirodalom miniszteriumai már régtől fogva elfogadták és vallják azon nézetet, hogy a szeszgyártás — mezőgazdasági ipar: akkor széles e hazában nem fog akadni magyar gazda, aki a szeszipart a maga egészében előbb vagy utóbb, lassabb vagy gyorsabb tempóban ne követelné a magyar mezőgazdaság részére! Megjegyzem itt, hogy Németországban a mezőgazdasági szeszgyárak kontingense 1.900,000 hl., az ipariaké pedig 166,000 hl. volt. Ausztriában körülbelül 860,000 hl. mezőgazdasági kontingenssel szemben körülbelül 145,000 hl. ipari kontingens állott, míg Magyarországon 576,113 hl. mezőgazdasági kontingenssel szemben 278,887 hl. ipari kontingens állott!

Poroszországban a melaszról előállított kontingens szesz épp a mezőgazdasági kontingens védelme szempontjából különbözeti adóval terhelhetik: erről bizonyára nem volt cikkíró urnak tudomása!

Ausztriának és a Németbirodalomnak ipari szeszkontingense aránytalanul kicsiny a magyar ipari kontingenshez képest, holott ezen országok nagy cukorprodukcziója össze sem hasonlítható a kisarányu magyar cukortermeléssel!

Es csodálatos: ezek az államok is tudják, mindezek dacára értékesíteni a melaszt, részben takarmány, részben exkontingens szesz termelése által; no meg Ausztria részben az által is, hogy a statisztika szerint évente tetemes körülbelül 100,000—150,000 métermázsányi melaszt küld magyarországi szeszgyáraknak.

Az ipari szeszgyárak exkontingens szesz előállításában nincsenek korlátozva: de hogy kontingens szeszt melaszról állítsanak elő 15—20 koronával olcsóbban hektoliterenként, mint a mezőgazdasági szeszgyárak: ez ellen tiltakozó szavunkat mindig fel fogjuk emelni és az illetékes miniszteriumok figyelmét e körülményre a mezőgazdasági szesziparválság elől való megvédése szempontjából mindig fel fogjuk hívni!

1888-ban az ipari szeszgyárak épp úgy kaptak 10 esztendőre u. n. nemzeti ajándékokat, mint a mezőgazdasági szeszgyárak! 1898-ban ezen kontingensek kis levonásokkal megújítottak; és most 1908-ban nem kevésbé, jóllehet tőlük a kontingens (nemzeti ajándék) egy része az állam által meg fog váltatni. Ezen husz esztendő alatt teljesen amortizálták az ipari szeszgyárak (18 nagyobb és 18 kisebb van) épületeiket és berendezéseiket.

BORSAJTÓK, SZŐLŐZUZÓK.
EGYETEMES ACZÉLEKÉK,
Szab. len- és sorvetőgépek.
Elsőrangú hazai gyártmány. Tessék árjegyzéket kérni.

WEISER J. C.
GAZDASÁGI GÉPGYÁR ÉS
VASÖNTÖDE, MALOMÉPÍTÉSZET
NAGYKANIZSAN.

Furesa tehát a cikkiró ur azon kitétele, „hogy az ipari szeszgyárakba investált több száz millióra rugó tőke” annál is inkább, mert a 36 gyár 20 év előtt felépítve új állapotban sem került 10, azaz tíz millióba! Azt hiszem, esinos ez a különbség és elég is ahhoz, hogy a t. cikkiró ur járatlanságát e téren megvilágosítsuk!

Nagyon fél a cikkiró ur attól is, hogyha az összes magyar melaszt a magyar mezőgazdaságnak juttatnók, az ezen nagy mennyiséget nem is volna képes felhasználni.

A magyar mezőgazdaság okszerű és nem túlhajtott árák mellett évről-évre növekvő intenzívítása folytán a melaszt takarmányozási célra még a termelt 800,000 métermázsánál nagyobb mennyiségnél is bizvást felhasználná.

Csak ne kérjünk melaszt t. igazgató ur 9 és 10 koronát, mikor a szeszgyáros uraknak 7¹/₂—8¹/₂ koronáért adjuk és adtuk ezidén. Ne kérjünk minden évben a gazdától 1¹/₂ koronával többet, mint a szeszgyárostól! Ne rayonirozzunk! Tegyük a melasz beszerzését mindenkinek lehetővé! Ne valljunk olyan elveket, mint aminőket cikkekben olvassuk: „híányozván a fizetésképes nagymérvű fogyasztás takarmányozási szörplére.” *Az ilyen elveket annál is határozottabban utasítjuk vissza, mert biztos tudomásom szerint lezt hiteles adatokkal szintén igazolhatom) gazdáink a szörplevet sokkal gyorsabban fizetik meg, mint egyes cukorgyáros urak a termelő gazdáktól átvett répa-mennyiségeket!*

De fél cikkiró ur a melasz árának csökkenésétől is és ez szerinte a répabeváltási árak redukezióját vonná maga után!

Ha a tisztelt cikkiró ur nem tudná, hogy ezidén husz-huszonöt évvel mi volt a répa beváltási ára Magyarországon: megmondom én! Egy forint és husz krajczár. És a melasz ára? Két azaz 2 fori t. Csodálatos, hogy a *miig a répa beváltási árát a t. cukorgyáros urak csökkentették évről-évre, ugyanakkor a melasz árát emelték!*

Ezt is csak a gazdáknak köszönheték, akik ugylátszik mégis „fizetésképes” fogyasztói voltak a melasznak, legalább annyira, hogy évről-évre a melaszt gazdától, szeszgyárostól a cukorgyárosok nagyobb árakat követeljenek, hivatkozva a versengésre.

A melasz ára jó takarmánytermés esetén természetesen csökkenni fog, akár tetszik ez a t. cukorgyáros uraknak, akár nem. De azért a melasz fogyasztása takarmányozási célra vagy tán épp azért is óriási mód fog emelkedni.

A répabeváltási árak azonban ez okból épp oly levéssé fognak csökkenni, mint amilyen a való tényekkel ellenkező cikkiró ur azon állítása: „Németországban, Csehországban és Morvaországban, ahol olcsóbb áron jobb répát termelnek”. Köztudomásu, hogy előbb említett országokban 175—185 fillérért nem termelnek cukorrépát; az sem ismeretlen, hogy tavaly Magyarországon átlag 17⁰/₀ és azon felül volt a répa cukortartalma.

Mentegetődik a t. cikkiró ur a cukorgyárosok érdekében azon vád ellen, hogy melaszt a cukorgyáros urak csak cukorrépatermesztőknek adják el, hogy a cukorrépát nem ter-

mesztő gazda csak 1—1¹/₂ koronával drágább áron szerezheti be melaszszükségletét, hogy a cukorgyárosok nincsenek kartellben a melasz eladására vonatkozólag, hogy előttük ismeretlen fogalom — oh szent ártatlanság! — a rayonirozás fogalma!

Es vajjon mik az érvei? Beszél ezidig még nem létezett 13 koronás korpaárról, amely szerinte arányban áll a szörpléarákkal! Beszél arról is, hogy a cukorgyáros urak csak répatermesztők szükségletét elégítik ki! De akkor minek adnak el melaszt az ipari szeszgyáraknak? Tán ezek is répatermesztők? Minek kínálatja a tisztelt cikkiró gyárigazgató ur felesleges melaszt budapesti ügynökök által? És ha van az ugynevezett kaposvári körzetben lakó budapesti ügynökök szerzte gazdavevője, miért utasítja vissza épp a rayonirozásra való hivatkozással a jelentkező vevőt? Hisz épp a cikkiró t. igazgató ur eszéki cukorgyára kintlatta ügynökök által a melaszt 9 K.-ért Eszéken átvéve. A t. igazgató urnak pedig — ha nincs az az ugynevezett rayonirozás — kell, hogy mindegy legyen üzleti szempontból vajjon Péter-e vagy Pál veszi meg a követelt áron melaszt, vajjon Dunán-tul, avagy Tiszán-inneni lakos-e a vevő.

Cikkemben idézett sárvári gyár szörplékészleteit még 5 nappal ezelőtt is kínálta egy ezen cikk eladásával foglalkozó tiszteletreméltó üzégnekem. Furesa, pedig azt írták, hogy diszponibilis készletük nincs; illetve szösz szerint „mert takarmánycikkeinket kizárólag répatermelőink szükségletére fordítjuk.” De vajjon mi lesz annak a kedvezményes tarifák mellett az állam megkárosításával Hatvan és vidékeről szállított sok száz vagon cukorrépának melaszával?

Mindezek után a t. cikkiró ur ne méltóztassék ferdtésekről beszélni! Ne tagadja a cukorgyáros kartelljét! Ne tagadja a kedves kis rayonirozást!

Hiába is tagadná! Midőn a *Köztelek* szept. 30-iki számában megjelent cikkemet „Hogyan értékesítik cukorgyárosaink a melaszt”, megírtam: e cikk keretében megnevezett cukorgyárosok és ügynökök levelezését a szerkesztőség-nél deponáltam, amelyek bárki által megtekinthetők! E cikk megírásánál a közérdek vezett: rámutatni a cukorgyáros kartelljére, rayonirozására.

Erre hivatm fel az olvasó gazdaközönség, ezen visszaélésekre hivatm fel a kormány figyelmét!

Sem répatermesztő nem vagyok, sem kontingens iránti fájdalom — mint a t. cikkiró ur rosszul sejtette — nincs, hiúság sem bántott: azért jelent meg nevem aláírása nélkül cikkem.

Csak kettőre kérem meg a t. gyárigazgató urat! Ne ijessze meg a répatermesztőket azzal, hogyha olcsóbb lesz a melasz ára, ugy a répa beváltási ára is csökkenni fog! Még a félénkebbek meg találnának ijedni és nem természetének ez eseten cukorrépát, *ez pedig önöknek nagy baj volna!*

Másodszor még arra is kérem, hogy azon szép mondatot, amelylyel cikkkét végezte és amelyet én mottoként voltam bátor felhasználni — *méltóztassék igazán megszívlelni!*

Elek Ernő.

Mire képesít a gazdasági akadémiai kvalifikáció?

A napilapokban olvasható, hogy a budapesti kerületek előljárói olyan vásárfelügyelőket óhajtanak, akik gazdasági képzettség helyett állatorvosi oklevéllel bírnak.

Örülhetnek az okleveles gazdák, most már azt a kis talajt is elvesztették, amelyet hódítottak! Egy évtizeddel ezelőtt ugylátszott, hogy a tényleges gazdálkodáson kívül még lehet teret nyitni a gazdasági képzettségnek; amennyiben akkor az állatvásárok, piacok és a vásárcsarnokok hivatalnokai részére első sorban a gazdasági felsőbb tanintézetek bizonyítványát kötötték ki minősítésül. Utóbb ezt az elvet elejtették, mert a fővárosi állatvásárok és közvágóhidak személyzetének rendszeresítése alkalmával a vezető állásokra már az állatorvosi oklevelet kötötték ki.

Hogy ez helyesen történt-e vagy nem, annak bővebb taglalásába most nem bocsátkozom, csak röviden megjegyzem, hogy az állatorvosi kvalifikációt a közvágóhidakra nézve helyesnek tartom, de nem ugy a nagyobb jelentőséggel bíró állatvásárookra és a piacokra nézve.

A nemrég akadémiai előléptetett gazdasági tanintézetek fölös számban bocsátják utjokra a képesített gazdákat; de hogy miből éljenek meg és hol kapnak állást, azt senki sem kérdezi tőlük.

Pedig vannak olyan közhivatali állások amelyek helyesen csakis gazdákkal tölthetők be, mert csakis a gazdasági felsőbb tanintézeteken lehet azokat az ismereteket elsajátítani, amelyek ilyen állások betöltésére képesíthetnek.

Ilyenek a városokban a gazdasági tanácsosi állások, vásárok, piacok és vásárcsarnokok vezetésére és felügyeletére alkalmazott közegek stb.

Minden ilyen állás betöltésénél követelje meg a gazdatársadalom, hogy az okleveles gazdával töltsék be és kérje ki erre a földmívelésügyi kormány segítségét.

Nem is régen még lehetséges volt, hogy a magyarországi gazdasági akadémiaát végzett egyének egy év alatt elnyerhették az állatorvosi oklevelet. Ma már másképp áll a dolog.

Anélkül, hogy az állatorvosi oklevél jelentőségét legkevésbé is kicsinyíteni akarnók s minden irigységtől menten rámutathatunk arra a hatalmas lendületre, amelyet az utóbbi években az állatorvosi kvalifikáció vett.

Az állatorvosi szolgálat államosítására vonatkozó 1900. évi XVII. t.-cz. a budapesti állatorvosi akadémiaának főiskolai jelleggel való felruházása, a huszvizsgálat rendezése tárgyában kibocsátott 54,300/1908. számú földmívelésügyi miniszteri rendelet stb. mindezek új teret nyitottak az állatorvosi oklevél számára. Mit értek el ezalatt a gazdák? Nincs gazdasági főiskola, nincs doktor gazda és nincs elég gazdatiszti állás. Sok az eszkimó és kevés a foka. Hihetetlennek látszik, de való, hogy mi mindenféle hivatalban nem találni olyan okleveles gazdákat, kiket elkerült a szerencse, vagy akik önhájuk miatt vagy annélkül lettek pályatévészett tengődökké.

Az 1883. évi, a köztisztviselők minősítéséről szóló I. törvényczikk, sajnos, a gazdákrol nem

gondosk
rak rem
nélküli

Va
az álla
annyan
után; m
kövte.

Ne s
teendő
kodás á
is elves
és vegy

Ma m
nek tart
sági kva
mérnök-
és ad a
a *Dokto*
szerény
fogja te

A be

Októbr
nemzetk
belgyi
porosz f
nel és n
Knobla
kiállítás
titkár a
ben, üd
császár
gárda ze
Siegensk
kormány
versenye

Az áll
és az eg
legelősz
ahol a
alakult
Jenő fog
dort, mi
Hugót, m
zolták a
és igaz
felől, az
állításba.

Kiallita
talma és
hez részt
mezőgaz
jelentőség
szakszerű
gazdasági
az ismer
árpának
hogy a k
Hogy ezen
ben nálu
tudomány
külföldnek

Ezen k
élni. A
zásából ál
névsorból

Arankamentes

vagy legalább arankamentesíthető

kisarankás

löhöré-

és

uczema-

magot

vásárol
a legmagasabb árakon

Haldek

magnagykereskedő

József főherczeg ő cs. és kir.
fensége udvari szállítója,

Budapest, V., Bálvány-utca 6.

gondoskodott: de a születendő gazdasági kamarák remélhetőleg majd tesznek valamit az állami okleveles és gazdákért is.

Valamennyi egyetemi fakultás, a technikus, az állatorvos, az iparos, a kereskedő, mindannyian könnyebben megérthetik szakmájuk után; mert az nincs kizárólag a földművelőkhez kötve.

Na sokáig késsenek az illetékes körök a teendő lépésekkel: mert hovatovább a gazdálkodás állattenyésztési és haszonállattartási ágát is elvesztik az okleveles gazdák, az állatorvosi és vegyész oklevéllel szemben.

Ma már nem is lehet nevelésügyi képtelenségnek tartani, ha évek mulva megjelenik a gazdasági kvalifikációval is rendelkező *dr. kulturtermékek-vegyész* vagy *dr. állatorvos-vegyész* és ad absurdum a koncentrált oklevél ember a *Doktor veterinariæ, alchymicæ et technicæ*, aki szerény okleveles gazdát teljesen feleslegessé fogja tenni. Z. N.

A berlini nemzetközi sörárpa és komlókiállítás.

Október hó 10-én nyitotta meg a berlini nemzetközi sörárpa- és komlókiállítást a porosz belügyi államtitkár, *Behmann Hollweg*, ki a porosz földművelésügyi miniszter *Arnim Krieger*-nel és nagyszámú előkelő kísérettel jelent meg. Knoblauch Bernát kereskedelmi tanácsos kiállítás elnökének üdvözlése után az államtitkár a kiállítás fontosságát méltatta beszédében, üdvözölte az idegen kiállítókat is és a császár életével a kiállítást megnyitotta. A gárda zenekara ejátszotta a „Heil Dir im Siegenkranz” néhány akordját és miközben a kormány képviselői bejárták a kiállítást, hangversenyezett.

Az államtitkár, a földművelésügyi miniszter és az egész kíséret az idegen államok közül legelőször a magyar pavillont látogatta meg, ahol a kiállítást rendező OMGE. kebeléből alakult országos bizottság nevében *dr. Rodiczky Jenő* fogadta őket és bemutatta *Cserháti Sándort*, mint a bizottság elnökét és *Krolopp Hugót*, mint a kiállítás rendezőjét. Vegyék el a fényes küldöttséget, akik csodálattal és igaz elismeréssel nyilatkoztak a látottak felől, aztán pedig átmentek az osztrák kiállításba.

Kiállításunkat nagy aránya, értékes beltartalma és világos díszítése miatt dicsérték, amiből részünkről csak azt fűzzük hozzá, hogy mezőgazdasági szempontból ennek mélyreható jelentősége van. — Ez nem parádé, hanem szakszerű bemutatása két igen fontos mezőgazdasági terménynek, melyből a komló még az ismeretlenség homályában rejtőzködik, az árpa pedig egész existenciájánál fogva hogy a külföld minő mértékben vásárolja. — Hogy ezen termelési ágak fejlesztése érdekében nálunk mi történt és mi történik, ezt a tudományos kiállítás és anyag mutatja be a külföldnek.

Ezen kiállítás gyümölcsét a jövőben fogjuk élvezni. A pillanatnyi siker a díjak adományozásából áll, amiből gazdáinknak mint az alanti névsorból olvasható, bőven kijutott.

Árpánál első díjat kaptak: Blum Sándor (Felső-Vasárd), Forrách Karoly gróf (Ghymes), Schwitzer Simon (Galgócz), Klein Miksa (Kisbrestovány), Weisz Armin (Bélaháza), Emödy Vilmos (Szecseny), Schuch Gyula (Hangacs), Borhy György (Gyöngyös), Sugár Sándor (Csorna), özv. Széchenyi Imrené grófné (Semogyvár).

Második díjat kaptak: Czobor Béla (Pusztasarlóka), Summer Agost báró (Tavarnok), Weisz Zsiga (Assakürth), Rosenthal Ignác (Tavarnok), Pollák Gyula (Hódi), Diószegi Czukorgyár kettőt, Schoeller Pál (Léva), Zichy gróf Seniorátus uradalom (Zsely) hármat, Bernolak Károly (Eger-zákos), Diószeghy Zoltán (Sajókaza), Kohn Gabor (Miskolc), Borhy György (Gyöngyös), Wolf Bernát (Karácsony), Egyedy Arthur (Egyed), Ehre feld Jakab (Füles), Eszterházy Miklós hg. (Eszterháza), Hunyady József gróf (Kéihely), Béruradalom (Rabapordány), Wimpfen Siegfried gróf (Ercsi).

Harmadik díjat nyertek: Busztin Henrik (Kelecsény), Erdödy Imre gróf (Galgócz), Eszterházy Mihály gróf (Örök-Álsó-Jattó), Kraehun Lajos (Kiscsetény), Steiger Albert báró (Sz. Ujfalu), Stummer Sándor báró (Nagybodog), Szandner Ernő dr. (Románfalva), Weisz Zsiga (Assakürth), Veró Zsigmond (Lapásgyarmat), Vincze Károly (Kishind), Eszterházy Ferencz gróf (Szempez) kettőt, Gülher Jakab (Nebojsza), Heim Gyula (Pusztasarlóka), Popper Albert (Nagyföldemes), Diószegi Czukorgyár hármat, Majláth István (Aranyos Maró h), Offen Oszkár dr. (Leszénye), Seibner Emil (Pincz), Schoeller Pál (Léva), Sztranyovszky Géza (Nógrád-Mareczali), Zichy gróf Seniorátus uradalom (Zsely) kettőt, Csizsar László (Lajos-Püspöki), Püspöki Uradalom (Eger) kettőt, Gruner Lipót (Felső-Kelecsény), Orczy Zoltán (Hejőbánya), Silbiger Armin (Mezőnyrád), Beer Henrik (Adács), Borhy György (Gyöngyös), Cziner Arnold (Erdőtelek), Jungreisz Samu (Apcz), Mocáry Lajos (Eger), Podmaniczky Gyula br. (Asód), Bako Gyula (Felső-Buják), Káptalan uradalom (Veszprém), Lajos bajor királyi herceg (Sárvár), Otoeska Géza (Sopronkövesd) kettőt, Polacsik Béla (Csicsel), Sugár Sándor (Csorna), Czukorgyár (Nagyecsenk) kettőt, Czukorgyár (Petőház).

Komlónál első díjat nyertek: Abraham Lajos (Segesvár), Imreh Lajos (Illyefalva), Kollár József (Kiszás), Zichy János gróf (Nagyhőreség).

Második díjat nyertek: Kemény Pál báró (Czintó), Magy. kir. gazd. akad. (Kolozsvár), Bálint Dániel (Székelykeresztúr), Bürger Albert (Marosvásárhely), Chotek Rezső gróf (Futak), Osztr.-magy. államvasut társaság (Románbogatán), Zichy Aladár gróf (Szentmiklós), Zichy János gróf (Nagyvárad uradalom, esősi gazd.).

Harmadik díjat nyertek: Abraham Lajos (Segesvár), Beldy László (Réten), Fried Armin (Mihályfalva), Kemény Pál báró (Czintó), Vaedt Rezső (Segesvár), Báldy Tivadar (Bodola), Betegh Sándor (M. Szeged), Kollár József (Illyefalva), Lázár Mihályné (Aldoboly), Nagy György (Illyefalva), Gerich András (Petrőcz) kettőt, Löw Frigyes (Bulkeszi), Pinterovits Jenő (Petrőcz), Steiner Kálmán (Petrőcz), Steiner Károly (Petrőcz), Bognár Sándor (Nagyvárad), Zichy Aladár gróf (Szent-Miklós), Zichy Pál Ferencz gróf (Nagyhőreség).

Vagyis hazai árpatermelőink közül 10 az első, 22 a második és 47 a harmadik díjat

nyerte el. A komlótermelők között pedig négy első, nyolcz második és husz harmadik díj osztatott ki.

Az osztrákok ezzel szemben a következő díjakat kaptak:

Árpánál: 11 első díj, 25 második, 49 harmadik.

Komlónál: 8 első díj, 20 második díj, 35 harmadik díj.

Magyarország hat árpatermesztő vidékéről 195 mintával, négy komlótermesztő vidékéről 77 mintával.

Ausztria 8 árpatermesztő vidékéről 220 mintával, 8 komlótermesztő vidékéről 186 mintával szerepelt.

Ha ezeket a számokat arányba állítjuk kitűnik belőlük, hogy mi győzedelmesen kerülünk ki abból a nemes nemzetközi versenyből, mely Berlinben lefolyt. Kialításunkkal, mely az osztrákok kiállításától közbeneső és idegenek által elfoglalt területtel van elválasztva, szép keretben külön és egészen önállóan mutatjuk be azt, hogy árpa- és komlótermesztésünk minő nagy arányokkal bír, ami annyival is inkább mélyreható jelentőségű, mert a világ minden részéből képviselve vannak szakemberek, sör- és maláta-gyárosok, közöttük igen nagy számban a bajorok, akik legjobb vevőink közé tartoznak. Közöttük néhányan csodálkoztak azon, hogy Magyarország oly nagy árpatermelő, amiről eddig fogalmuk nem volt, dacára annak, hogy a mi árpankat dolgozzák fel. Ez érthető, mert osztrák kézből vásárolják és bizony mitsem tudtak sörárpavásáruinkról. Ezen az állapoton a jövőben feltétlenül változtatni kell!

Különben a tanulságokról legközelebb fogok beszámolni, most csak kiállításunk ismertetésére és az elért eredmény hevenyészett leírására szorítkozom.

A tudományos kiállítási anyag közül, a magyar pavillonban a legnagyobb elismerésre készítették a külföldieket, a Cserháti Sándor tudományos vizsgálatát feltűntető képek és grafikonok. Sokan elismerőleg nyilatkoztak és érdeklődéssel nézték Dégen dr. kiállítását, a földművelésügyi miniszterium által készített és a sörárpavásárukról tájékoztatást nyújtó képeket illetve grafikonokat, a kolozsvári gazdasági akadémia komlókiállítását és Cserer Lajos szaktanár dolgozatait is.

A kollektívok között a legszebb és legtanulságosabb a Nyitravármegyei Gazdasági Egyesület által készített kétszáz mintából álló árpagyűjtemény, melyet a hozzávaló nagyarányú és szepen készített térkép, mely a termelés felől minden irányban tájékoztat, hatásosan kiegészít. A kiállítás ezen része nagy és méltó feltűnést kelt, amit őszinte örömmel látunk és szívesen üdvözöljük ezen tevékeny vidéki gazdasági egyesületet.

A komlókollektívok között a segesvári komlótermelő szövetség kiállítása, bár az kisebb arányú szintén sok dicséretet arat.

Kiállítási katalógusunkat, melyben egyúttal az OMGE. megbízásából Rodiczky Jenő dr. a külföldet egész árpatermesztésünkről a legnagyobb szakszerűséggel tájékoztatja, az érdeklődők elkapkodják, aminek már azért is örülünk, mert ez lényegesen hozzá fog járulni ahhoz, hogy a külföldiek árpatermesztésünkről tájékoztatást

Kollár Ferencz-féle „BITUMINA“

tiszta bitumenből készített valódi aszfalt-tetőlemez

tartós, tűzbiztos, szagtalan, kátrányozást vagy egyéb mázolás nem igénylő **tetőfedőanyag**. „Bitumina“-val fedett tető bemészelve szép fehér marad és kitűnő védelmet is nyújt a nap melegé ellen. „Bitumina“ régi zsindelytetők átbedásására is kiválóan alkalmas. **Tetőfedések elsőrendű szakmunkásokkal végeztetnek.**

Kollár Ferencz és Társa fedőlemez, elszigetelő-lemez, aszfalt- és kátránytermékek vegyi gyára = **Budapest.**

Telefon-szám: 90—21.

Gyár: IX. Soroksári-ut 101. • Városi iroda: IX. Ullői-ut 25. Sürgőnyozim: Karholkol Bpest.

kapjanak. A sampiondíjak, valamint a többi pótdíj kiosztásáról csak később fogok beszámolni. Azok csak után kerülnek kiosztásra.

A tudományos kiállítás és a kollekcziók később megállapítandó számban elismerő oklevelekben fognak részesülni. *Krolopp Hugó.*

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei	Oldal	2219
Egyről-másról		2220
Teleki Arvéd gróf tengervízszűrő-gépe		2226
Hogyan értékesítik cukorgyáraink a melaszt		2228
Mire képesít a gazdasági akadémiai kvalifikáció?		2230
A berlini nemzetközi sörárpa- és komlókiállítás		2231
Növénytermesztés.		
A komló termesztése Amerikában		2221
Gazdasági gépészet.		
Szalmapréselés		2222
Gazdasági növénytan.		
Meleg, száraz levegő, mint védszer a gabonaféléknek ősztöbetege ellen		2223
Tejgazdaság.		
A mosonszentpéteri szarvasmarha díjazás		2223
Gazdasági építészet.		
Házilag készíthető olcsó mázó anyagok. Nedves falak festése s kárpitozása		2225
Irodalom		2226
Levélsekreány		2226
Vegyesek		2232
Kerületi vagy vármegyei kamarák? — A mezőgazdasági érdekképviselet kérdése. — Lapunk legközelebbi száma. — Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a GEOSz. nagygyűlésén. — „Hangya” kongresszusa a Royalban. — Halálhír. — Külföldi rendeletek viselésének engedélyezése. — Előszólásokarmányok. — A Széchenyi Szövetség estélye. — Károlyi Sándor gróf emléke és a pozsonyi kisgazdák. — A borítaladó eltörléséért. — A Magyar Mezőgazdák Szövetsége XVI-ik ülése. — A temesvári gazdasági kiállítás kitüntettjei. — A lugosi országos fajbaromfi kiállítás. — A székely gabonarakár-szövetkezetek első éve. — Telivér angol lótenyésztésünk fejlesztése. — Apró hírek		2234
Érteskedelm, tőzsde		2235
Szerkesztői üzenetek		2238

Kerületi vagy vármegyei kamarák?

E kérdés körül tudvalevőleg élénk vita folyik, mióta csak napirenden van a mezőgazdasági érdekképviselet szervezésének kérdése. Emlékeztet még, hogy amidőn a tavalyi december 9-iki szövetségi nagygyűlés alkalmával lezártuk a földművelésügyi miniszter 12 kérdőpontja körül kifejlődött vitát, 57 gazdasági egyesület közül 42 feltétlenül, 6 pedig a kisebb vármegyékre nézve a kerületi kamarai rendszer mellett nyilatkozott s mindössze csak 8 feltétlenül vármegyei kamarákat követelő gazdasági egyesület állott szemben a gazdatársadalom túlnyomó többségének véleményével.

Most az idei nagygyűlés előtt, amely a Rubinek-Bernát-féle kamarai javaslatról van hivatva dönteni, tudvalevőleg újból bekértük a gazdasági egyesületek véleményét s ezúttal 48 testület nyilatkozott meg ebben a kérdésben. És pedig feltétlenül a kerületi kamarák mellett foglaltak állást: az OMGE., Magyar Gazdaszövetség, az Erdélyi Gazdasági Egyesület, a Bács-Bodrogvm., Baranyvm., Barsvm., Beregv., Békésv., Biharvm., Borsodvm., Esztergomvm., Győrvm., Hevesvm., Hontvm., Jász-Nagykun-Szolnokvm. (szerinte minden olyan vármegye, amelynek kat. tiszta jövedelmének 1%-a 50-60

ezer koronát meghalad, külön kamarára tarthatna igényt; ilyen vármegye volna 17, míg a többi vármegyék kerületekbe volnának egyesítendőek, úgy hogy összesen mintegy 25 kamara volna alakítandó az ország egész területén). Krassó-Szörényvm., Maramarosvm., Nyitravm., Pestvm., Pozsonyvm., Sárosvm., Sopronvm., (szerinte minden olyan törvényhatóságnak, amelynek évi kataszteri tiszta jövedelme 5 millió koronát meghalad s ahol az érdekeltség a kat. tiszta jövedelem 1%-át állapítja meg kamarai illetékül, külön kamarára legyen igénye, amint azt a Jász-Nagykun-Szolnokvm. G. E. is kívánja; így módon mintegy 25 kamara volna alakítandó), Szolnok-Dobokvm., Temesvm., Torontálvm., Udvarhelyvm., Ungvm., Zalavm. és Zemplénvm., továbbá a Debreczeni, Kecskeméti és Pancsovai városi gazdasági egyesületek, összesen 32 egyesület.

Vármegyei kamarák létesítését kívánják ott, ahol kellő anyagi erővel rendelkezik a vármegye: Fejér- és Tolnavármegyék Gazdasági Egyesületei, tehát összesen 2 testület.

Minden vármegyében külön kamarát óhajtanak létesíteni vagyis feltétlenül a vármegyei rendszer hívei. Az Abauj-Tornavm., Aradvm., Csanádvm., Csikvm., Csongrádvm., Komáromvm., Mosonvm., Nógrádvm., Somogyvm., Szabolcsvm., Szatmárv., Szilágyvm., Veszprémvm., és Zólyomvm. Gazdasági Egyesületek, összesen 14 testület.

Az ezúttal még meg nem nyilatkozott gazdasági egyesületek közül tavaly a kerületi rendszer mellett foglaltak állást: a Fogarasvm., Gömör-Kishontvm., Hunyadv., Kisküküllővm., Liptóvm., Maros-Tordav., Szepesvm., Torda-Aranyosvm., Trencsénvm. és Vasvármegyei, továbbá a Délvidéki Földművelők G. E., az Erdélyi Szász G. E. és a Szegedvárosi Gazdasági Egyesület, összesen 13 testület.

Érdekes, hogy a múlt évben még a megyei rendszer hívei voltak a most kerületi rendszer mellett állásfoglaló testületek közül a Barsvm., Hontvm., Jász-Nagy-Kun-Szolnokvm. és Ungvm., továbbá a Kecskeméti városi gazdasági egyesületek, azaz 5 testület, míg viszont azóta a megyei rendszer híveivé lettek a Komáromvm., Mosonvm., Somogyvm., Szilágyvm. és Tolnavármegyei Gazdasági Egyesületek, tehát ugyan-csak 5 testület.

A múlt évben meg nem nyilatkozott egyesületek közül véleményt adtak az idén az Abauj-Tornavm., Esztergomvm., és Zólyomvm., Gazdasági Egyesületek, továbbá a Magyar Gazdaszövetség, összesen négy testület, amelyek közül kettő a vármegyei és kettő a kamarai rendszer híve.

Véleményadásra tavaly is, az idén is felkértett az OMGE.-vel együtt 58 szövetséges és 10 a szövetségbe nem lépett összesen 68 testület. Ezek közül tavaly és az idén megnyilatkozott 61 testület s mint a fenti kimutatásból látható, közülük a kerületi rendszer híve 45 testület, vagyis hazai gazdasági egyesületeinknek háromnegyed része, feltétlenül a vármegyei kamarai rendszer híve 14 egyesület s végül kis vármegyékre kerületi, nagyobb, kellő anyagi és szellemi erővel rendelkező vármegyékre nézve azonban a vármegyei rendszer híve két testület.

E rövid összeállításból eléggé világosan kitűnik, hogy a magyar gazdatársadalom nagy, abszolút többsége abban a vitában, amely a kerületi és a vármegyei kamarai rendszer között folyt és foly, melyik oldalon foglalt állást s talán joggal remélhetjük, hogy a nagy többségnek ezirányú megnyilatkozása már az október 22-iki szövetségi nagygyűlés határozata előtt eldöntötte a vitát.

„A mezőgazdasági érdekképviselet kérdése“.

Ily czímen De Pottere Bruno, a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület volt igazgatója nagy érdeklődéssel és lendülettel kis tanulmányt adott ki a napokban, amelyet megküldött valamennyi gazdasági egyesület szövetségi kiküldötteinek. De Pottere tanulmányában elsősorban a mezőgazdasági kamarák nagy kerületekbe való beosztásának szükségességével foglalkozik. Főképpen Miklós Ödönnek a pécsi gazdakongresszuson mondott beszédével és ott benyújtott határozati javaslatával polemizál, kimutatván, hogy Miklós Ödön és a Rubinek-Bernát féle javaslat között a dolog lényegét illetőleg in-ább formai és névleges, mint tárgyi és áthidalhatatlan ellentét forog fenn. Nyomatékosan hangsúlyozza azt az igazságot, hogy aki a vármegyei gazdasági egyesületeknek a régi hagyományokhoz híven, független alapon való fenntartását, sőt fejlesztését tényleg óhajja, az nem kívánhatja ugyanakkor az egyesületeknek kényszerű társulás alapján való újjászervezését, tehát vármegyei kamarákká való átalakítását, mert hiszen ez a szabadtársuláson alapuló autonóm gazdasági egyesületek megsemmisülését jelentené. Ezzel szemben éppen az országos kerületi kamarák szervezésének hívei az autonóm gazdasági egyesületeknek igaz barátai, mert ők a kerületi kamarák mellett a független vármegyei egyesületeket nemcsak fenntartani, de sőt jelenlegi helyzetüknél sokkal virágzóbbakká fejleszteni akarják. Azokkal, akik a mezőgazdasági érdekképviselet minden újjászervezését ellenzik s a jelenlegi állapot fenntartását kívánják egy újabb megadózott elhárítása czímen, a szerző minden vitaközvetítést feleslegesnek tart, mert aki gazdasági testületeink nagy többségének mai megadózott elhárítását a gyakorlati és mezőgazdaságunk felvirágztatásának őszinte barátja, ilyen szükkeblű és szükklőőrtű nézetnek híve nem lehet. A szerző ezek után vizsgálja ama főbb okokat, melyek a mezőgazdasági kamarák létesítését égetően szükségessé teszik, gyakorlati érvekkel világítja meg, hogy miért szükséges a nagyobb kerületi és nem a vármegyei beosztás, kijelöli a mezőgazdasági kamarák munkakörét olyképp, hogy ezzel a vármegyei gazdasági egyesületek működése ne gyengitessék, hanem ellenkezőleg eredményesebbé tetsék s végül kifejtéi nézetét arról, hogy minő szervi kapcsolatba hozandók az újonnan létesítendő kamarák a fennálló s esetleg még létesítendő vármegyei, valamint egyéb gazdasági egyesületekkel. Erélyesen szembeszáll a szerző ama több oldalról felmerült, de szerinte teljesen felületes és tarthatatlan váddal, mintha a Rubinek-Bernát-féle javaslat a külföldi kamarai intézménynek pusztá utánzata volna. Részletesen kimutatja, hogy ennek éppen az ellenkezője igaz. A gazdaközönség előtt fekvő kamarai javaslat minden részletében híven illeszkedik hazai viszonyainkhoz s feltétlenül alkalmas arra, hogy az e javaslatban lefektetett alapelvekre felépített országos gazdatársadalmi szervezet, mint élő szerv, nem pedig mint holt utánzat, hasznos tevékenységet fejthessen ki s kedvező eredményt hozzon létre.

Lapunk legközelebbi száma, tekintettel a jövő heti nagyarányú gazdatársadalmi mozgalmakra, amelyek a szerkesztőség munkálkodását teljesen lekötik, e hó 24-én — szombaton — fog megjelenni, amelyet a Károlyi szobor leplezési ünnepélyének ismertetésére szentelünk.

Darány

a GEOS sültek megtartásán igen érdeklődésre kelendővé válnak minden Ignác gyűlésre, most arról az évi Ördömmé annál is nem lett, most, az zése, a kerületi dő

A „H. Ugy a „Hangya” hazában a 20-án d. az érdekl

Halálhír birtokos, a Bács-B bizottsági hó 12-én

Külföld zése. Öfe felső elha sonczy M csos a p második f földmívelé nemzeti Kovácsy F gató a bo jét, polon tési fe ügy ronás lova

Eladó s mivélésügy vármegyei tudósítók, kir. állatte nevezettek 29-től, okt mányok H punk mai

A Szécb temi Ifjus szerdán, o Országos I termében (gróf szobra estélyt rend hívókat. Az „Stradella” zenekara. 2. Ferencz, az nőke 3. a) Rákóczy. E. Öadja: az széd. Mond viselő. 5. E a 38. gyalv lra: Bád 7. Bizet: P 38. gyaloge Károlyi k isgazdák. Egyesület k

TELEFON, CSENGŐ, VILLÁMHÁRÍTÓ
 Kastélyok, lakóházak stb. számára.
DECKERT és HOMOLKA elektrotechnikai gyár BUDAPEST.
 HAZAI GYÁRTMÁNY. Több mint ezer berendezés üzemben. — Kérjen referenziajegyzéket. 430 MUNKÁS.

az 19
uj m
Egyda
Teljes

Darányi Ignác: földmívelésügyi miniszter a GEOSz. nagygyűlésén. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének f. hó 22-én megtartandó nagygyűlése iránt általános és igen élénk érdeklődés tapasztalható, amely érdeklődést a szövetségi nagygyűlésen tárgyalásra kerülő érdekképviseleti törvényjavaslat végleges elfogadása kelti fel. A GEOSz mint minden évben, az idén is meghívta Darányi Ignác dr. földmívelésügyi minisztert a nagygyűlésre, aki a Szövetséghez intézett leiratában most arról értesíti az elnökséget, hogy a GEOSz. ez évi nagygyűlésén személyesen részt vesz. Örömmel vettük a miniszter ezen kijelentését, annál is inkább, mivel a nagygyűlés nélküle nem lett volna teljesnek tekinthető, különösen most, amidőn egyik legnagyobb kezdeményezése, a mezőgazdasági érdekképviselet kérdése kerül döntő megbeszélés alá.

A „Hangya” kongresszusa a Royalban. Ugy a „Magyar Gazdászövetség”, valamint a „Hangya” kongresszusa nem a „Köztelek” székházában lesz, miként azt a meghívók jelezték, hanem a Royal szálló dísztermében folyó hó 20-án d. u. 4 órakor, mely változást ezúton is az érdeklődők tudomására adjuk.

Halálkozás. Ballin Mátyas dunaicsébi földművelő, nagyiparos, az OMGE, valamint a Bács-Bodrogvármegyei törvényhatóságának bizottsági tagja életének 46-ik évében, folyó hó 12-én meghalt Dunacében.

Külföldi rendjelek viselésének engedélyezése. Öfelsége f. évi augusztus 9-én kelt legfelső elhatározásával engedélyezte, hogy Losonczy Mihály földmívelésügyi miniszteri tanácsos a porosz korona-rend csillaggal ékesített második osztályát, Saárossy Kopeller Ferenc földmívelésügyi miniszteri tanácsos a bolgár nemzeti érdemrend középkeresztjét, hadadi Kovács Béla m. kir. gazdasági akadémiai igazgató a bolgár nemzeti érdemrend tisztí keresztjét, polmkai Hreblyay Emil m. kir. állattenyésztési leügyelő a bolgár nemzeti érdemrend koronás lovagkeresztjét viselhesse.

Eladó szálastakarmányok. Darányi földmívelésügyi miniszter most adta ki a hozzá a vármegyei gazdasági egyesületek, a gazdasági tudósítók, a közzgazdasági előadók és a magy. kir. állattenyésztési felügyelőségek, valamint a nevezettek útján felkért magánosok által szept. 29-től, okt. 13-ig bejelentett eladó szálastakarmányok ill. folytatólagos kimutatását, ame yet lapunk mai számához mellékelve küldünk szét.

A Széchenyi Szövetség estélye. Az Egyetemi Ifjúság Országos Széchenyi Szövetsége szerdán, október hó 21-én este 5¹/₂ órakor az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nagytermében (IX., Köztelek-u. 8. sz.) Károlyi Sándor gróf szobrának leleplezése alkalmából Károlyi-estélyt rendez, melyre most küldte szét a meghívókat. Az estély rendezője: I. Pinter: Nyitány. „Stradella”-ból. Előadja: a 38. gyalogezred zenekara. 2. Megnyitó beszéd. Mondja: Marschall Ferenc, az Országos Széchenyi Szövetség elnöke. 3. a) Lányi: „Kertem alatt...” b) „Hej Rákóczy...” Zichy G. „Nemo” cz. operából. Előadja: az Egyetemi Enekkar. 4. Ünnepi beszéd. Mondja: Bross János dr. országos képviselő. 5. Erkel: Bánk Bán. Fantázia. Előadja: a 38. gyalogezred zenekara. 6. Ünnepi óda. Irta: Bárd Miklós. Előadja: Máthé Tóth Jenő. 7. Bizet: Részletek „Carmen”-ből. Előadja: a 38. gyalogezred zenekara.

Károlyi Sándor gróf emléke és a pozsonyi kiscsászák. A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület követésre méltó példát adott ama

lelkeshangu felhívásával, amelyet az egyesület igazgató-választmányának határozatából a megye valamennyi városának és községének elöljáróságaihoz, a lelkeskedő papsághoz, a tanítókhöz, a szövetkezetekhez és a vármegye egész gazdaközönségéhez intézett a Károlyi Sándor gróf emléksobrának leleplezésén való részvétel tárgyában. Hivatkozással Károlyi Sándor működésének és eszméinek nagy, maradandó jelentőségére, felhívja a Pozsonyvm. G. E. a vármegye gazdaközönségét, hogy községeinkint küldöttségeket szervezzen, azután valamennyi ily küldöttség a megye egész területéről egyesülve, különvonaton utazna a leleplezés napjára a székesfővárosba, tanubizonyoságot teendő arról, hogy az ország nyugati határszélén minden község, még a legapróbb is szívesen részt vesz mértén leróni a kegyelet adóját Károlyi Sándor gróf emlékével szemben. Hasonló értesítéseket kapunk más vármegyékből is és a Magyar Gazdaszövetség Gazdakörei, valamint a „Hangya” és Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekbe tartozó szövetkezetek több ezer kiküldöttest jelentettek be a Károlyi-ünnepségekre. A leleplezés után a Gambrius-nagyvendéglőben rendezendő közebédre, amelyen Darányi Ignác dr. földmívelésügyi miniszter fogja a Károlyi-emlékszerleget felavatni, már eddig is ezernél többen jelentkeztek, úgy hogy a rendezőség helyszüke miatt a későn jelentkezőket egy második vendéglőben rendezendő és ugyancsak tömegesen látogatottnak ígérkező társasbédre kénytelen utalni.

A boritaladó eltörléseért. Országos mozgalmat indított a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete a boritaladó eltörléseért. A borárak éppen ezidén a boradón alul is szálltak, amennyiben a székesfővárosi és más városok 14 filléres vám és adótételével szemben a must árak egyes vidékeken 10—12 fillérré szálltak le. De még így sem veszik. Némely helyen a szőlő a tőkén marad, mert nincs edény a szüreteléshez. A szőlőmívelés biztos veszteséggel jár. Ezen a nehéz állapotban csak úgy vélt segíthetni a Szőlősgazdák Országos Egyesülete, ha a túl magas és igazságtalan boritaladó eltöröltetik. Ezen célból országos tiltakozó gyűlést hívott egybe Budapestre, f. hó 21-én d. e. 1¹/₂ órára a Tattersallban (Külső-Kerepesi-nt). Meghívtak ide a szőlősgazdák, vendéglősök és borkereskedők, valamint azok országos és vidéki szervezetei, szóval az összes érdekeltek. A nagygyűlést rendező egyesület felkéri mindazokat, akik fontos okból meg nem jelenhetnek, hogy táviratban, vagy átiratban fejezzék ki a mozgalmhoz való csatlakozásukat.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete XVI-ik ülése. A szövetkezet igazgatósága most küldte szét az őszi közgyűlés előterjesztendőt 1907/908. évi beszámolóját. A szövetkezet gazdasági életében szüntelen megfordult a rossz üzlet, melynek okozói a gyenge gabona- és bortermés, de főképpen a rendkívüli pénzdrágaság voltak. Próbára tette ez az év a szövetkezet erejét, életképességét. Mikor a rendkívüli viszonyok és a megpróbáltatásokon simán átesett, egyszersmint bemutatta a szervezet megbízható erejét. Ebben az üzletévben 120 taggal és 223 üzletrészszel szaporodott a szövetkezet és így évről-évre 1548 tag van, 4016 üzletrészszel, vagyis 803,200 kor. üzleti tőkéből áll az állomány. Buzdítólag hat évről-évre a vásárlási visszatérítés, mely a szőlészeti osztálynál 3%, biztosítási díjak után 2% gépvásárlás után pedig 1%-os kulescsal ez évben 59,508 koronát tett ki. Az előző évekkel össze-

gezve a visszatérítések immár 351,871 koronára rugtak a szövetkezetnél. A tisztviselők nyugdíjalapja az év végével 318,765 korona volt. Jelentős eredményt mutat fel a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének három vármegyére terjedő fiókja, a Délmagyarországi Mezőgazdák Szövetkezete, mely Temesvár központtal sikeresen kezdette meg működését. Ugyancsak munkába állt a kötelékébe tartozó Szabadkai Gőzeke Szövetkezet is. A házinyulenyésztési akció is szépen fejlődött, eddig 12 tenyésztőegyesület alakult meg. A házinyulbusz kímérését a Központi Vásárcsarnokban megkezdte a szövetkezet. Élénk forgalma volt a gabona- és abrakakarmányosztálynak és a hadseregellátásnál minden évben nagyobb területre terjed ki a szövetkezet szállítása. A három szállásos sertéshizlaló-telep Kőbányán állandóan tele volt. A műtrágyaforgalom élénkült, ami a belterjesebb és hasznosabb gazdalkodást mutatja. Vetőmagvakban gyarapodott az eladás nemcsak házánkba, hanem a külföldre is. A géposztályban nagyon érezhető volt a rossz üzlet. A fuvarelemek ellenőrzése szép eredménnyel járt. 34,300 drb. fuvarokmányt vizsgáltak meg és 18,600 korona került reklamálás alá. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének pénztárforgalma 35 429,619 korona, könyvelési összeforgalma 118,785,898 korona volt. Az évi felesleg 69,322 koronát tett ki. Áttekintve az üzletévi elszámoláson, tisztelettel adózunk a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vezetőségének és tisztviselőinek, akik ezen nagyszabású gazdasági intézményt odaadással, kitartással és buzgalommal gyarapodó sikerekhez vezetik.

A temesvári gazdasági kiállítás kitüntettjei. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület által október hó 10—12. napjain rendezett országos jellegű tenyészbaromfi- és gyümölcskiállítást 12-én este zárták be hivatalosan, mely alkalommal nyilvánosságra került a bírálóbizottságok munkálatainak eredménye is, mely szerint a kiállítás rendezősége a kistenyésztők részére nagyobbösszegű pénzdíjakat s száznál több arany, ezüst és bronzérmét, valamint, dísz- és elismerő okleveleket osztott ki a kiállítóknak. A baromfiak csoportjában a sárga és fehér orpingtonoknál 11 pénzdíjalomdíj és díszoklevelek adtak ki: az emdeni libák csoportjában Pákozdy László Hmvásárhely aranyérmét nyert. A házinyulenyésztők közül a különféle fajták szerint aranyérmét nyertek Waldek Mátyas Csene, Madzinyi Gézané Jánoshalma, Liptay Frigyes br. Lovrin, Frech Jakab Perlasz, Reitter Ede Lovrin, özv. Müller Lajos és Kemény Géza Temesvár. A galambtenyésztők közül aranyérmét nyert: Bahrmüller Viktor Nagybecskerek és Mairovitz Rezső. Borokért: Tagányi István örökősei, Kiszolsvai Szabó Zoltán, Jungensfeld Károly báró, Váci hitelszövetkezet nyertek aranyérmét. A gyümölcskiállításon versenyen kívül a csákvári állami földmivessiskola nyert díszoklevelet. A kacsák legfeltünőbb csoportjában Wache Alajos, Beierlein Antal, Mattyasovszky Gyuláné, Gyertyánffy Lászlóné, Kelemen János, Deutsch Sándor és Mattyasovszky Oszkár lettek díszoklevéllel kitüntetve, aranyérmét pedig Gyertyánffy Lászlóné és Deutsch Sándor nyertek. Legszébb plymouthokért Vitkay Imréné kapott ezüstérmét, Bécsi Gedeon, Deutsch Sándor díszoklevelet és Koronghi Gyula aranyérmét.

A lugosi országos fajbaromfi-kiállítás, melyet a Krassó-Szörény Vármegyei Gazdasági Egyesület rendezett vasárnap, f. hó 11-én nyílt meg szép ünnepség keretében. A kiállításon a

A legerősebb konkurencziának is ki kell térni

az 1908. évi
új modellű

Perfekt Separatoraink elől.

Egydarabból sajtolt Perfekt tejszállító-kannák.

Teljes teigazdasági berendezések.

Tessék árjegyzéket kérni.

BURMEISTER ÉS WAIN

gép- és hajógyár részv.-társaság

Budapest. V., Kálmán-utcza 3. sz.

megye és a szomszédos megyék közönségének színe-java megjelent. A földművelésügyi minisztert *Leidenfros* Aurél, állattenyésztési felügyelő képviselte. A kiállítás d. e. 11 órakor *Fialka* Károly Krassó-Szörény vármegyei főispán és gazdasági egyesületi elnök nyitotta meg tartalmas beszéd kíséretében. A kétholdas területen fekvő kerthelyiségbe beosztott 60 udvarban és 110 kretrecben volt elhelyezve az ország különböző vidékeiről beküldött szébbnél-szebb aprójószág. Ki volt állítva 276 db lud, 180 db kacsa, 1100 tyúkféle, 54 db pulyka, 102 db galamb és 375 db házinyul. D. u. 1 órakor a kiállítás-i vendéglőben társaság volt, mely után *Fialka* Károly főispán kihirdette a bírálatok eredményét. *Állami aranyérmeket nyertek: Deutsch* Sándor Főlyáról f-hér orping onjáért, *várbogyai Bogyi* Sárospatakról emendi ludaiért és *Bozó* Mihály Csongrádról lütti postacalambjaiért. *Egyesületi aranyérmeket nyertek: M. Szabo* Sándor Bodófalváról és *Dudich* Sándor Főlyáról emendi ludoival. *Diszokletet: Deutsch* Sándor Főlyáról japán törpegyök, *K. Koronghi* Gyula Székelykörtől gyöngygyök és mexikói pulyka és *Gyertyánfi* László dr.-né Gyérről bronzpulykával. Az állattenyésztési felügyelőség Krassó-Szörény vármegye kispaszái között való kiosztás czéjából 200 db ludat, 87 db orpingont és 64 db kacsát vásárolt össze és annak megfelelő kiosztásával a gazdasági egyesületet bízta meg.

Aszékely gabonarakár-szövetkezetek első éve. Nehéz küzdelmek között mozgott a székely gabonarakár-szövetkezet az első félévben, de már a második félév megerősítette működését, ami számokban kifejezve a jelentés szerint úgy fejeződik ki, hogy az első félévben 2.148.773 kg. a beraktárolt termény, már a második félévben 4.536.206 kg. vagyis kétszerese. A szövetkezet a hadseregellátásban is résztvett 33 vagon zabbal. Ujabbán a földhitel nyújtását is megkezdte a szövetkezet, ami a gazdákat a gabonaelővételi úszorától menti meg. A tagok száma 72. Az üzletrészeké 530. Eddig teljesen befizetett 45.700 korona. Pénztárforgalma 1.045.326 korona volt. A szövetkezet hatásosabb működésére nagy hátránnyal voltak a múlt évi rossz gabonatermés, valamint a drága pénzpiaczi viszonyok. A rossz évben biztosan megálló szövetkezet bemutatja életképességét már a bölesónél, reméljük, hogy a székelyföldi gazdasági viszonyok felvirágoztatására hova-tovább megerősödvé fog közreműködni.

Telivér angol lótenyésztésünk fejlesztése. Már évek óta mind sürűbben felhangzik a panasza, hogy a horribilis versenydíjak dacára, telivér angol lótenyésztésünk és ezzel kapcsolatban felváltótenyésztésünk is hanyatlak. E fölajdulásokat az illetékes körök mindaddig következetesen agyonhallgatták. Most aztán egy kiváló telivértényezőnk, *Szemere* Miklós szólal fel, ki a Magyar Lovar Egyesületi választmányhoz beadott indítványában hathatós érvekkel bizonyítja, hogy telivértényezésünk igenis hanyatlak és a hanyatlásnak erélyes intézkedésekkel kell gátat vetni. A német telivérek, sőt legutóbb egy orosz ló is, mind sürűbben viszik el első díjainkat, holott a múlt évtizedben a magyar tenyésztés messze fölül állott a németországinak. E vereségünk okozója pedig nem a német telivértényezés fejlődése, mert hiszen a francia és angol lovak most is következetesen verik a német telivérek, hanem igenis hazai telivértényezésünk stagnálása, mely fejlődésében nem bír lépést tartani a külföldi tenyészetek fejlődésével. E hanyatlás szerű stagnálást pedig főleg az okozza, hogy az Angliából és Franciaországból importált lovak nálunk nem versenyezhetnek, azok csak tenyésztési czélokra használhatóak. A tenyésztésre alkalmas, kipróbált tenyészadatok azonban nem bírvak megfizetni, az éves telivérek (yearlingok) tenyészértéke pedig fölülte bizonyítva arra nézve, hogy azok darabjárt 20-30.000 koronát megreszkírozunk, ha azokat a hazai versenyekben ki nem próbálhatjuk és az importáltak a nagy kockázatért, a versenydíjak nyereségének lehetőségével nem kárpótoltjuk. Azt indítványozza tehát, hogy minden olyan yearling, amelyet az ellési évet követő év december 31-ig Magyarországra behoznak, jogosítva legyen minden a Magyar Lovaregylet által kiírt versenyben futni, anélkül, hogy ez által magyar lóvá minősítették, ha a tulajdonos a behozatalkor 5000 K. behozatali díjat fizet a Magyar Verseny Lovász Otthon javára s ha közelezi magát, hogy a lovat a külföldre se el, se bérbe nem adja.

Szemere Miklós javaslatát feltétlenül gyakorlatiasnak és hasznosnak tartjuk. Hanyatló telivértényezésünk regenerálása czéjából, feltétlenül a fejlettebb külföldi tenyészetekből kell tenyészadatok importálnunk és ezt a tenyészanyagbehozattal, legalább is a fenti javaslat terjedelmében támogatnunk. Igaz, hogy az importált yearlingok versenyre becsátása csökkentené a helyi tenyészetek nyereséjét, de miként *Szemere* nagyon helyesen kifejti, „a magántenyésztők nem arra vannak, hogy az ő magánérdekeik megvédésében tönkremenjen az egész ország lótenyésztése. Közézől a lótenyésztés emelése.” Arany igazság, amelynek megvalósítása rengeteg magánérdekebe ütközik, de annak dacára feltétlenül érvényesíteni kell. A magyar felváltótenyésztesnek feltétlenül szüksége van a megbízható telivér-regenerátorokra és mert a felváltó indítvány e czél megvalósítására irányul, reméljük, hogy a Magyar Lovaregylet magáévá teszi azt és teljes erélyvel fog annak végrehajtására törekedni.

Apró hírek. Lóárvetés a vonatlaktanyában. A budapesti cs. és kir. vonatlaktanyában (Aréna-ut) f. hó 8-án megtartott selejtezett lovak árverésén eladott 70 db ló 100-300 K. között váltakozó áron. A mentők, a tűzoltóság és Bulyovszky-lovarda vásároltak legtöbbet elővételi joguk alapján, de az általuk átvett készleten felül is az árverésre került lovak, úgy igaz, mint hátslovak minden tekintetben jó kondícióban voltak.

Mémlövésár a Tattersallban. A Tattersall telepén október 11., 12. és 13-án megtartott mémlövésárba bejelentett összesen 39 (harminczkilenc) angol telivértén és megjelent 34 db. Egyéb véru mben bejelentett összesen 17 db és megjelent 15 db. Az angol telivérténekből megvett a magyar kir. földművelésügyi miniszterium amételepek részére tizenegy darabot nyolczvankétezer K.-ért, ezenkívül pedig egy angol felváltóment ezerhatszáz kor máért.

Eladásra bejelentett száritott szeszmoslék. A földművelésügyi miniszteriumtól vett értesítés szerint *Linzer* Károly és fia budapesti (V., Váci-ut 76.)

szeszfőzde-vállalkozó czégnél október-december hónapok folyamán 3000 q. száritott szeszmoslék fog eladásra kerülni.

Gazdasági dátumok. Október 20., 21. és 22. Mintaszüret Biharbószegen.

Október 21. Károlyi Sándor gróf szobrának leleplezése Budapesten.

Október 25-27. Országos baromfikiállítás és tenyészállatvásár Sopronban. Okt. 28. Vajversegy Sopronban.

November 1. A kisbéri tejmunkásképző tanfolyam megnyitása. Szarvasmarha-tenyészállatdíjazások Pozsony megyében; okt. 3-án Szentgyörgyön, okt. 10-én Morva-Szt-Jánoson.

November 9-10. Országos tenyészbaromfivásár Aradon.

Állatdíjazások Temes megyében: október 18. T.-Kubiuon, október 25. Gattáján.

Állami facsemeték adományozására vonatkozó folyamódványok f. évi december 15-ig terjesztendőek be az illetékes kir. erdőfelügyelőségekhez.

Bács-Bodrog megyében: szarvasmarhadíjazás november 8. Tüelen, szarvasmarha- és lódíjazás október 25. Adán, november 15. Verbászon.

Állami ménék beosztása: Bábólnán okt. 15. Kisbären okt. 16. Mezőhegyesen okt. 19 és 20. Alsó-Szombattalván okt. 22; ménesbéli anyakanczák párosítása: Alsó-Szombattalván okt. 23-24. Mezőhegyesen nov. 3-10. Bábólnán nov. 13-17. Kisbären nov. 23-24.

Lóversenyek Kisvárdán október 18-án.

Állatdíjazás Nyitra megyében: Miván okt. 15-én.

Állatdíjazások Máramaros megyében: okt. 20-án Viskan, okt. 27-én Felső-Visón.

Parcellázások jutányos és gyors keresztülvitela. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete” üzletmüködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e czélra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetése kizár minden nyereszkezdést, miért is maga parcellázási czélokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telekkönyvi és mérnöki) lebonyolítását s e czélra megbízottját a helyszínére kiküldi, aki az összes teendők ellátásáról a helyi kívánalmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási czélokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-uteza 2. szám) kívánatra minden felvilágosítást megad. Az intézet müködésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereségreszesedést nem igényelvé, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, ahogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre egy összegben megkapja a vételárát. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegezettek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adatkak. 3. Az egyik módozatu kölcsön teljes készpénzzel fizetetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

Arankamentes lóhere és

Luczernamagért

100 kilónkint 10 koronával magasabb árt fizetek a napi árnál, ab vidéki állomás átvéve és kifizetve.

Ajánlatot és 10 kilós mintát utánvétellel kér, az eladó menyiség közlésével

MAUTHNER ÖDON

cs. és kir. udvari magkereskedése
BUDAPEST.

NYILTTÉR.)*

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

BUDAPESTI

GYAPJUAUKCZIÓKRA.

melyek a jövő év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és okt. hónapokban tartatnak meg

Az aukciókra felkaldót a „Gyapjárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” című gyapjúküldemények MÁV. összes vonatán tetemes díjkedvezményben, valamint legyes raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és minden nemű felvilágosítással szolgál

Magyar

Általános Hitelbank

Áruosztály—Gyapjárverések

V. ker., Nádor-utca 12. sz.

A MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG

ingyen közreműködik fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, valamint földművelő társaságok létesítésénél és tanácsot ad általában minden szövetkezeti kérdésben. Falusi gazdaszövetkezetek vagy gazdakörököt alakít. Abból a célból, hogy a földműveseknek a földvásárlásnál utbaigazítással szolgálhasson, nyilvántartja a földveteli és eladási szándékokat. Aki tehát földet venni vagy eladni szándékozik, az jelentse be ezen szándékát a Magyar Gazdaszövetségnek, VIII. Szentkirályi-u. 40., melynek tagja lehet minden magyar honpolgár és a köz javáért dolgozó minden testület, ha magát évi 12 kor. fizetésére kötelezi. Ezen tagság fejében jár a havonta megjelenő „Magyar Gazdák Szemléje” vagy a „Szövetkezés” című hetenkint kétszer megjelenő folyóirat. Évdíjas tagok évi 2 koronával is beléphetnek, melyért számos hasznos tájékoztató könyvet, füzetet kapnak.

*) E rovat alatt közöltöket nem vállal a szerkesztőség felelősséget

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga

A KÁLI

amelynek hiánya teljes termések elérését lehetetlenné teszi. Különösen sok kálira van szükségük a kapásnövényeknek, heréféleknek és réteknek, úgy az árpanak és szőlőnek. Különösen szegények káliban a homok és tözegettalajok és feltétlen szükséges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a foszfor és nitrogénrel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztosítja a lehetőleg legnagyobb termés elérését. A mi viszonyaink között leginkább a 40%-os kálisó bír jelentőséggel, miután abban a tiszta káli, vagyis a káli szulfátát, a kisebb szállítási költség miatt legelőszöbben vásárolhatjuk.

A káli trágyák alkalmazásáról a

Kalisyndikátus mezőgazdasági tájékoztató irodája

Budapest, VIII. Üllői-ut 39. I. emelet (József-körút sarok) díjtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre bocsátja.

Mezőgazdasági helyzet.

Arad. Az időjárás a vetési munkákat nagyon késlelteti, úgy, hogy a talaj szárazsága miatt sok helyen még meg sem kezdhették a vetést. A hosszas szárazság folytán éppen olyan helyzetben vannak a gazdák, mint a múlt év őszén, amidőn porba kellett vetni az őszi gabonát. Kiadó esőre égető szükség volna már.

Baja. Az időjárás száraz, nappal meleg, éjjel nagyon hűvös. A tengeritörés még munkában van, a termés kiadó; esővesen 18—0 q. 1 kat. holdon. A vetésekre eső k. bene, eddig az őszi vetés csak részben van befejezve.

Debreczen. Szület a legkedvezőbb idő mellett bevezetéshez közelodik. A hordókban nagy hiány van; a borárk alacsony volta miatt a szőlőbirtokosok az eladás-tól tartózkodnak.

Győr. A szárazság még mindig tart és akadályozza a vetést; esőnk már két hónap óta nem volt és így ami el van vetve, nem kel ki vagy elszárad. A kálitások a jövő évi gabonatermésre nem valami kedvezők. A tengeri törés befejezést, az eredmény középtermésen jövél aluli. A burgonyatermésben is olyan rossz a hozam, mint már sok év óta nem volt. Ellenben a borsótermés pompásan és varakozason felül sikerült.

Kassa. A nagy szárazság miatt a vetési munkákat be kellett szüntetni, a káposzta a hideg éjszakák következtében nem fejlődött; a legelő egészen kiszáradt.

Léva. Az időjárás, nappal meleg éjjel hideg, száraz. Eső nagyon kívánatos volna. Az őszi vetés folyamatban van; a répat is szedik, gyöngye közepes termést ad, a szőlő jó termést adott.

Losonc. A folytonos szárazság folytán a vetések szünetelnek.

Miskolc. Időjárás: igen kellemes őszi napok vannak, az éjjelek hűsek. Eső ezen és a múlt héten sem volt.

N-Becske. Már napok óta egyforma az időjárás; száraz, enyhe, az éj zakák hűvösek. Nagyon kívánatos volna egy kis esőzés. A kukoricatörés már befejeződött.

N-Kanizsa. A szárazság még mindig uralkodik, pedig esőre igen nagy szükség volna. A vetések hiányosan kelnek. Kukoricatörés befejeződött, úgy a szüret is.

N-Szentmiklós. A vetési munkálatok kedvező időjárás mellett javában folynak s e hó végén valószínűleg befejezhető lesznek. A tengerisár hazahordása, illetve téli elhelyezése folyamatban van, esőre szükség volna, mert a szárazság tartósan igérkezik.

Nagyvárad. A tengeritörés befejezés alatt áll. Az őszi vetések több helyt a nagy szárazság folytán szünetelnek, annyira kemény a talaj, hogy a szántás sok helyen lehetetlen. A korai vetések jól keltek, de a tartós szárazság folytán sokat szenvednek. A cukorrépa szedése a talaj szilárdsága miatt szintén szünetel.

Nyitra. Az időjárás állandóan derült s napközben nagy a hőség. A gazdák emiatt kétségbe vannak esve. A cukorrépa szállítása kizárólag vette. A szőlő szüretelése befejezést nyert.

Panesóva. A tengeri szedése majdnem egészen kész, a buza vetése javában folyik.

Sopron. Az időjárás szép a szüretelésnek nagyon kedvez, de a vetési és szántási munkálatokat a tartós szárazság majdnem lehetetlenné teszi.

Szatmár. A tulszáraz időjárás miatt a vetések rosszul kelnek s a munkák is nehezen haladnak előre a száraz talajon; ha a szárazság tovább tart, az őszi igit gyengén mennek neki a fölnek. Tengeritörés és répa-zedés folyamatban, szüret f. hó 19-én kezdődik.

Temesvár. Az időjárás meleg és száraz és annak dacára a vetések nagyban folynak.

Versecz. A szőlőszürettel készek vagyunk, épp úgy a kukoricatöréssel is. A gazdák már is nagyban a buza alá szántanak.

Zenta. Folyton tartó szárazság következtében a vetés igen rosszul kel ki.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátőzsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte gabonasztyályaának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Napijelentés a gabonátőzsdéről.

1908. október 16.

A múltközötti felhőzet, sajnos, meddő maradt, a tegnapi áresés után ma kellemesebb hangulat uralkodott, azonban a márnok vételkedve csökkent, a lisztüzlet nem kielégítő lefolyása miatt. Forgalom néhány ezer mánsa buzára terjedett.

Rész változatlan; 19:40 K. mint legjobb ár jegyezhető.

Árpa szállár.

Tengeri 6-áruban mozgalom nélkül névleges jegyzés 18 K. ab budapesti raktarak. Új tengeri jobb ára 14 K.-rt értékesíthető.

Zab csendes és 15:40—17— K.-ig volt adás-vétel tárgya.

Eladott:

Buzó. Tiszavidéki: 300 mm. 80:5 k. 24 K. 90 f., 100 mm. 79:5 k. 24 K. 75 f., 100 mm. 79 k. 24 K. 50 f., 200 mm. 78 k. 24 K. 30 f., 200 mm. 78 k. 24 K. 30 f., 100 mm. 80 k. 24 K. 60 f. felső.

Pestvidéki: 100 mm. 79:5 k. 24 K. 30 f., 250 mm. 78:3 k. 23 K. 70 f., 100 mm. 76:5 k. 23 K. 90 f., 200 mm. 78:5 k. 24 K. — f.

Bihari: 100 mm. 79 k. 24 K. — f., 400 mm. 79 k. 23 K. 8 f.

Rész: 100 mm. 19 K. 30 f. 150 mm. 19 K. 40 f. kpf., Árpa: 500 mm. 15 K. 65 f. kpf. hibás, 300 mm. 16 K. — f., 400 mm. 16 K. — f.

Zab: 100 mm. 16 K. 60 f., 200 mm. 16 K. 70 f., 100 mm. 16 K. 60 f. dohos, 100 mm. 15 K. 50 f. dohos.

Új-tengeri: 100 mm. 13 K. 80 f. kpf., 100 mm. 13 K. 40 f. kpf.

6-tengeri: 150 mm. 17 K. 70 f., 100 mm. 17 K. 65 f.

Határidőárak.

(Déli zariát.)

1908. októberre	23:96 K.
1909. áprilisra	24:20 "
1908. októberre	19:50 "
1909. áprilisra	20:20 "
1908. októberre	16:50 "
1909. áprilisra	17— "
Tengeri 1908. májusra	14:90 "

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Luczernamag. A hét elején Franciaország nagyobb áresőkkenést jelentett s dacára annak, hogy áraink a paritást meg se közelítették, mégis ezen áreszállítás hatása alatt nálunk is megcsappant kissé a vételkedés s a vetők tartózkodóbbak lettek. A hét végén azonban ismét élénk üzlet fejlődött, tartott árak mellett.

Lóheremag külföldön továbbra is lanyha irányzatot követ.

Nyersáruért az árak 100 kg.-ként a következők:

	korona
Lóheremag nagyaránkás	100—110
„ aranka mentesítésre alkalmas	124—134
Luczernamag szép sárga színű	124—130
„ kereskedelmi áru	108—120
Biborheremag	38—40
Csomós ebir	150—170
Muharmag	17—18
Vörös köles	14—15
Fehér köles	20—22
Mák	41—42
Baltacím mag	38—41

BENYÓ KÁLMÁN Budapest, IX., Üllői-ut 61a

(volt ÁGI-féle üzlet)

Vas- és acél-árak, mindenemű kocsirészek, gépek, szerszámok, gazdasági eszközök nagy raktára

Kívánatra képes nagy árjegyzékekkel szívesen szolgál.

Telefon 86—20.

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

1908 október 17-én.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Husárak													
						sárga	rózsa	I.	II.		Vágott hus kilogramm fillérekben						Előszűly mm. koronákban							
											marha-hus	borjúhus	sertés-hus	birkahus	marha-hus	borjúhus	sertés-hus							
						100 kilogrammonként										100 db								
													korona értékben											
Arad	23.20	17.60	14.40	14.40	12.40	6.00	6.50	320	—	5.50	144	136	180	140	166	152	112	55	45	65	50	85	70	
Baja	24.00	18.80	15.20	15.00	12.40	6.00	6.00	280	200	5.00	116	110	124	116	116	108	88	50	46	80	70	95	92	
Balassa-Gyarmat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Debreczen	22.00	16.40	15.60	14.60	12.00	7.00	9.00	400	280	6.60	128	120	160	120	168	160	88	70	60	86	72	104	96	
Eszék	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Győr	23.80	19.60	16.40	16.80	16.00	7.00	6.00	260	240	8.00	156	140	180	144	144	138	90	72	64	88	80	106	96	
Kaposvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kassa	21.80	17.00	16.00	14.00	14.00	3.60	4.80	300	—	6.00	136	120	140	130	140	130	90	62	58	80	76	78	74	
Léva	22.40	19.00	16.60	16.40	16.20	6.00	6.00	280	220	6.00	120	112	144	120	140	130	96	68	62	72	64	110	96	
Losonc	22.00	18.30	16.80	15.60	18.50	5.50	6.50	200	160	6.00	120	112	144	123	136	—	88	64	58	70	82	132	124	
Miskolc	23.00	19.00	16.00	17.00	16.00	—	5.60	240	200	6.00	128	120	180	152	152	144	80	60	56	90	88	128	120	
Nagybecskerek	22.80	19.00	13.80	14.40	12.20	8.00	8.00	304	230	6.00	120	112	144	136	144	136	68	60	56	78	70	90	84	
Nagykanizsa	22.60	18.50	16.10	16.00	17.80	7.00	7.40	280	240	5.50	150	124	160	136	150	134	80	80	58	84	72	104	98	
Nagyszében	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nagyszentmiklós	22.30	18.00	15.10	14.70	15.10	9.50	9.50	240	200	5.60	104	100	136	—	130	—	80	80	70	85	—	98	—	
Nagyvárad	22.00	17.20	14.60	14.60	11.50	8.00	8.00	320	200	6.00	104	96	180	140	152	144	80	80	56	—	—	124	120	
Nyiregyháza	21.80	19.80	14.50	14.50	13.50	5.60	5.80	200	—	7.00	136	120	136	120	144	138	96	64	56	70	60	122	116	
Nyitra	22.40	19.60	17.30	16.00	15.80	8.00	7.00	280	200	5.00	136	120	168	144	136	104	112	72	64	80	72	104	96	
Pancsova	22.40	—	14.40	14.60	12.00	12.00	14.00	280	250	6.00	120	112	160	140	140	128	68	64	56	76	74	90	86	
Pápa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
S.-A.-Ujhely	21.50	17.40	14.80	13.60	13.20	5.00	5.50	280	230	7.00	120	112	136	128	144	104	96	—	—	80	76	90	86	
Sopron	23.20	19.40	—	17.00	16.00	8.00	8.00	320	250	8.00	160	120	220	140	200	160	—	80	60	92	80	112	84	
Szatmár	20.60	17.40	14.40	13.40	15.20	4.80	5.00	230	220	5.00	120	116	152	144	128	120	—	—	—	—	—	—	—	
Szentes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Szolnok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Temesvár	22.80	18.40	15.60	15.00	12.50	—	7.00	—	—	5.00	128	—	180	—	148	—	—	90	—	100	—	100	—	
Uj-Arad	23.00	17.50	14.30	14.30	12.30	5.00	5.50	300	—	5.00	104	96	144	120	136	120	104	50	40	60	45	80	65	
Versecz	22.50	20.00	15.00	15.00	12.40	5.00	6.50	280	—	5.50	104	—	160	—	140	—	100	64	58	110	—	106	—	
Zalaegerszeg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zenta	23.20	18.60	14.60	15.00	16.00	9.00	9.00	320	300	7.00	100	96	120	116	130	120	65	60	54	96	86	104	100	

Nemzetközi gabonapiacz 1908. október 14-től 1908. október 17-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odesza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	16	24.40	20.56	26.00	25.00	25.96	21.74	20.24	18.42	18.92	20.50	Okt.	23.70	20.29 ²	23.96	22.30 ^{1a}	18.42
	13	24.30	20.60	25.80	24.80	26.55	21.86	20.36	18.64	19.23	20.70	Nov.	24.02 ³	19.63	23.84 ²	22.00	19.03 ³
Rozs	16	19.70	—	20.75	21.20	21.24	16.76	—	—	—	16.95	Okt.	19.30	—	—	16.76 ^{1a}	—
	13	19.55	—	20.40	21.00	21.52	16.82	—	—	—	17.42	Nov.	19.96 ³	—	20.68 ²	16.58	—
Zab	16	17.05	—	18.40	17.20	20.65	—	—	—	—	—	Okt.	16.38	—	19.32	—	—
	13	17.00	—	18.30	17.00	20.65	—	—	—	—	—	Nov.	16.90 ³	—	19.64 ²	—	—
Tengeri	16	17.90	15.86	18.70	17.30	20.94	—	14.70	12.48	12.93	—	Okt.	14.86 ⁴	15.34 ²	18.52	—	12.48
	13	18.00	16.07	18.40	18.20	20.94	—	15.06	12.78	12.93	—	Nov.	—	15.07 ^{3a}	17.46 ²	—	—
Árpa	16	16.00	—	20.60	20.50	25.37	—	—	—	—	—	Okt.	14.88 ⁴	15.48 ²	18.78	—	—
	13	16.00	—	20.60	20.50	25.37	—	—	—	—	—	Nov.	—	15.23 ^{3a}	—	—	—

Jegyzet: ¹) Red winter II. ^{1a}) nov.—feb. ²) decz. ^{3a}) márcz. ³) ápr. ⁴) május.

Istálló, Magtár
 és mindenféle Gazdasági épületekémet a legolcsóbb Tűzbiztos és ártól tartó Vashetonból építelünk. Keltességeteket ingyen készítjük.

RELLA N. és unokaöccsége
 Budapest, IX. Utcai-ut 25. Telefon 89-77.

Dyvellet bírált vasheton aramantherák és tartók. Nyelk, vasheton placcok.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. október hó 16-án. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)
 Felhozott a szokott közlegekből 130 szekér réti széna, 40 szekér muhar, 15 szekér zsupszalma, 16 szekér alomszalma, — szekér takarmányzsalma, — szekér tengeriszár, 71 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 600 zsák szecska.
 A forgalom élénk.
 Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 780—1000, muhar 900—1 000, zsupszalma 640—680, alomszalma 580—620, takarmányzsalma —, kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 600—700, zabosbüköny 640—680, lóhere —, zold luczerna —, köles —, sarju 720—780, számszecska 720—740. Összes kocsiszám 214. Összes súly 256 800 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten is változatlan szilárd irányzat uralkodott és élénk vételkedv mellett a szeszárak változatlanul szilárdan a legutóbbi zárlatjegyzés szerint záródnak.
 Elkelt finomított szesz adózva 181—182 K., adózatlanul 62—63 K. nagyban október—novemberi szállásra helybéli finomítottól.
 Elszószesz adózva nagyban 180—180 50 K., adózatlanul 61—61 50 K. kelt el felsőmagyarországi vevők által vásárolva.
 Denaturált szesz változatlan szilárd és kötésre 52—52 10 K. kelt el hordóval együtt.
 Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás 50 K.-ig kelt el élénk vételkedv mellett fix árkban és 2—2 50 K. jegyzésen alól.
 Budapesti kontingens nyersszesz ára 59—60 K.
 Bécsi jegyzés — K. kontingens nyersszeszért

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
kontingens nyersszesz	—	—
Finomított szesz adózva	181—182	—
„ adózatlan	62—63	—
Élszószesz adózva	180—180 50	—
„ adózatlan	61—61 50	—
Nyersszesz adózva	179—179 50	—
Denaturált szesz	52—52 50	—

(Az adózott szesz a 20 korona pótdóval együtt értendő.)
 Az üzletirányzat szilárd és miután a készletek is gyérek, az árak tartják magukat.

Luiza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére.
 Budapest, 1908. október 15-én. Netto-árak 50 kg.-kint Budapesti, elegysúly tiszta súlyként, zsákostul. Kötelezettség nélkül.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.	18:50	18:10	17:70	17:30	16:90	16:50	15:90	14:90
7½	7½	8	Korona: F. G.					
	12:90	10:90	8:10	Ár korona: 6:20 6:20				

Rozslisztárak	0	0/1	I	WR	II	II/b	III	IV
K.	6:20	5:80	15:49	15:10	14:70	13:60	12:90	9:30
	KK 6:60							

Liszt, őriemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)
 A fővárosi malomok általános buzaliszt jegyzései 100 kg.-kint Budapesti, elegysúly tisztasúlyként, zsákostul.
 Szám: 0 1 2 3 4 5 6 7
 Ár K: 36—35:20 34:40 33:80 33:40 32:80 31:60 29:20
 7½ 7½ 8
 26—20:40 5:60

Rozslisztárak:

Szám:	0.	0/1.	I.	WR.	II.	II/b.	III.
Ár K:	32—	31:20	30:40	29:80	—	27:20	25:80

A főbbi abraktakarmányzsalma árak a következők voltak Budapesti, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-kint.
 Finom korpa 1908. okt. száll. — 11:30—11:40
 Goromba „ — — — 11:50—11:60
 Finom korpa 1908. okt.—decz. szállításra — 11:40—11:50
 Goromba „ — — — 11:50—11:60

Finom korpa 1908. jan.—május száll.	11:90—12—
Goromba „ 1908 „ „	11:90—12—
Rozskorpa	11:80—11:90
Árpádera és árpádercse	13:50—13:60
Malomkonkoly	13:20—13:30
Budapesti gyári repcepogácsa	14:50—4:70
Derby melaszse ab Hatvan v. Pozsony	11:40—11:50
Száritott moslék zsák nélkül	13:50—13:70
Malátacsira „ „	13:90—14:10
Száritott répaszelet „ „ ab állományok	13:50—13:70
Szőrplé 48—50% cukortart. hordó nélkül	—
ab cukorgyár	9:5—9:60

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. október 16-án.

Szőlőből a behozatalkal igen megcsappantak, ami az árak emelkedésére vezetett. Jó csemegeszőlő felkúldését ennek folytán igen ajánljuk. Körte eléggé keresett. Alma értékesítésnek megindulása, illetve az árak javulása e hó végére várható. Helyesen osztályozott és csomagolt fajalma felszállításra már előkészíthető. Vaj ára változatlan, bár a kereslet valamivel javult. Vad és füstölthúsok iránt az érdeklődés egyre nagyobb. Burgonya jó árban talál elhelyezést. Makói fajú hagyma értékesítését igen ajánljuk, igen jó árakat érhetnek el az idő szerint. Tojás rendkívül gyér hozatalkal mellett egyre emelkedik ában.

Mai árak:

Szűcsmák: vidéki marhabús batulya 1:20—1:40 K., seje — 96—108 K., zseki borjú bőrbén, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 1—1:20 K., helybéli borjúhús 1:16—1:38 K., sertésbús szalonnával 1:24—1:26 K., tehuzott sertés 1:08—1:12 K., szalonna friss 1:36—1:40 K., szalonna sózott 1:16—1:20 K., szalonna füstölt 1:36—1:44 K., olvasztani való 1:26—1:28 K., haj 1:36—1:40 K., sertészsír 1:44—1:48 K. kg.-ként. Füstölthús (vidéki) kg.-ja 1:40—1:60 K., hazai sonka 1:80—2— K., ezalámi magyar 3:20—4— K., szárási úyari 1:20—1:40 K., bárány párná — E.-ig
 Vad: 0:1:80—2— K., szarvas 0:70—0:80 K., vaddisznó 80—1— K. kg.-ként egészben, nyul aszy 2:80—3— K., nyul szűdő 1:60—2— K. fogoly 0:8—1— K., fácán 3—3:20 K., erdei szalonna 0—0— K., dámvad — 8—1— K. kg.-ként. Fenyvesmadár kötegye 0—0— K.
 Baromfi-félék: 616 ranti való csirke 1:20—1:80 K., szűti való 2—2:40 K., liba fiatal 0—0— K., kacsa sovány 2:60—3:20 K., kacsa hizott 4—5— K., lud hizott 10—14— K., tyúk 2:60—3:20 K., pulyka 5—6— K., 616 sovány liba — K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1:20—1:30 K., hizott rucsa 1:4—1:50 K., hizott pulyka 1:3—1:50 K., tyvesityúk 1:20—1:40 K., pulyka sovány 0—0— K. kg.-ként. Poulard 1:80—2— K., gyöngytyúk — K. darabonként.
 Tejtermékek: teava, (centrifugált) I. 2—2:20 K., II. 1:80—2— K., főzővaj (közp.) 1:50—1:70 K., tehéntúró 10—20 fill. kg.-ként. Valódi erdélyi juhtúrót és munkástúrót igen jutányosan szállíthatunk.
 Zöldségfélék: burgonya (vagonárú) sárga 5:40—6:20 K., róza 5:60—6— K., fehér 4:10—4:40 K., kúfi 10—12— K., sárgarépa 10:00 db 8—10 K., petrezselyem 8—12 K., vöröshagyma makói 14—15— K., vöröshagyma közönséges hazai 10—12— K., fokhagyma 30—34 K., káposzta 6—7 K. 100 db, burgonya, új 0—0— K. Kalarábé 0—0— K. 100 db, spargna soio 0—0— K., közép 0—0— K., levesspargna 0—0— K. kg.-ként. Zöldbab, hüvelyes 0—0— K., kifejtett 0—0— K., zöldborsó, hüvelyes 0—0— K., kifejtett 0—0— K., paradicsom 12—14 K. 100 kg.-ként. Uborka salátának való 7—8— K., ecetbe 1:20—1:60 K., savanyítani 1:80—2— K. 100 db-ként. Paraj 0—0— K. kg.-ja.
 Gyümölcsfélék: Szőlő madeirana 30—50 fill. érett chasselas — fillér kg.-ként. Alma: elsőrendű áru (szappan, ranett, Jonathan, Törökbálint, batul stb.) 0:20—0:30, másodrendű — 14—18, harmadrendű apró áru 0:6—1:2 K., körte elsőrendű 0:40—0:60 K., másodrendű 38—40 K. q.-ként. Dió I. 36—40, II. 28—34 K. 100 kg.-ként. Görög dinnye — K., kantalupe — K., turkesztan — K. 100 kg.-ként. Veres szilva — K., ringló — K. 100 kg.-ként.
 Vegyesárak: Bor és szesz italokat minőség szerint külföldi árakon értékesítünk. Méz 94—100 fill. kg.-ként. (A szövetkezet — mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsíz 0—0— fillér kg.-ként. Gomba száritott 2:30—3— K., szappan — fill., lenese (erdélyi) — K., bab apró — K., nagyszemű — K., lenese — K. 100 kg.-ként.
 Tojás: bácskai 94—98 K., erdélyi apróbb áru 93—94 K. eredeti ládánként (1440 db).

Budapesti lóvásár.

(Bredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
 1908 október 15.

Főlhajtattott:	Arak
	drb.-kint korona
Jobb minőségű hatasló	— drb
Könnyű kocsiló (jukker)	50 „ 230—400
Nehéz (hintós)	20 „ 300—500
Igás kocsiló (szarvati vér)	— „
Ponny	— „
Fuvaroslovak	200 „ 120—200
Parasztlovak	380 „ 100—260
Alárendelt minőségű	67 „ 20—100
Összesen	717 drb

Eladatlan maradt — 357 drb
 Irányzat: közép. Székesfőv. lóvágóhidra vett: 33 db, 72 K.-tól 105 K.-ig.

Budapesti juhvásár.

1908 október 13.

Felhajtattott:

Magyarországból	3117 drb juh	— drb kecske
Szerbiából	— „	— „ bárány — „ kecske
Összesen	3117 drb juh	— drb kecske

Arak

(kilogrammonként élőszulban, korona értékben).

	per kg.	páronként
Hizott áru	drb	45—46 fill. 38—40 kor.
Feljavított juhok	— „	36—40 „ 29—33 „
Kiverő juhok (anya)	— „	30—32 „ 16—22 „
Kisváltó kosok	— „	— „ —40 „
Bárányok	— „	— „ —
Kecskek	— „	— „ —
Durva szőrű	— „	34—42 „ —

Irányzat: lanya, az árak változatlanok.

Budapesti szurómarhavásár.

(Bredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
 1908 október 13.

Főlhajtattott:	Arak	
	(kilogrammonként élőszulban fillérekben.)	
	I. oszt. II. oszt.	
Magyarországból élő borjú	591 drb	80—100 48—78
„ rugott	— „	— „ —
Ausztriából élő borjú	68 „	— „ —
Gauziából rugott borjú	— „	— „ —
Magyarországból élő bárány	— „	— „ —
„ leszurt	— „	— „ —
Összesen:	659 drb	— „ —

Eladatlan maradt 42 db élő borjú, — db rugott borjú.
 Irányzat: lanya, árak 6—8 fillérel csökkentek kilogrammonként.

Budapest ferenczvárosi zárt sertésvásár.

1908 október 15.

Heti felhajtás összege	Értékett wagon	Értékett összesen darab	Sertésok-vágóhidra elszállított	Eladatlan maradt
október 9-15	132	6628	6057	569

N a p	Napi árak fillérben					
	Öreg ne-héz páronként 280—350	Páronként 300 kg. fölül	Páronként 220—300 kg.	Könnyű 220 kg.	Húsov fajta	
1) okt. 9.	92—114	—	—	—	—	—
okt. 15.	94—96	102—104	—	—	—	—
2) okt. 9.	—	116—124	118—126	118—126	—	—
okt. 15.	—	118—123	116—120	20—130	—	—

1) Az árak élőszulban levonás nélkül értendőek.
 2) Az árak élőszulban páronként 45 kg. élőszul és 40% levonással, kilogrammban értendőek.
 Irányzat: élénk. Az árak 4 fillérel emelkedtek.

GANZ ÉS TÁRSA, HOFHERR ÉS SCHRANTZ FELSŐ-MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐI.

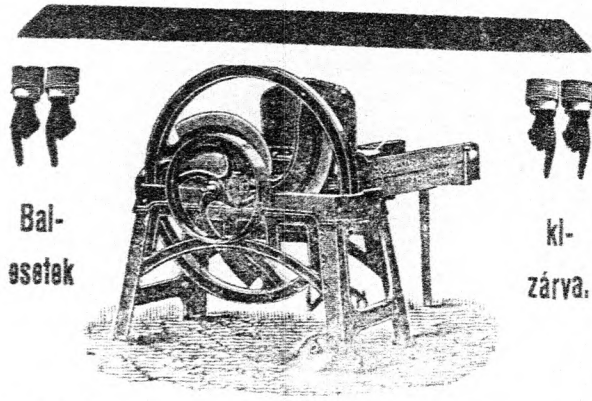
Gőzekealkatrészek, ekevasak, acél- és fém-alkatrészek, gőzeke-sodronykötelek. **Kazánkovácsmunkák,** új tüzszerények. **Malomberendezések!**

Sack-rendszerű ekerészletek, ekevasak, kormányok, mindentéle gazdasági gépek. **Diesel-, szivógáz-, benzin-motorok.**

SZILÁGYI ÉS DISKANT GÉPGYÁRA, MISKOLCZ.

Pontos kiszolgálás!

Bal-
esetek

ki-
zárva.

Minden nagyságban.
Szecekvágók,
Répavágók,
Darálómalmok,
Gőzölőkészülékek.
Kis- és nagyhirtok részére.

UMRATH ÉS TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzseplőkészülékek 12 HP-ig Ipari mozdonyok 200 HP-ig

ELADÓ

4 db választott muraközi
nóri méncsikó.
1 cséplőgarnitúra.
1 nagy járgány.
1 marhamérleg és
1 lóherevetőgép.

Bányavári gazdaság.

Posta és vasút Múraszerdahely.

1014

**Gőzeke bér-
szántást**

keres gőzketulajdonos Sopronvár-
megyében. Szíves megkeresést kér
W. J. 1581. jel alatt **Mosse**
Rudolfhoz, Budapest, V., Nádor-
utca 11.

1021

**Mezőgazdasági ::
kereskedelemtan.**

Írta: **KROLOPP HUGÓ.**

Ezen mezőgazdasági szak-
irodalmunkban hiányt
pótló mű hivatva van arra,
hogy a gyakorlati gazdát
a gazdasági termények és
termékek beszerzési és
értékesítési módjaival meg-
ismertesse.

Bolti ára 10 korona.

Megrendelhető a "PÁTRIA"
r-t gazdasági szakkönyv-
kereskedésében, Budapest,
IX. ker., Üllői-út 25. szám.

A muraszombati béruradalomban 34 drb szim-
menthal-bonyhádi keresztelésű 1, 1½ és 2 éves
(köztük 9 drb hasas) **tenyésztésre alkalmas**

számfeletti üsző eladó.

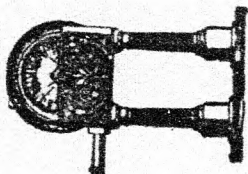
Vasutállomás helyben. Bővebb felvilágosítással
az uradalmi intézőség szolgál.

1016

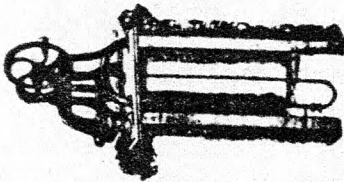
LÁNCZKUTAK

a legmodernebb javított szerkezettel, csövek rézből,
láncz czinezett aczélból. Gummi könnyen kicserélhető

Minden
mélységre alkalmas

Nagy
munka-
képesség,
könnyű
járás

"DIAKAI"
szárítógép.

MAGYAR LÁNCZKUT- ÉS GÉPGYÁR

RACK G. ÉS TÁRSA

BUDAPEST, VII., THÓKÓLY-UT 138/a. SZ.

Szűrdúcium:
Lánczkutgyár Budapesti Tszékiút
44-47.

Eladó birtok

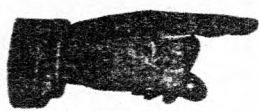
közel Budapesthez és nagyobb városhoz, 700 magyar hold gazda-
ság és értékes erdővel, nagyon jó épületekkel, házi kezelés alatt,
gyönyörű emeletes szép urilakkal és parkkal. Ára felszereléssel
együtt 400.000 korona.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-u. 5.

Telefon 12-85.

272

Telefon 12-85.

AZ ÁSVÁNYI-FÉLE

szabadalmazott

TENGERISZÁRTÉPŐGÉP

az egyedüli és utolérhetlen szerkezet, mely a **tengeriszárat** legtökéletesebben tépi szét és így a **zsombolyá-
záshoz** előkészíti takarmányozási czélokra.

!!! Szaktekintélyű gazdák által minden gazdaságban nélkülözhetlen gépnek kijelentve. !!!
1908. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalom tulajdonos

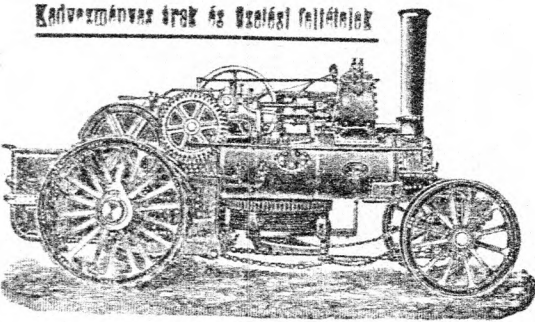
"NICHOLSON"

gépgyár részvénytársaság Budapest, Váci-ut 17.

Ismerettség, árjegyzék ingyen és bérmentve.

BOROSZLÓ ■■■ BUDAPEST

Károlymárton utca és Székház feljöttétek

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

**Teljes gőzeke-készleteket
és gőz-utihengereket**

legtökéletesebb kivitelben szállít

KEMNA J. gépgyár Magyarországi Igazgatósága
BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

Vészen átment

erős csontozatu, kifogástalan szép testalkatu, elsőrendü tenyészetből, deczemberi tenyészképes

kanok

eladók **KORNSTEIN TESTVÉREK-nél, NAGY-SZALONTÁN (Pata puszta).**

Tejkannák,
tejgazdasági eszközök

legjutányosabban beszerezhetők

GEITNER és RAUSCH

CÉGNEK

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 8.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A ki földet

bérbe adni vagy bérbe venni, eladni vagy venni akar, forduljon bizalommal a

Földbérleti és parcellázó bank részvénytársasághoz
Temesvár—Belváros, Losonczy-tér, (Wimmer-féle ház).

A bank különösen foglalkozik **telepitések és parcellázások keresztülvitelével** és e célból megvesz vagy bizományban átvesz **nagybirtokokat** s ezeket kedvező feltételek mellett kiszagdák a tulajdonos közreműködése nélkül eladja.

Mindenemű szóbeli vagy írásbeli felvilágosítással díjmentesen szolgál.

308

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szővel az összes házi állatok erősítésére, edzésére, azok egészségenek ép-ségben tartására a " "

Brázay Kincsem-Fluid

Kincsem szesz

minden gazdaságban és állatnevelésben

nélkülözhetetlen.

Felülmúlja a hasonló célra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb a legjobb minőségű kipróbált anyagokból készült.

Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmésben, katonai, polgári, és versenyistállóban.

Kapható: gyógytár, drogéria- és fűszerüzle-
tekben vagy közvetlenül a készítő:

BRÁZAY KÁLMÁN cégnevel, BUDAPESTEN

1 üveg ára **K 2.50.** 12 üveg ingyen kiszol-
golás és bérmentes szállítással **24 korona.**

ELADÓ.

Gyümölcsfákból 3—4 éves, szigoruan fajtiszta: alma 35, körte 35, cseresznye 15 meggy 10, kajszli 7, ősi barack 33, szilva 18 fajban. **Vadonczok, díszfák, cserjék. Tülevelűek és kuszónővé-gleditschia-csemete,** ezre 1 éves **nyek** nagy választékban. 5,000.000 5 korona, 2 éves 8 korona. 1,000.000 **akácza-csemete,** ezre 12 korona **Rózsák** 150 fajban, 1 m-től 2 m. magasságig 80—120 fillér drbjá: bokor-rózsák nagy választékban, darabja 50 fillér. **Szöloveszők** a legjobb bor- és csemegefaj: sima ezre 6—10 kor. Kérjen árjegyzéket, melyet ingyen és bérmentve küld a **Gyümölcsészeti Egyesület, Baja.** 988

Bérbeadó birtok.

Veszprém megyében, a M. Á. V. két fővonalától 6 és 16 kilométernyire, kitű-6 országot mentén, egytagban fekvő 1510 magyar hold földbirtok **1909 október 1-étől vagy 15 évre bérbeadó.** A birtok a szükséges gazdasági épületekkel és kényelmes urilakkal fel van szerelve. A majorság-, illetve a bérlethez tartozik még egy legújabb berendezésű mezőgazdasági szeszgyár 418 hl. kedvezményes kontingenssel. Művelési ág szerint a terület 900 hold szántó, 300 hold rét, a többi belsőség, legelő és erdő.

A bérletre **közvetlen** reflektálók a birtok megismerésére végett **Kropf Ignác** uradalmi felügyelőhöz **Bakony-Pölske, u. p. Noszlop** fordulhatnak. 992

Bérlés.

Dunántul, igen kedvező fekvéssel Budapesthez, vasuti fővonal mentén. 6530 magyar hold sik, kitünő, prima gazdaság, igen megfelelő épületekkel, jutányos bérösszeg és átvételi feltételek mellett hosszabb időre kiadó.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-u. 5.

Telefon 12—85.

272

Telefon 12—85.

Betanított igásökrök, tehének, üszők, tenyészbikák **állandóan kaphatók gróf TELEKI ARVÉD fehér magyar gulyájából, drassói uradalomban, posta, vasut, távirtda: KONCZA.** 963

Olasz kendermag-eladás.

A vukovári gróf **Eltz** hitbizományi uradalomban eladandó **magasnövésű olasz kendermag** másodévi utántermése, **85% csiraképesseggel,** mm.-ként **70 koronáért, 10 q felüli vételnél 65 korona** ab vasut- vagy hajóállomás **Vukovár (Szerém m.).**

Ugyanitt **magasnövésű bácskai kendermag** is kapható métermázsanként **50 koronájával.**

1019

Az uradalmi felügyelőség Vukováron.

Párisi világlágitás 1900. „GRAND PRIX“.

Kwizda-féle SERTÉSPOR

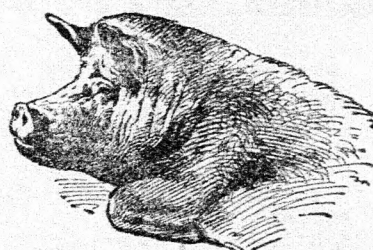
Étrendi szer a hizás elősegítésére.

Kis doboz kor. 1.20, nagy doboz kor. 2.40

Kwizda-féle SERTÉSPOR

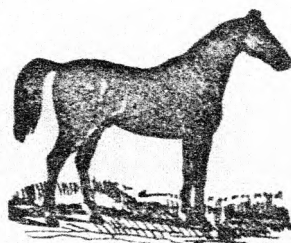
csak a mellékelt védjeggyel valódi. — Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszertára, Budapest, Király-utoza 12. sz. és Andrassy-ut 26. sz. III

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR R.-T.
BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 1. (Hans-paleta)
 (Azelőtt: Ferencz József-tér.)
 Ajánl gazdaságok részére legjutányosabb árban
 ablakokhoz és melegágyakhoz való

üvegtáblákat
 eredeti gvari ládákban. Üvegvágó gyémántok legel-
 csőbban kaphatók. Mézes-üvegek különféle kivitelben,
 fémzárral és anélkül. Kristályüveg asztali készletek.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A bécsi állatvédőegyesület elismerő érme!

Simon C.-féle

Restitution-fluid

Simon Károly állatorvos által feltalált és így nevezett szer 1859. év óta általános kedveltségnek örvend, mint mosó- és borogatóvíz és kitűnő hatásánál fogva mindenütt csodálatot kelet. Erősíti és frissé teszi a lovat, rendkívüli nagy munka-ára képesíti, kiegyenlíti a megerőltetéseket és megóvja az időelőtti kihatástól.

Árak: egy fél üveg K 2.—, egy egész üveg K 4.—, tizenkét egész üveg K 40.—

Vizzel lesz higitva, ennélfogva nagyon kiadós.

Egyedüli készítő Ausztria és Magyarország részére

Stanislaus Simon Wien.

Gyár és iroda: XXI., Hirschstetten 23.

HIRDETMENY

szalma, törek és kukoricaszár eladására.

A magyar vallásalap tulajdonát képező Hajdu megye Püspökladány község határában fekvő Battonyás nevű birtokán a folyó évben termelt 1466 kereszt buza, 115 kereszt árpa elgépelése után nyert szalma, törek valamint 47 holdon termelt és kupacsokban összerakott kukoricaszárnak, ugyszintén az Álomzug nevű birtokon folyó évben termelt 1728 kereszt buza elgépelése után nyert szalma és töreknek, nemkülönben 114 holdon termelt és kupacsokban összerakott kukoricaszárnak eladása határozottatott el.

Az eladás iránt zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverés a battonyási birtokon, az ottani mezőúri laknál f. év. október hó 28-án d. e. 10 órakor, az Álomzugi birtokon ugyancsak az ottani mezőúri lakban ugyanaznap d. u. 2 órakor fog megtartatni.

A battonyási birtokon az ottani szérűskertben kazlakban felállított szalma és törek, valamint a kukoricaszárat köteles vevő három héten belül a helyszínéről saját költségén elszállíttatni.

Az álomzugi birtokon az ottani szérűskertben kazlakban felállított szalmát és töreket valamint a kukoricaszárat vevő a helyszínén rendelkezésre bocsátott 60 darab szarvasmarhára szolgáló istállóban teletetésre beállított marhái által feletetni s az ekép nyert trágyát az uradalomnak ingyen, minden kárpótlás nélkül visszahagyni köteles leend.

Püspökladány, október hó 14-én.

Kir. alap. felügyelőség.

Legjobb összeköttetés!

Kérjen ajánlatot!

PÉNZ

Legelőnyösebb törlesztéses kötvény- és váltókölesönök házakra és földbirtokokra, személyi és tárczahitel. Földbirtokok, erdők adásvétele, bérlete, parcellázása. Mindennemű pénzügyi lebonyolítás, gyorsan és biztos eredménnyel.

SZÉN

Elsőrendű porosz, karwini, ostrau darabos, koczkaszen, légszen és bányakoks, brikett, kétszemesített kovacszen, salgótarjáni, petrosényi és több kitűnő minőségű belföldi szén waggonszámra, 3 évi kötésre. Mindig a minőségnek megfelelő legjutányosabb árban. Pontos szállítást garantia vállalatik.

MÉSZ

Csakis fával égetett bibarmegyei elsőrendű, fehér darabos mész kereskedőknek, építési mész építésznek waggonszámra és évi kötésre. Évi termelés Eled, Mezőtelegd, Rev-Csucska állomásokon 1000 waggon, mindenkor pontos, azonnali szállításra. 000000000000

MŰTRÁGYA

Superfosfát, Thomassalak, csontliszt, gipsztrágya. Száritott fakal és száritott sertés-trágya kedvező árban. Használati utasítás és részletes ajánlat díjmentesen.

KLÁR ANDOR bank és áruüzlet
 Debreczen, Miklós-u. 23.

Helyközi és megyei telefon: 445.

Táviratczim: KLÁR ANDOR.

Kérjen ajánlatot!

Legjobb összeköttetés!

218

GRAEPEL HUGÓ betéti társaság

Budapest, V., Váczi-ut 40-46.

Malomépitészet, gép- és rostalemez-gyár.

Szabadalmazott lemez-törekrosták

minden rendszerű cséplőhöz. Jobb minden más törekrostánál.

Minden magvesztességet kizár.

984

20.000 darabnál több kifogástalan üzemb.

A magy. kir. államvasutak téli menetrendje.

Érvényes 1908. évi október hó 1-től.

A vonatok indulása Budapestről.

A vonatok érkezése Budapestre.

A keleti pályaudvarról				A nyugati pályaudvarról			
vonat-szám	óra	perc	vonat-nemű	vonat-szám	óra	perc	vonat-nemű
23	6 25		szv.	107	1 00		k. ost. expv.
1602	6 50		gyv.	148	5 35		szv.
1002	7 00			122	5 45		
302	7 05			712a	5 50		
905	7 10			152	6 00		
504	7 20			4107	6 10		
1802	7 25			6502	6 10		
10	7 30		szv.	150	6 45		
402	7 35		gyv.	1404	7 00		gyv.
320	7 40		szv.	104	7 55		
908	7 45			154	8 00		szv.
606	8 00			712	8 20		
1508	8 10			116	9 20		gyv.
1008	8 20			156	9 35		
506	8 20			708	9 40		gyv.
408	8 30			6508	11 15		szv.
1708	9 00			118	11 25		
306	9 15						
944	11 15		szv.				
20	11 55		szv.				

A keleti pályaudvarra				A nyugati pályaudvarra			
vonat-szám	óra	perc	vonat-nemű	vonat-szám	óra	perc	vonat-nemű
513	4 40		szv.	701	12 50		k. ost. expv.
645	5 00		tszsz.	145	5 25		szv.
389	5 10		vv.	721	5 30		
309	5 30		szv.	281a	5 45		
1707	5 45			4101	5 50		
999	6 00			139	6 00		
607	6 05			6505	6 10		
17	6 10			147	6 15		
11	6 25			6701	6 20		
405	6 35			1407	6 35		
1911	6 55		szv.	217	7 05		tszsz.
913	7 10			709	7 15		szv.
507	7 20			709 a	7 25		
1307	7 25			149	7 30		
319a	7 30			4103	7 40		
311	7 40			117	7 45		
501	7 50		gyv.	6501	7 50		
1063	7 50			151	7 55		
1209	8 15		szv.	181	8 10		
509	8 30			713	8 20		
313	8 45			153	9 10		
1607	9 05			705	9 20		gyv.
13	9 20			1403	9 30		
911	9 40			605	9 55		szv.
307	9 50			155	10 20		
5	10 15		gyv.	715	10 40		
27	10 35		sz.	119	10 55		

A vonatok indulása és érkezése Budapest—Józsefvárosra.

Indulás	Érkezés
834 7 00 szv. Pécel	319 5 55 szv. Gödöllő

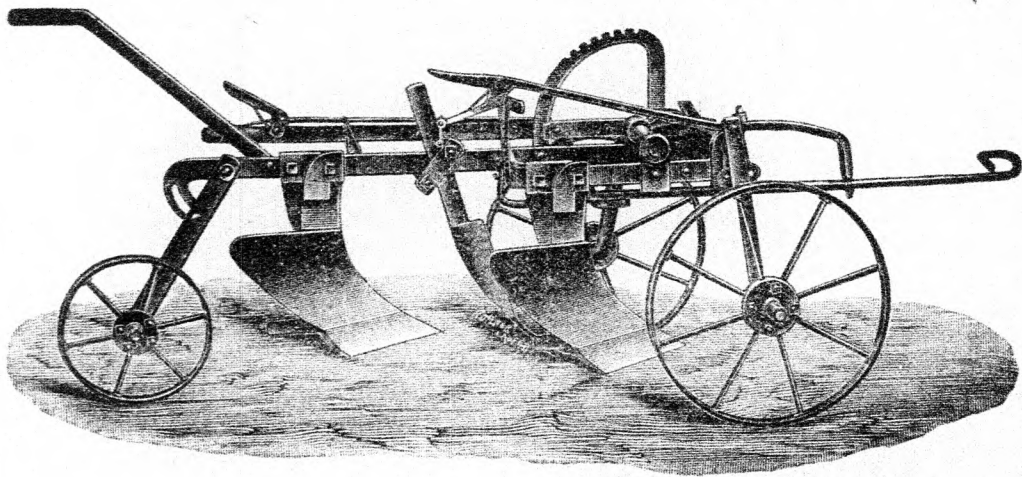
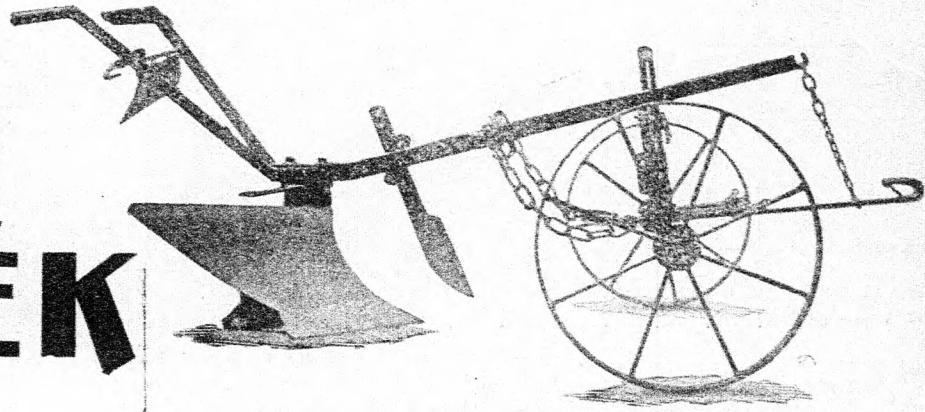
A vonatok indulása és érkezése Buda—Császárfürdő kitérő.

Indulás	Érkezés
4 2 6 0 szv. Esztergom	601 5 3 szv. Esztergom
404 1 1 3 szv. Püspöcsaba	603 5 4 szv. Esztergom
408 2 11 szv. Esztergom	607 5 17 szv. Esztergom
408 3 30 szv. Esztergom	11 8 21 szv. Püspöcsaba
4 10 8 22 szv. Esztergom	4009 9 31 szv. Esztergom

1) Beszárday november 15-ig Hukarestig azontul csak Brassóig közlekedik.
 2) Csak vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik.

1) Csak vasár- és ünnepnapot követő hétköznapon 1 vágány minden kedden és pénteken közlekedik.
 2) Beza csak november 15-ig Hukarestig, azontul csak Brassóig közlekedik.

RESICZAI ACZÉLEKÉK

Kitünő szerkezet

Kiváló aczélanyag

**Kevés vonóerő
jellemzik a resiczai ::
talajművelő-eszközöket**

Arjegyekkel, legolcsóbb árajánlatokkal szívesen szolgálunk.

Sziveskedjék ekéinket vásárolni.

Magyar gyártmány.

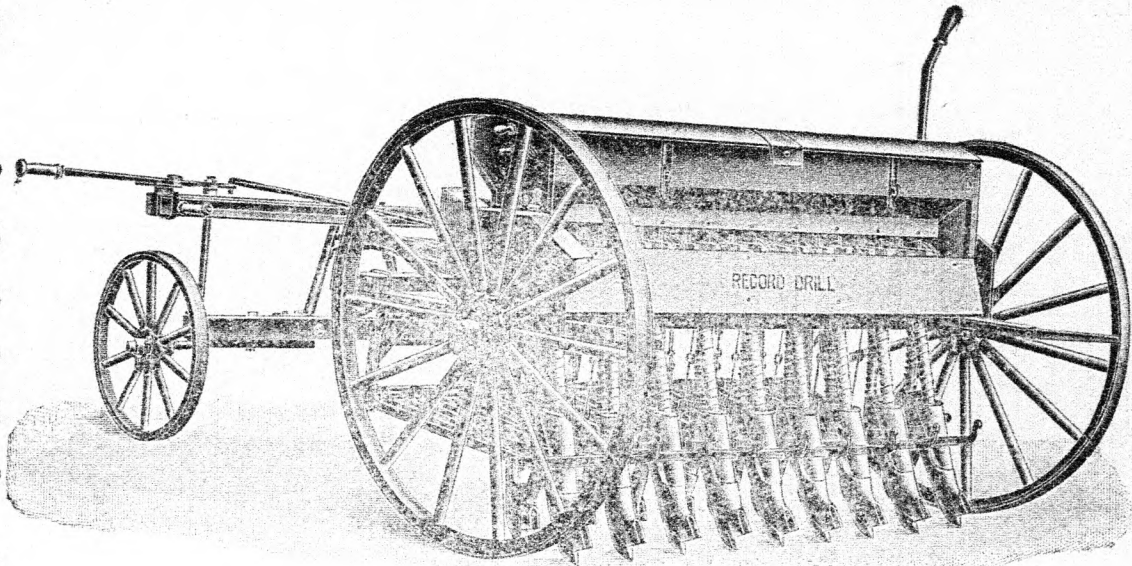
A legtökéletesebb
páros soru vetőgép

„REKORD DRILL“

a losonczi mezőgazdasági
gépgyár gyártmánya.

.....
A losonczi vetőgépek rövid idő
alatt terjedtek el, mert tökéletes
és tartós szerkezetük által min-
den más gyártmányt felülmúlnak
.....

Magyar gyártmány.

**Benzinmotorok, ELEKTROLOKOMOBILOK, gőzlokomobilok,
szántási czélokra is alkalmas utimozdonyok, gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, Kalmár-féle rosták, teljes malom-
berendezések stb. stb.**

**A Magyar Királyi Államvasutak
Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körút 32. szám.**

Érvényes 1908. október 1-től.

A m. kir. államvasutak téli menetrendje.

Érvényes 1908. október 1-től.

Budapest ny. p. u.—Párkány-Nána.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Budapest ny. p. u.—Párkány-Nána route.

Párkány-Nána—Budapest ny. p. u.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Párkány-Nána—Budapest ny. p. u. route.

(Kovácsapatak).

Ezen személyvonatoknál az egy utra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek érvénytelenek. Nagymaros-Visegrád- és Esztergomi csavargózás megállóhelyeken a Dunán való átkelést, a hajózás tartama alatt, csavargózások követik.

Megjegyzések: + = Csak október és április hónapokban közlekedik.

Budapest keleti p. u.—Bicske.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Budapest keleti p. u.—Bicske route.

Bicske—Budapest keleti p. u.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Bicske—Budapest keleti p. u. route.

Megjegyzések: ● = Vasár- és ünnepnap előtti köznapon közlekedik. ○ = Ezen személyvonatoknál az egy utra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek érvénytelenek.

Budapest k. p. u.—Hatvan.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Budapest k. p. u.—Hatvan route.

Hatvan—Budapest keleti p. u.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Hatvan—Budapest keleti p. u. route.

Megjegyzések: ■ = Asszonyok indulásánál. ○ = Csak minden kedden és pénteken közlekedik.

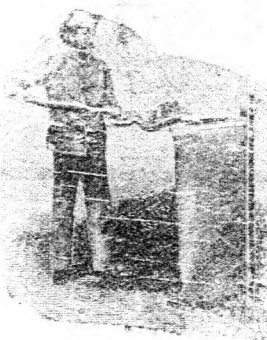
Budapest k. p. u.—Szolnok.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Budapest k. p. u.—Szolnok route.

Szolnok—Budapest k. p. u.

Table with columns for stations (Állomások) and train numbers (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Szolnok—Budapest k. p. u. route.

Megjegyzések: ● = Ezen személyvonatoknál az egy utra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek érvénytelenek. ○ = Csak vasár- és ünnepnapot követő köznapon, továbbá minden kedden és pénteken közlekedik.

Tessék prospektust kérni!

Szenzációs találmány a mechanika terén : : : „**TRIUMF**”
 zsákirtó gép. A „**TRIUMF**” egy napszámot pótol, ami által a t. gazdaközönségnek nagy pénzmegtakarítást tesz lehetővé. Ára 15 kor. A „**TRIUMF**” kizárólag Hellmann H. W. berlini gépgyárában készül és megrendelhető a magyarországi vezérképviselőnél: **SZABOLCSI LAJOS** ur irodájában **BUDAPEST, Erzsébet-körút 7. szám.** 986

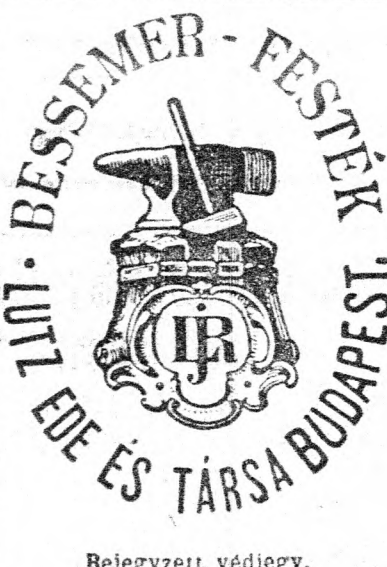
Lópokrócz-előnyarájaniat. Legkisebb szükségletnél is gyári áron! Hogy sikerrel küzdhessünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal öhajjunk összeköttetésbe lépni. Aránk még kisebb véte leknel nem létezett alacsonyága és árunk elsőrendű kiváló jóságá, reménylent engedti, hogy a hazafias gazdaközönséget állandó vevőinknek nyerjük meg. Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasúttalómásra már két d b próbamegrendelést is bormentve szállítunk. 1. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszú, 155 cm. széles, ára 4,60 frt. — 2 sz. legjobb minőségű, 170 cm. hosszú, 135 cm. széles, ára 3-50 frt. — 3. sz. jó minőségű 165 cm. hosszú, 130 cm. széles, ára 3 frt; különösen erős sörháztakarók 220 cm. hosszú, 165 cm. széles, dbként 5 frt minden kívánt szárnyalatban. Rendeléseket annak gondos eszközlése végett az özi szükségletre már most kérjük — ha utóbbi szállításra is — eszközölni. Kiváló tisztelettel
 Táviratcím: „Sohr” Magyar Lópokrócz Szétküldési Telep, Somogysszill 92. szám. 953

Eladó gyümölcsfa,

magas, félmagas és törpék nagyban tenyésztendő, hiteles fajokból 60—50—40 fillér. Francia óriás őszibarack 40 faj á 40 fillér 100 dbonként 10% engedménnyel. Gyümölcsvadonczok, körte, alma, szent Julien, sajmege szemzés alá valók, 2—5 ¹/₂ m, ezre 15 kor., kézben oltásra 6—10 ¹/₂ m ezre 20 kor., átültetett 8—15 ¹/₂ m száza 3 kor. Óriás és folytontermő málnák száza 5 kor. Akác sorfának száza 30 kor., akácsemete 180—200 cm. magas, dus gyökézzettel száza 20 kor., iskolázásra ezre 10 kor., gyengébbek 5 korona. Elősvénynek „Maclura” ezre 14 kor. Gleditschia I. rendű ezre 8 kor., II. rendű 6 korona, viszonteladónak megfelelő engedmény. Novothny Miklós faiskolája Rákócziútvány, vasút Szolnok vagy Martfű. 987

— Eladó birtok! —

Fővonal mentén, 2 órányira Budapesttől, 5000 magyar hold, kitűnő sik prima gazdaság, házi kezelés alatt, nagyon jó épületekkel, kedvező fizetési feltétel mellett. Ára két és egy fél millió korona.
Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-u. 5. sz.
 Telefon 12—85. 272 Telefon 12—85.

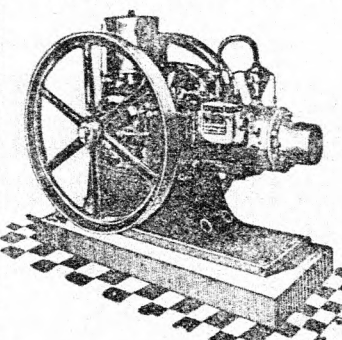

Viharálló, rozsdavédő

a legjobb mindennemű vas-szerkezetek mázolására. Különösen ajánlható: Hidak, vas- és bádogtetők, vasgerendák, oszlopok, gazometerek, kandelaberek, vasrácsok és vasajtók mázolására. Minium-alapozás n m szükséges. Mintamázolattal, prospectussal, szinkártyával szivesen szolgálnak egyedüli gyárosai
LUTZ EDE ÉS TÁRSA
 festékgyárak
 Budapest, VII., Órnagy-utca 4.

CLIMAX és ECLIPSE

NYERSOLAJ-MOTOROK és LOKOMOBILOK
 Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély, se pénzügyi ellenőrzés. Elsőrangú referenciák.
BACHRICH ÉS TÁRSA
 MOTORGYÁR
 Budapest, Szabadság-tér, Tőzsde-palota.

Szénát, buza-, roz-, árpa- és zab-szalmát, valamint töreket és pelyvát

préselt állapotban legjutányosabban szállit bármely állomásra
Drechsler Alajos széna-szalma-nagykereskedő **Érsekujvár.** 1005

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktéglikat, cement-födélcserepeket, csöveket csatornázásra, alagsóvezékeket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Felülte egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kivánatra ingyen küldjük 262-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzenberendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. Levelezés magyar nyelven.
 Különlegességi gépgyár homok értékesítésére
LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.
MARKRANSTADT bei Leipzig 3477
 Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár a maga nemében **HOMOK — ARANY** 270 munkás 95 szabadalom stb

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó-vállalata kiadásában a következő nagyfontosságú szakkönyvek

- jelentek meg:
- Cselkó István: Szarvasmarhatenyésztés. Füzve 7.—, vászonkötésben 8.—
  - Grabner Emil: A gazdasági növények nemesítése. Füzve 5.—, kötve 6.—
  - Szilárd Gyula: Szőlőművelés és borgazdaság. Vászonkötésben 10.—
  - Vautsó Gyula dr.: A birtokos és gazdatiszt közötti jogviszony 3.—
  - Az új végrehajtási törvény. Kérdés és feleletekben — 50
  - Kovács Imre: A gajpu minősítése 3.50
  - Cselkó István: Takarmányozástan. Kellner új elmélete alapján. Vászonkötésben 10.—
  - Sierbán János és Koerfer István dr.: Tejgazdaság. Kézikönyv gyakorlati gazdák és tejszövetkezetek részére 5.—
  - Népszerű kiadás. (Magyar és német nyelven) Egyenkint 2.—
  - Kovács Béla és Monostory Károly: A ló és tenyésztése 12.—
  - Vászonkötésben 15.—
  - Rodiczky Jenő dr.: A magyar juhtenyésztés mult és jelen iránytról. Vászonkötésben 3.—
  - A kecske tenyésztése és haszonvétele 1.50
  - Molnár István: A mezőgazdasági gyümölestermelés és értékesítés. Vászonkötésben 5.—
  - Kardos Árpád: Házi- és udvarkertek berendezése. Vászonkötésben 3.—
  - Suschka Richárd: Egyszerű gazdasági számvitel. Vászonkötésben 6.—
  - Cserháti Sándor: Talajismeret 4.—
  - Páter Béla: A vadon termő gyógynövények. Vászonkötésben 5.—
  - Tormay Béla: Általános állattenyésztés. Vászonkötésben 7.—
  - Hrehlay Emil: A baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése 1.50
  - Wiener Mosko: Az ujlaki uradalom üzleti berendezése 1.—

Megrendelések a könyvkiadó-vállalatot kezelő „PÁTRIA” r.t. gazdasági szakkönyvkereskedésébe, Budapest, IX., Üllői-út 25., Köztelek intézendők.

DEHNE Fr. gőzekgyára, HALBERSTADTBAN. Magyarországi képviselője **TIMÁR EDE** czégnél, BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 28.
Ajánlja compound szabadalmazott legújabb 20-as gőzeke-készletet, azonnali szállítás mellett, melyek az eddigiek között felülmúlhatatlan előnyökkel bírnak, Németországban legnagyobb előszeretettel vásárolják.

Magyar levelezés. **JELENTÉS.** Magyar levelezés.
A n. é. gyapjutermelek b. tudomására hozni van szerencsém, hogy 1860 óta fennálló **gyapjubizományi üzletemet** gyárosaimmal való szakadatlan és szorosabb összeköttetés czéljából Bécsbe helyeztem át s **WERMER F. WIEN**, III/2., Löwengasse 36. (Telefon) czégem alatt folytatom, mint eddig, ezentúl is, gyapjút csakis közvetlen gyárosoknak való eladás által legelőnyösebben, az uradalmon átvéve és fizetve értékesíthetem.
Magyar levelezés. 920 Állandó képviselő Budapest.

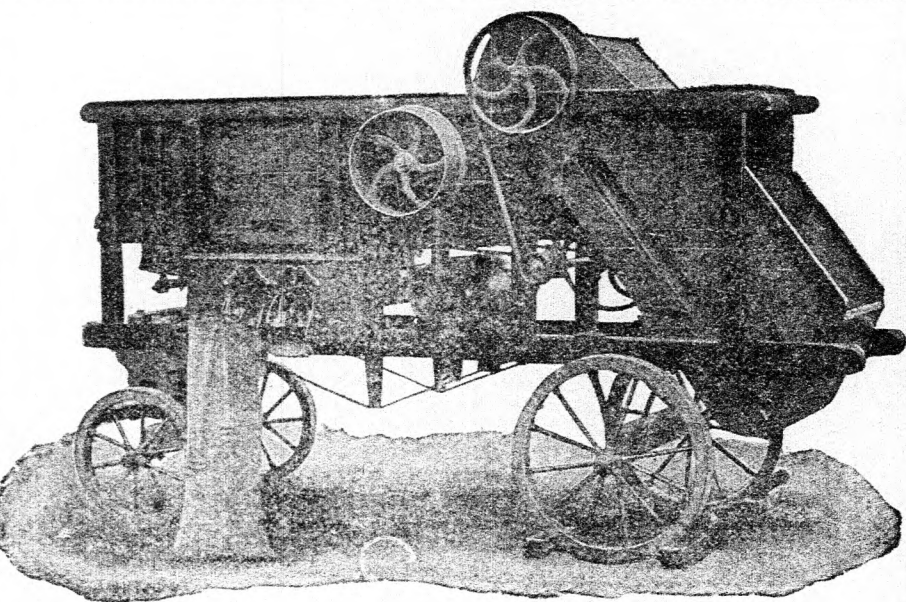
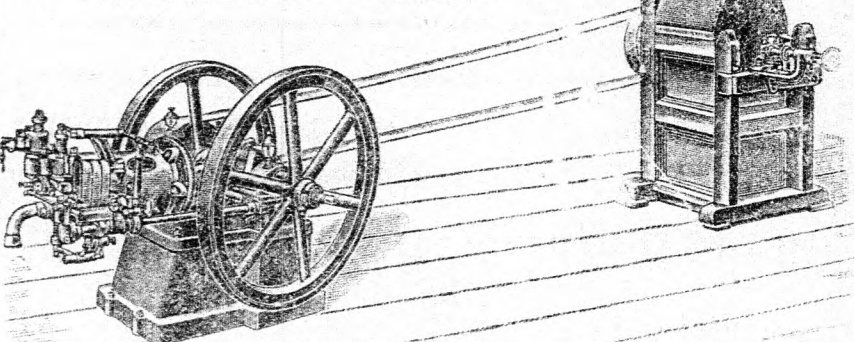
EREDETI „HAUPTNER“
**LÓ- és MARHA-
NYIRÓGÉPEK**
76 koronától kezdve.
Főraktár:
GEITTNER és RAUSCH
czégnél Budapest, Andrassy-ut 8.

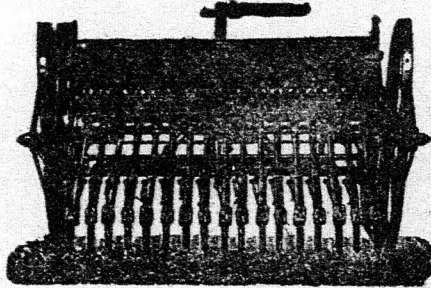
Allattanyóztási, ápolási eszközök, papok és kellek nagy raktár. Sziveskedjék árjegyzéket kérni.

SEBES és ANTAL
BUDAPEST, VI., DÁVID-U. 16. SZ.

Ajánljuk eredeti RENAUER-féle motorjainkat és szabadalmazott függőleges köves darálóinkat. :::
Teljes takarmánycsűrű-bereendezések.

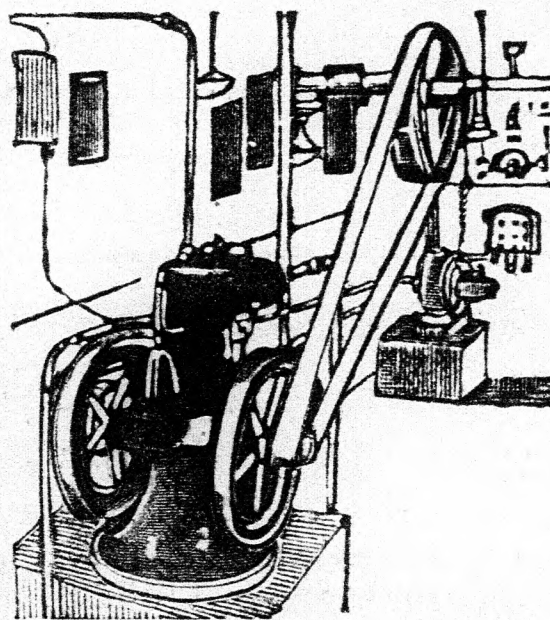
PROPPER SAMU
mezőgazdasági gépraktára
Budapest, V., Váci-körut 52.

Ajánlja mérsékelt árakon a jelen időnyre: **SACK RUDOLF** ellamert kítűnő gyártmányait, **szőlekekét, vasboronáit, könnyű és szilárd sorvetőgépeit, szecsavágó-, répa-vágó-gépeit.** Kézl-, járgány- és gőzhajtásra elsőrendű biztonsági járgányait, „Westfalia“ műtrágyaszóró-gépeit, a jelenkor legjobb szerkezetű takarmánypároló-készülékét s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

Kastélyok, gazdasági épületek villanyvilágítása

saját rendszerű önálló gépteleppel. ::

A telep egyidejűleg szivattyút és gazdasági gépeket is elhajt, tehát a világításon kívül a vízellátást és takarmányszélesztést is végzi.

Referenciák:

Mélt. ifj. gróf Csáky Gyula ur, Szendrő.
Nagys. lovag dr. Floch-Reyhersberg Alfréd ur, Szódrákos.
Nagys. Bezeredy Andor ur, Ménfő.
Nagyságos Segesváry Ödön ur, Domony.
Nagys. rojtóki Bauer Antal ur, Bóde.
Nagys. Nadányi Miklós ur, Feketeváros.
Nagys. Nadányi Pál ur, Pusztakovácsi.
Nagyságos Szomjas Gusztáv ur, Kistásföldház.
Nagym. bányavölgyi Tost Gyula ur, Gód.
Mélt. Fáy Halász Ojda ur, Alag stb.

Utolsó rendelések:

Nagym. gróf Tisza István ur, Geiszt.
Mélt. gróf Dessowffy Miklós ur, Vencsellő.
Mélt. gróf Bethlen Aladár ur, Élesd.

Prospektussal és árajánlattal szolgál.

Signer F. és R. mérnöki és elektrotechnikai vállalat,
Budapest, V., Kálmán-utca 9. 860 Telefon 63-01.

HOFHERR és SCHRANTZ

Budapest, VI., Váci-körut 57. szám.

Magyar Gépgyári művek r.-t. Kispesten.

Ajánlja legújabb „Casali“ kukoriczamorzsolóit

gőzhajtásra. Az I. számú napi munkaképessége 6—10 waggon, a II. számú napi munkaképessége 10—15 waggon kukorica. Ezen „Casali“ kukoriczamorzsolók nagy munkaképesség, kifogástalan munka, könnyű kezelhetőség és csekély hajtósükséglet által tűnnek ki.

Terjedelmes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetk.

A kisszántói uradalom parcellázása folytán a báró Königswarter-féle kiállításokon többször első díjjal kitüntetett

mangalicza sertésállomány,

mely áll 160 darab 2-3 éves hasas tenyészkocza sertés, 30 darab másfél-éves tenyészkocza sertésből, eladó.

Ugyanott iskolázott kiváló szép növésű 180-220 cm. magas

Luczfenyők

kaphatók. Ára helyben földtömbbel kiásva 100 darabnál a 1 kor., 1000 darabnál a -90 kor. 2000 darabon felül 10% zárlék árengedmény esomagozás és vasuti állomáshoz szállítással darabonként 20 fillérrel több. 973

Kisszántói uradalom

u. p. Bors, Bihar megye.

PARKALAKITÁSHOZ legelőcsobban ajánlok:

50.000 DARAB DISZBOKROT

1 1/2-3 méter magas, **20.000 DARAB DISZFENYŐT**

(Conifera) 1 1/2-3 méter magas. Svéd sővény-rózsa (Rosa rubiginosa) magonczt, párosításhoz alkalmas gyümölcsfaoncztokat.

Kivánatra előnyajánlattal szolgál

FARA Ó BÉLA

os. és kir. udvari szállító

ZAŁAEGERSZEGEN.

Kocsigyártás

Budapesti kovács- és kocsigyártó - Ipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucsernok Szövetkezet

Budapest, VII., Rákóczi-ut 72. sz.

Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

Az orvosok szárai tanusítják, hogy **REUMA, CSUZ, KÖSZVÉNY, ISHIAS** ellen a legjobb gyógyszer a **HÖFÜRDŐK** használata. Ily Höfördőt otthon bármely szobában készíthetünk a

„Sanitas” szoba-, gőz- és hölégfürdő-készületekkel

megtakarítván a költséges nyári fürdését

A „SANITAS” hatásánál, kényvelmes volta, valamint tartósságánál fogva az ide-átja minden Hymenü fürdőkészületeknek. Kapható havi részletfizetésre, valamint 9 napi próbahasználatra is.

■ Ezemü elismerő és köszönőlevelet tartalmazó ismerető ■
■ könyvetet kérésre ingyen és bérmentve megküldöm. ■

FÖRSTNER ALADÁR „SANITAS” szobagőzfürdők gyára
Budap-st, VII., Alsó-Erdősor 30/A.

A legrégibb és legnagyobb magyar cég e szakmában. Nevr ügyeljünk! Sok az utánzat.

1018

Mérnöki iroda

FEKETE BÉLA, okl. mérnök

BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 30. sz.

Telefon 37-35. Telefon 37-35.

Parcellázások teljes (műszaki, jogi és pénzügyi) lebonyolítása, birtokrendezések, földmérések, gazdasági vasutak, csatornázások, belvízvezetés, öntözés, vasuti nyomjelzés, kisajátítások keresztülvitele, mindennemü mérnöki munkálatok.

6114

Préselő- és csiszológépeket

cement-, mozaik-, granitdoit-, terrazzo- és járdalapok gyártására,

ugyszintén az összes formák műkövek, betoncsövek, gömbölyü és tojásalakuak, betonsúlyesztő ládak stb.

részere szállít a legújabb szerkezettel és szolid kivitelben

Eisengiesserei und Maschinenfabrik Niederburg

Georg Wittmer, Karlsruhe, Baden.

Alapított 1874.

A bel- és külföld legnagyobb gyarait én rendeztem be.

Katalógusok ingyen és bérmentve. Lejobb referenciák.

Vezérképviselet Magyarország részere: **Büschitz Mór, Komárom.**

1021

Pályázati hirdetmény.

Az Esterházy hercegi hitbizomány javaihoz tartozó s Gólos, Boldo asszony, Alsóilmicz, Bánfalu, Teteny és Valla községek határaitban Mosony várm-gye területén fekvő és mintegy 9800 katasztrális holdat tevő boldogasszonyi uradalom négy nagyobb és pedig 2794, 2250, 2097 és 2436 kat. holdra elosztott és egy kisebb, apró bérlet-kre szánt 249 kat. holdas bér-csoportban ezen elosztások szerint külön-külön vagy ezen bér-csoportok összevonásával, esetleg egyben is a jövő, vagyis 1909. évi november hó elsejétől kezdődőleg legalább tizenkét évre bérbeadó.

Ajánlatok kellő referenciákkal, melyek az illető ajánlatot tevő eddigi működésére, vagyoni viszonyaira és személyi állapotára vonatkoznak, a hitbizományi javak kormányzóságához Kismartonba (Sopron vármegye) folyó év végéig adandók be.

A bérbeadó birtokokra vonatkozó bővebb adatokra nézve ugyancsak a kormányzóság ad fölvilágosítást, hol a hivatalos órák (9-12 és 2-6) alatt folyó évi október hó 15-től kezdve a bérleti föltételek is megtekinthetők.

Kismarton, 1908. évi október hó 1-en.

Nagy Albert
kormányzó.

1009

MAGYAR GAZDÁK ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok).

Igazgatóság és központi iroda:
Budapest, IX., Imre-utca 4.

Nagy köpíneszt:
BUDAFOKON.

ÉRTÉKESIT

húsféléket, baromfi, vadfőlt, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézst és MINDENMÜ ÉLELMICZIKKET. Huzalbar-értékesítő osztály. Égetett szeszmentes értékesítés.

A MAGYAR ORSZÁGOS MÉHÉSZETI EGYESÜLET

vezérképviselet.

A szövetségi tagjai kedvezményesen részesülnek. Mindennemü érdeklődőket egyben díjtalanul agyi felvilágosítást.

Bérlevelek (Szegődségi levelek) az új cseléd-törvény alapján összeállítva.

■■■■ Darabja 5 fillér. ■■■■

Szegődségi könyvecskék

Darabja 10 fillér.

■■ Szegődségi főkönyv ■■

25 ives 2 kor. 50 fill. ■ 50 ives 4 kor. ■ 100 ives 7 kor.

Kaphatók a „PÁTRIA” irod. váll. és nyomdai r.-t.-nál, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

PATKANY- és EGÉRIRTÓ-
BACZILLUS
"RATIN"

az egyedüli biztos irtószert, mely fertőző betegséget plántál az illető állatfaj között. **A magyar királyi állami bakteriológiai intézet** véleménye szerint is más állatra ártalmatlan.

Prospektust ingyen küld

"RATIN" bakteriológiai laboratórium vezérképviselője :: ::
 Haan Béla Budapest, Rottenbiller-utca 38/A.

Aranyérem Budapest, 1902. Alapított 1876.

UNZEITIG FERENCZ
 osász. és kir. udv. szállító

különlegességi gyára teljes növényházak építésére és melegvízfűtés berendezésére.

BUDAPEST = WIEN,
 VIII., Gyöngygyök-ut. 7. XIII/2. Reinlgasse 32-34.

Terv- és költségvetést díjtalanul készítik. Helyszíni megbeszélés nem lesz felszámítva. 758

NAGYENYED-RE
 forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet a fajtiszta anyagra.

Gyümölcsfák
 dísz- és kertészeti növények stb. Nemes szilvafajtákban nagy készlet.

Szőlőoltványok:
 európai, amerikai stb. és gyökerecs vesszők. Árjegyzék ingyen küld.

FISCHER és Tarsai
 faiskolák és szőlőoltványtelepek

HAZAI ZOOLOGIAI LABORATÓRIUM

BUDAPEST, VII., DAMJANICH-UTCZA 36.

Preparál emlős állatokat
 és madarakat a legmodernebb követelményeknek megfelelően, természetűen, dermoplasztikai alapon, művészi kivitelben, úgy magánosok és iskolák, mint múzeumok részére.

Vadászok figyelmébe!
 Elvállalja mindenféle vadász-trofeák elkészítését tartós és szép kivitelben jótársa mellett. A laboratórium vezetője: Madarász Gyula dr., magyar nemzeti múzeum igazgatója öre.

"AZ ÁLLATVILÁG"
 folyóirat az állattani, vadászati és halászati ismeretek terjesztésére. Díszes kiállítás.

Munkatársak: HERMAN OTTÓ, BIRO LAJOS, KATONA KALMÁN, báró BABARZYNÉ stb. 898

Kérjen mutatványszámot.

Előfizetési ára egy évre 5 kor.

"RAPID"
 kézi műtrágyaszóró-készülék.

Ezen műtrágyaszóró-készüléket Fischl V. gazd. intéző ur szak-szerű kísérletezés után találta fel. A régi szokásos kézi szóróval szemben előnye, hogy a munkás kezét és ruháját nem támadja; a használatban levő nagy gépekkel szemben előnye az olcsó ár, egyszerű kezelés s hogy 1 ember naponként 7-8 holdat vetőlépésben haladva kényelmesen beszórhat. A beállítható szórókanál által az elszórandó mennyiség pontosan szabályozható.

Ára Budapesten darabonként **60 korona.**
 Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálok 885

Weisz Jakab
 a szabadkai műtrágyagyár képviselője
 V., Lipót-körút 7. szám.

LEGJOBBAN BEVÁLT
 legolcsóbb hajtóerő gazdaságok és iparosok részére

BERNHARDT-féle Petrolin-lokomobilok és motorok,
 felével olcsóbban dolgoznak, mint a gőzgépek és nem kell vizsgázott gépész, engedélymentesen felállíthatók, teljesen üzembiztos, nem csinátnak sem füstöt, sem kormot sem szarot. Szívógázberendezések 5-100 lóerőig. A jelenkor legolcsóbb hajtóerője!

G. Bernhardt's Söhne motor és gépgyárától,
 Wien, XII., Schönbrunnstrasse 173/5.

Vezérképviselő: **RONAI GYULA és TARSA**
 Budapest, VII., Barcsay-utca 11. 942

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

SZIVÓ GÁZ BENZIN MOTOROK ÉS LOKOMOBILOK.

BRÜNN-KÖNIGSFELDI MOTOROK

= EGYED-ÁBELES EMIL BUDAPEST ÁRUSÍTÓ V. VÁCI-UT 14. TELEFON 98-32. SÜRGÖNYCIM: BARSEL

Videki képviselők kerestetnek. 932
 Famegmunkáló gépek, gyári és malomberendezések.

Legjobb szlavón kocsányos és kocsánytalan

TÖLGYMAKKOT,
 magas csiraképessegi tülevelű-, lombfa- és gyümölcsmagvakat, valamint erdőszítési célra több millió erőteljes, dus gyökérezetű tölgy, kőris, lucz, erdei, fekete, jegenyefenyő, akác stb. csemétét,

VADETETÉSRE
 vadgesztenyét és csiesókat (vagon-akománnyokban is) ajánl

Faragó Béla os. és kir. szállító Zalaegerszegen
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

|| Birtok-eladás. ||

Bereg megye déli részén, Csonkapapi községhez tartozó **1800 magyar holdas**, teljesen sik. buzatermő, szikmentes talaju, **urilakkal és 2 majossal ellátott birtok**, akár egészben, akár nagyobb részletekben **eladó vagy haszonbérbe** kiadó. Közelebbi felvilágosítást ad **Geréby Pál** földbirtokos, Debreczenben. 966

BENZINCSÉPLŐKÉSZLETEK

BUDAPESTI MALOMÉPÍTÉSZET ÉS GÉPGYÁR
PODVINECZ ÉS HEISLER
 Budapest, Gyár: VI. Váci-út 141.
 ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Megvételre kereselek
 betöltött 3 évnél nem fiatalabb és 5 évnél nem idősebb, 172 cm. magas, fekete színű, hibátlan

felvér **muraközi csőőrcsikót.**

Ár és hely megjelölésével ajánlatot kér **Dr. K. Tompa Arthur** gazdasága Kraszna-Hervát, Szilágy m. 1012

DRÓT-KERÍTÉS
 LEGOLCSÓBB AZ 1872. ÉVBEN ALAPÍTOTT

STADLER MIHÁLY
 SZODONY-FONAT-SZITA-ÁRU-ÉS KERÍTÉS-GYÁRNÁL

BUDAPEST
 VI. VÁCI-KÖRÚT 43.

ÁRJEGYZÉK DIJMENTES.
 MEGBIZHATÓ PONTOS KISZOLGÁLÁS!

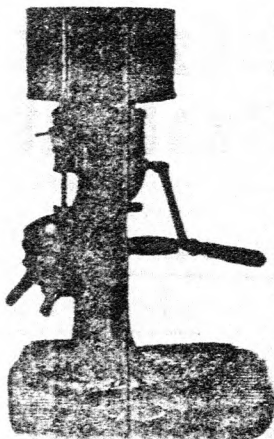
Gőzekék,
 gőz üthengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohó-művek társaság vasműveiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácsossal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg- u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szilázia**, vagy:

az Osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviselőéhez, **Mayer Pál** főhercegi feltgyelő, Budapest, VIII., József-utca 16-18 kéretnek. 6287

Eredeti „Melotte“ tejcentrifugák

a világ legrégibb és legjobb tejföldözőgépei!

Játszi könnyű kezelés. Legcsekélyebb kopás. Legélesebb lefőzés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 200.000 db van napi használatban az egész világon. Óránkénti munkaképesség 50-600 l. kézihajtásra. Magyarországi képviselő

GEITNER és RAUSCH BUDAPEST, VI., Andrássy-ut. 8.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCA 10. SZÁM.

Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1.970.240—ker.

Tartalékok 784.780-10 "

Összesen: 2.755.020-10 ker.

1901 évi felesleg 99.849—ker.

1902. " " 59.782-26 "

1903. " " 109.331-73 "

1904. " " 72.438-23 "

1905. " " 61.730-00 "

1906. " " 99.243-85 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyanígy az ember életére különféle módokat szerinti.

Asz biztosítványban a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi születésűektől egy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi születésűek közigazgatási határozattal tartálékba helyezett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-3%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 6-10 évre adták fel biztosításukat 6% engedménnyel részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen szolgál.

An igazgatóság.

ANÉP BARÁTJA

NAPTÁR

1909-İK ÉVFOLYAMA

Bolti ára 50 fillér.

TIZENKÉT DARABOT 5 KORONÁÉRT KÜLDÜNK.

■ Sziveskedjék már most megrendelni.

sajtó alatt van és nem-sokára megjelenik a :: tavalyi évfolyamnál :: gazdagabb tartalommal.

“PÁTRIA” részv.-társ. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest IX. ker., Üllői-ut 25.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladataul tűzi ki a belterjesebb és az eddigigél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.
Kidolgozza az okosra gazdasági berendezés alapjait szolgáló üzemi tervet. Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemének ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezésénél, vezetésénél és azok lezárásánál. Elvállalja a gazdasági számvitelének felügyeletét és az állandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdaság számadatainak elkönyvelését időszakos jelentések alapján. Evi zárókat és évi beszámolókat készít. Tanácsot ad birtokberendezésnél, valamint mezőgazdasági pénzügyi és hitelügyi kérdésekben. Gazdasági ügyekben jogi tana sesal szolgál és vitás ügyekben a választott szakbírókhoz tisztelettel elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági értékbecsületeket végeztet. A bejelentett eladó és bérebeadó birtokokat törskönyvileg nyilvántartja.
Gazdálkodókra és egyéb képzettebb gazd. személyzetet keresőket nyilvántart.
Adóügyekben az OMGE. tagjainak szakvéleményeket ad. az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kifizetését és ez-tén az összeg visszatérítést készíti. Adóelengedések ügyében utbiztatást szolgál. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály ily irányú működését az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet tagjai is, ha tagságukat igazolják.

Nyilvántartásra bejelentett: Eladó birtok:

- 197 m. hold** pilléscsúcs vonalon. fővárostól 35 km.-re 4 község között, orvos, gyógytár Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csűrökkel magtárakkal, nagy pinccsel, 5 szobás lakás áruval, zárt verandával. 2
- 200 m. hold** sík fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 3
- 370 m. hold** Sárcs megyében, melyből 310 hold erdő, arl lakással és 5 hold díszkerttel, köves ut mentén. 4
- 100 kat. hold** körülí I. o. bacska föld, 15 percznyire a vasútvonalától, jó úttal, a Ferenc-csatornától 8 percznyire, urakkal és gyümölcsösökkel. 6
- 80 m. hold** Szatmár megyében, vasútvonalától 2 km.-re, kényelmes urakkal. 7
- 105 kat. hold** Törökországban a Tisza és vasút mentén, köves ntiál, egészben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas részre, gazdasági épületekkel. 9
- 608 kat. hold** Érméleken, vasúttól 7 kilométerre, épülő vasút helyben, 40 kat. hold dohány-egedéllyel, kelő lak- és gazdasági épületekkel. 8
- Temesvár határában**, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy konyha-gőrével, eladó. A birtok tulajsa a legjobb minőségű föld, az egész **primálisan kiváló minőségű talaj**, nagy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törlesztés kölcsön. 10
- 280 m. hold** Budapesttől fővonalon gyorsra 1/4 óra, vasútvonalától mintón 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékekkel, csinos kis parkban urakkal. 60 m. h. erdőállomány. 12
- 888 hold** Nógrád m.-ben, melyből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 l. 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 400,000 korona. Esetleg bérbe is vehető. 14
- 384 hold** szőlővel, 8 hold erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasútvonalától. 5 km.-re. Teljes felszereléssel. 13
- 1000 m. hold** Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérebeadó. 15
- 2488 hold**, 50 hold termőgyümölcsösökkel Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számú hitvánnyal épült épületekkel. 10 szobás kastélyval, szeszgyár és finomító. Jó munkaviszonyok. Árát eléréséig néki 800.000 K. Amortizációs teher 200.000 K. Esetleg bérebe adó. 16
- 290 hold** Szilágy megyében, vasútvonalától 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehénészetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 17
- 200 hold**, vasútvonalától 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 18
- Emeletes kastély** 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ár 75.000 K. 1
- 613 m. h.** Borsod megyében vasútvonalától 6 1/2, épülő vasúttól 3 km.-re. Elegendő gazdasági épületekkel és külön belseggyel, melyen az urakkal áll. 40 hold dohányegedéllyel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ár m. holdanként 650 korona. 20
- 2400 m. hold** sík fekvésű dunántúli birtok, 1600 h. szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszálóval, 2 jó elhelyezett majorban kelő gazd. épületekkel. Uri lak 10 holdas parkban. Három vasúti vonal mentén. Ár 700.000 kor. Teher 400.000 kor., mely rajt maradt. 21
- 10 m. hold** Pest megyében, ebből 5 hold termőszőlő, 60 hold szántó, 34 hold kaszáló, 2 hold erdő, 2 hold legelő, 2 hold fiatal. 24
- 184 hold** Pest megyében vasútvonal mellett, melyből 17 hold prima termőszőlő, 95 hold szántó, 12 hold kaszáló, 53 hold legelő, 6 hold ki nem apadó tó urakkal és kelő gazdasági épületekkel, kedvező fizetési feltételek mellett. 25
- 139 m. hold** Pest megyében vasútvonalától 1/4 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltérhető legelő tanyával együtt 48.000 koronáért. 26
- 480 hold** fővárostól 25 km.-re, teljes felszereléssel, tehénészettel, modern lakóházzal, kelő gazdasági épületekkel. 27

Birtokvétel:

- 200 m. hold** birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455
- 400-800 m. holdas** jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasúttól nem távol, családának való tágas és egészrteges lakással, árnyas kerttel. 7
- Kisebb birtok**, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasútvonalhoz közel, lehetőleg fővonalon. 8
- megvételre kerestetik:** **400-1000 h.** birtok, melynek nagyrésze vágható erdő. 2916
- 1000 holdig** cserébe fővárosi birtok, melynek nagyrésze vágható erdő. Hont, Nógrád, Ösmör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 507
- 2-300 hold** birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasút közelében. 3950
- 200 holdas** birtok url lakházzal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982
- 10-15000 hold** erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9
- 2000 hold** elsősorú talajú birtok, cukorrépa vidéken, vasútvonal közelében, szép kastély és parkkal. Bécsből legfeljebb 6 órányira. 5215
- 800-1200 m. hold birtok**, kelő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 456
- 2000 hold** jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasúthoz. 5216
- 250-300 m. hold** főváros vagy vidéki nagyobb városokhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönrel. 12/8
- 3-400 hold** egytagban legább 5 szobás lakással, vasúttól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő. 79
- 800-1000 holdig** jó földék és épületekkel, instrukcióval. A lakóház faluban vagy város közelében legyen. 12
- 500-1000 m. hold** lehetőleg egy tagban, előnyben részesül sík fekvésű, vasútvonal közelében. 23

Bérebeadó birtok:

- 480 m. hold** Abauj megyében 7 km. a vasúttól, országot mellett, 7 szobás udvarházzal, kelő gazdasági épületekkel. 5003
- 1150 m. hold** Nógrádmegyében jó gazdasági épületekkel, épülő vasút mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre 15

Birtokbérlet kerestetik:

- 180-200 m. h.**, amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzemeltethető. 2530
- 800-1500 h.** Erdélyben vasútvonalhoz közel, jó urakkal és gazdasági épületekkel, jó erdővel. 490
- 2-3000 holdat** tavasszal vagy őszén átvehető, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehénészetre alkalmas. Urakkal legább 6 szobás legyen. 1868
- 1000-1500 m. hold** lehetőleg síkfekvésű, előnyben részesül erdőmentes birtok és síkfekvésű vasútvonal közelében levő. 1868

Ezekon kívül nyilvántartjuk a visszavándorlók letelepítésére alkalmas birtokokat és bérőszövetkezetek alakításánál közbenjárunk a Magyar Szadszövetségnek. Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket **AZ OMGE. ÜZEMOSZTÁLYA.**

Felhívás a gazdákhöz. Mindama tisztelt földbirtokos és haszonbérő urakat, akiknek okleveles gazdasági, vagy más gazdasági alkalmazottra szükségük van, felkérjük, hogy a náluk iredésében levő állásokról az OMGE. üzemi osztályát mielőbb értesíteni sziveskedjenek. Ugyanis ama helyzetben vagyunk, hogy kiváló minőségű állást kereső gazdaságtereket és egyéb gazdasági alkalmazottakat ajánlhatunk hozzánk forduló egyesületi tagjainknak teljesen díjmentesen.

Iszpani állást keres január 1-ére szerény igényű, földmívelésiként végzett gazdaság, 35 éves, nős, családtalan, a gazdaság összes teendőiben, tehénmestert és tejkészítést is teljes jártassággal bír. Neje a gazdaságszomszói teendőket elvállalja. Czímre: Nyírfa Sándor, u. p. Sülysáp, Pa-Oszlár.

Gazdasági munkásokat (Privátgazdálkodók) szerződéskötés november 15-től újáig. F. H. gazdasági Érsekszék. Békáscsaba Takács-féle ház. 5151

Önálló intézői állást keres, azonnali, esetleg későbbi beépítéssel, egy hosszú gyakorlattal bíró, 47 éves, vallású, családja, 47 éves öklevelés, gazda, ki egy grófi uradalomban 23 évig egyfolytában mint gazdasági vezető, jártas a gazdaság minden ágában, úgy az irtólat teendőiben is. Ötvenéves koránál jó munkaképesség, esetleg ezen összeg erejéig birtokosnak is ajánlkozna. Czím a kiadóhivatásban. 5152

Tehenesgazdai állást keres tejkészítési iskolát végzett egyen 1909 január 1-re, esetleg azonnali beépítésre is. 10 évi gyakorlata van a szakmban. Czím a kiadóhivatásban meg tudható. 5151

Okl. gazdasági 12 évi gyakorlati, állást keres. A gazdaság minden ágában jártas, szorgalmas, szakkepzettsége és munkaképessége által teljes meglepésként érdemelendő ki. Állást november 1-től birtokos elvállalhatja. Szíves megkeresést "Szerény igényű" jellegű alatt kérem és lap kiadóhivatásába czímzem. 5155

Az ország egyik leghíresebb czukorgyári uradalomban felmondásban állásban működő, gyakorlati vizsgálatot tett gazdasági, 34 éves, nős, kis családú, izr. vallású, 16 éves gyakorlati, jártas az összes gazdasági teendőben, nagyobb uradalomban önálló kezelőként állást keres. Szíves ajánlatokat a kiadóhivatal továbbítja. 5156

Közvetítői gazdasági tanintézetet végzett fiatal ember több évi gyakorlati, ki a gazdaság minden ágában teljesen jártas, a tejkészítéshez, állattenyésztéshez, hizlaláshoz, repa-termesztéshez alaposan ért, nagyobb uradalomban mint gazdasági alkalmazva volt és mint önálló kezelő is működött, olyan önálló intézői állást keres, hol mint nős ember tisztességes megélhetést talál. Ajánlatok "T. R." alatt Sikray hirdetésű hirdetésbe vázliként 33 kéretnek. 5159

Intéző, gazdasági és stabilgép-kezelő szakvizsgálatot tett, gazdasági, tejkészítési, szesz-főzői iskolát végzett, szőlészeti tanfolyamot hallgatott, 41 éves, nős, gyermektelen, úgy kötött mint honos birtokos jó sikerrel gazdálkodott, telepítési 2 évi birtokot kezelő a jelenleg 3 birtokot szintén önállóan kezel Pestvidéken. Erdélyben is alkalmazott, könyvvizetés, pénztár és a gazdaság összes ágai kezelését érti, birtokkezelői állást keres. Czím a kiadóhivatásban. 5157

Majores gazda január 1-ére állást keres, 12 éves gyakorlati rendelkezik és a tehénmestert is alaposan ért: tiszta, józan életű, családja, 40 éves egyén, ki a sárvári tejkészítési tanfolyamot végezte. Szíves megkeresések "Józán, becsületes és szorgalmas" alatt a lap kiadóhivatásába kéretnek, hol a cím is meg tudható. 5158

Állatok
Bovány és hússertéseket
legjobb árértékűt és bezeres -
BAUER B. GYULA
sertésbizományos
Bpest, VIII., Rékócz-ut 73.
TELEFON 79-41.
Mindem felvilágosítás díjtalanul készséggel adatik.

2 fekete, 10 markos, 3 árga 15 aráb félvér 4-5 éves, hibátlan, elegáns kocsió, ugyancsak tavalyi ménes felosztásából visszatért és idele 7 db cskó mind Saglavy-jedra a. tv. törzsmentő, némány anyakocsi, valamint személyes használatra szolgáló több Kőlberkocsi teljes karban, lótarítás beosztása miatt eladó Maár Zoltánál Alattyánon. 5086

3 hónapos, szálkás és sima- szálkás, szőrének tereséből származott foxterrier-ek eladók. Megkeresések intézőséghez Tisza-Radvány, posta és állomás Cséfa (Bihar megye) czímzandók. 5076

Megvételre keresek 20 darab vémhes, horzderes - schwitz, noutaoui vagy inthali - fiatal, egészséges tehent vagy üszőt és egy ezekhez való hígobikát; továbbá vennék egy kisebb fajta ardennei ménlovat. Ajánlatokat kér Morsay Sándor gazdasága Lapujtó, Nográd m. 5087

Eladó tisztavérű calgaja tenyésztésűk és kcsók, 1 évesűt 3 évesig, az idele tenyészállásúakon is első állami anya- és kosdijjal lettek kitüntetve. Ugyazint 1 évesűt 5 évesig fehér hivajók, üszök és bikák eladók. Czím: Paskuj Antal, Szilágysomlyó. 4681

Prima fehér jármosok eladók Kovács János és József legelőbirtolán 10 db rudasokör, 5-7 éves, 1300 kg. páronként, 10 db 4-5 éves, 1100 kg. páronkénti súlyban. Bővebbet Kovács János és József Pécs. 5119

80 darab 1 és fél éves magyar fajta ökorborja eladók az esztári gazdaságban. Bővebbet Mörzcs Pál, Esztár, u. p. Pocsaj. 5118

Egy 6 éves, 174 cm., jegytelen, piros fej, herelt 10, egyben és kettesben jól megy, 800 koronáért eladó. Szőke Kálmán, Pa-Kengyel. 5138

A toponári berlet lejártá folytan folyó hó 25-én és a következő napokon jármosokörök, lovak, gazdasági gépek és eszközök, továbbá kocsik, szekerek, és jászai felszerelések stb. szatárközöli eladásra kerülnek. (Vasuti állomás Toponár vagy Kaposvár.) 5139

Eladó 5 darab vészen áment 1/4 éves pinipet manga-Hecza Kan. Darabja 120 korona. - Egy darab 2 1/2 éves Yorkshire hígoképes kan 140 korona. - 35 db 4 hónapos tején és tengeri hizott angol malac. - Két db 3/4 éves szimenthali berni bika. Keresek 200 méter mezel vasutat kocsikkal. Kralovszky Kálmán Seprő, Arad-megye. 5140

Elsőrendű magyarfajta

erdélyi jármosokörök, ügyszintén 1 éves magyarfajta erdélyi ökorborjuk minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál Szamosujvárt Szolnok-Debeka megye. 317

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket hasasokat vagy borjasokat, bármely időben, bármely mennyiségben kulinás árákon szállít

BAUER MÓR tenyész- és haszonállatkereskedő, BUDAPEST. Iroda: VI. Felsőerdősor-u. 1. Istálló Ujpest, Károlyi-u. 11. Telefon 93-95.

Eladó ügötek. 4 db és pedg 2 db tej és szőke kanca, 3 évesek, jó párosak és 2 db fejmen 2 1/2 évesek, apjuk Falkland Rekord 1 p. 23 mp. Amerikából importált ügöte, számos verseny nyertes ivadéka van. Ezen ügöteket úgy versenyzésre mint tenyész-teszre kiválóan alkalmasak. Áruk darabjának 500-1000 frtig. Megtekinthető Chernel György gazdaságában Tömörd, Vas m. Szombathely mellett. 5116

Muraközi hidegvérű (nori) Igás tenyészlovak és választott csikók vásárlásánál közvetlen a tenyésztektől, segédkezesemet felajánlom a a folyó évben Muraköz és vidéken tartandó lóvásárok jegyzékét kiváratára szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak! Czímem: idősb Heinrich Mór lóvásári ügynöksége Csáktornya (Muraköz) Sürgönyczim: Heinrich Senior, Csáktornya. 4732

idősb Heinrich Mór lóvásári ügynöksége Csáktornya (Muraköz) Sürgönyczim: Heinrich Senior, Csáktornya. 4732

Elsőrendű fajjellegű vöröstarka ökor és üszöborjukat 1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra v. járomba való tarka ökorokat, úgyzintén hasas v. friss fejős tehenekeket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármely mennyiség szállítására vállalkozunk 269

Spitzer és Weller "Kis-Czell" Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai megbízásokat elfogadnak jármos okörök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik. Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Széni-egyház-utca 2-ik szám. Telefon 311. 424

Szenttamási gazdaságban (Pestmegye), vasuti állomás: Kunszentmiklós-Tass, levél- és sürgönyczim: Kunszentmiklós, jutányos áron eladó legelsőrendű hasas és szópós-borjas bonyhádi tajfajta tehének és tarka jármos-ökorok. "

Az idele tenyészállatkiállításon teheneink első állami díjjal lettek kitünő tetve. Előzetes megkeresésre Kunszentmiklós-Tass Állomáson saját kocsink áll rendelkezésre. 588

Bonyhádi faj vöröstarka ökor- és üszöborjukat 1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra vagy járomba való tarka ökorokat, úgyzintén hasas vagy friss fejős tehenekeket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármely mennyiség szállítására vállalkozunk

Walzer Antal, Dombóvár Tolna megye

Flaschner Sándor 4732 tehénkereskedő Boosi, Ferencz-kört 40.

Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2-3 éves növendék - ökor és üszöborjakat egyezintén legprimább lo-kótni való és jármosökreiket legjutányosabb árakon ajánlanak; Klein Testvérek kereskedők CZELLDÖMÖLK. Megrendelések egyezség szerint bármikorra is alkalmasnak. 832

ÖKÖRELADÁS. Néhai Nagy Miklós utódánál, Nagy Dénes birtokosnál, mindig fiatal prima erdélyi jármosokör és 2 éves ökorborju kapható. Levélczim: Nagy Dénes birtokos, TORDA.

Weisz Lajos lókereskedő és lóbizományos Nagykanizsa. Vesz és elad 1/2, 1, 2, 3 éves CSIKÓKAT és jól behajtott LOVAKAT.

Hizlalásra való és mindenféle fajta jármos ökorokat, valamint szép 1-3 éves vöröstarka növendék ökorborjakat bármely mennyiségben és szerződéses szállítás mellett eladásra ajánlanak 856

Récsey és Dukász szarvasmarha-kereskedők NAGYKANIZSA.

Vöröstarka tinó és üsző teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható első áron. Későbbi, úgyzintén jármos és beállítási ökorok szállítására vállalkozom. Kitünő friss fejős tehenekeket előleges jelentés után, nálam mindenkor megtekinthető kötelezettség nélkül. Vevő tetszése szerint választhat. 4735

Henrik Ignác Vass-nál Szalónak (Vas m.) Legelsőrendű eredeti bonyhádi tehenekeket hasasokat vagy borjasokat és tenyész bikkákat bármely időben, bármely mennyiségben coulanusl és legolcsóbb árakon szállít:

Kohn Samu és József tenyész- és haszonállatkereskedők, Budapest, VII. Rottenbiller-utca 60. Telefon 91-25. Fiók: Ujpest, Árpád-ut 99.

Vegyések FAKULT BÖRKABÁTOK sötét színekre tartósan festetnek 4550 HALTENBERGER BÉLA ruhafestőgyárában, Kassa. ALAPITTATOTT 1:10. Eladás

Kastély (Biharmegyében) gyönyörűen berendezve, két mellékhelyiséggel, parkkal, hozzá egy 7000 koronát jövedelmező szőlővel eladó. Czím meg tudható Mosse Rudólinál, Budapest, Néador-utca 11.

A juhtenyésztés mult és jelen irányáról. Irta: Dr. Jenő 3-20 K. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedés, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Benzinmotor, 12 lőerejű, ki- tünő állapotban, alig egy évig használva, jutányos ártan eladó. Bővebb felvilágosítást ad Fenyő és Lichtenberger mérnöki iroda Budapest, László-Ferencz tér 14. 9-11-ig. 5141

Pörkölt szalonna, légen szárított, oldalankint 30-50 kg. nehé, kapható Rauchauber Nándornál 130 koronáért méter-métsámkint az újszentmihályi (Arad m.) vasútállomáshoz szállítva. 4979

Birtokos és gazdasági közöli jogviszonyt szabályozó 1908. XXVII. t.-cz magyarárzata. Irta: Vass Gyula dr. 4 koroná előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedés Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Benzinmotor 2 1/2 lőeres, 60 mm - fele gyártmány, az írom meggyobbiban végett első áron eladó a patligeti gazdaságban, u. p. Galga-Mácsa, hol územben meg is tekinthető. Ki- nátra Galga-Mácsa vagy Anzód állomásra Kocsal küld- ök. 5142

Vadászfegyver. Ritka al- tel. Több kiténő, finom vadászfegyver potom áron eladó. Közük Toplev- kúlcseu Lancaster 20 frt. Előtekő lakatszerkezeti modern Ham- merles 35 frt. Grenerz-áru Bick- flinte 40 frt. Snelleres Manlicher, Drilling, Winchester, válogat- tott, szőlő készítményű Hammerles, tölténykivételű is (ejektoros); angol vadászfegyver, külföldi fegyverek és több más jó puská igen ol- csón eladó Radó A. Egyetem- tér 5. Ugyazint némány Ham- merles-revolver, ugyanitt fény- kepezőgépek féláron kaphatók. 4736

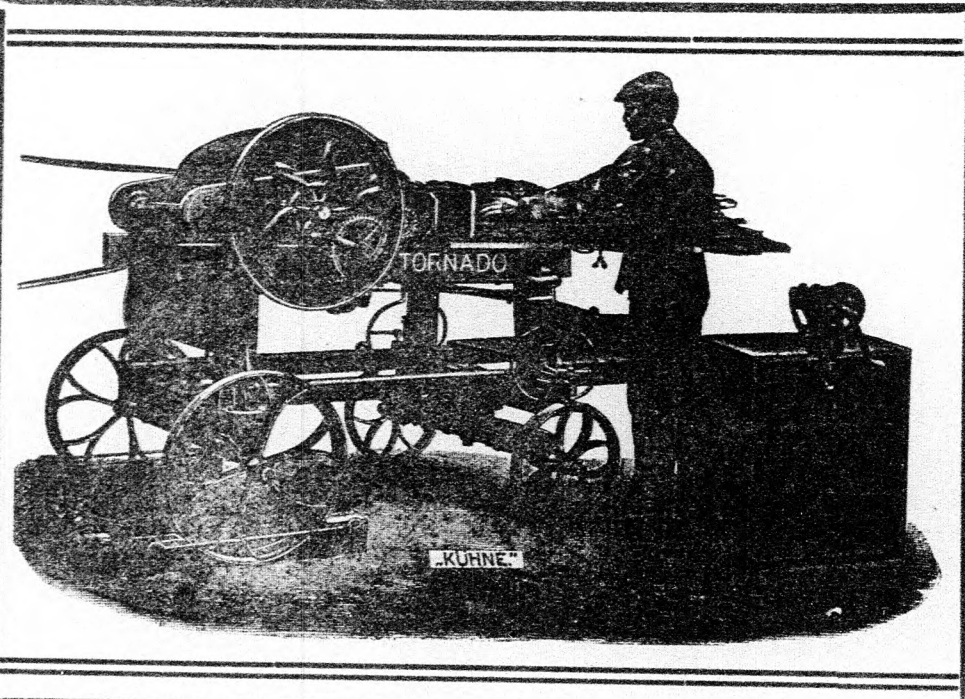
Szőlőművelés és borszaga- ság Harmadik bővített és teljesen átílogozott ki- adás. Irta Szilárd Gyula, a gróf Esterházy-féle csákvári földmívelés- iskola tanára. Ára 10 kor. Meg- rendelhető a "Patria" r.-t. gazd. szak-könyvkereskedésben Buda- pest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Compound stabil gép 80 HP, hozzávaló 10 légkörnyomású vízcsöves kazán- nál jutányosan eladó. Heisler Sándor Budapest, VI., Felsőerdős- sor-utca 12. 5093

30.000 darab erős, egyenes 1 czol vastag, száza 10 forint; 4 éves, 1 1/2 czol vastag, száza 15 forint; 5 éves, 2 czol vastag, száza 18 forint. 2-3 mtr. magas- ságban a galyak levágva. Krebs Zoltán falkófia Szarvas, Bekes megye. 5091

Burgonya. 150 q válogatott rózsaburgonya el- adó Janssen Pál gazdaságában Füleken. Ugyanott tisztavérű "Elektori Negrett" (anya 120, irtu 115, tokyó-irtu 240 db) juhok is eladnak. 5122

Talajismeret. Irta Cserháti Sándor. 420 K. előleges beküldése ellenében bér- mentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedés, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Az őszi idényre
mindennemű talajmivelőeszközt:
„Bippart“ altalajekéket
„Tornado“ kukoricaszártepőgépeket
és egyéb takarmánykészítőgépeket
„Mosoni Drill“ sorvetőgépeket,
borsajtókat stb. szállít:
„KÜHNE“ mezőgazd. gépgyár r.-t. **MOSONBAN.**
Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körút 57/a.

Gőzeke acetylen-lámpák

Éjjeli szántásoknál **gőzekékre** különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

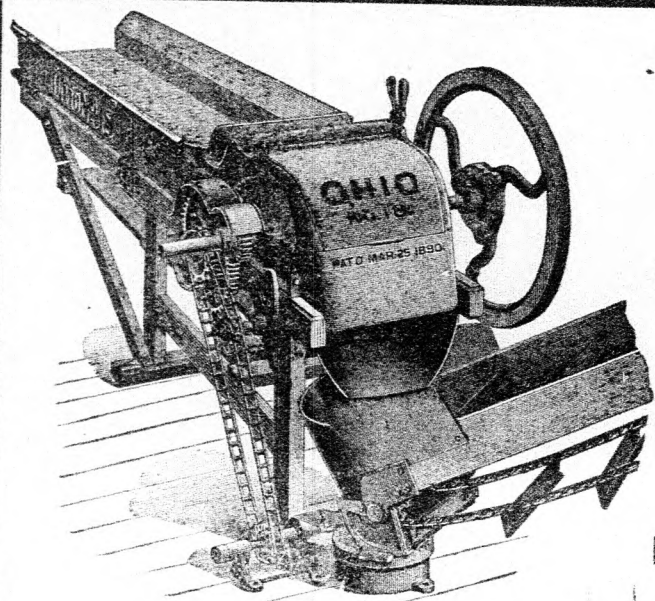
Kézi-, kocsis-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló- **acetylen-lámpák.**

Bárdi József automobil r.-t. Budapest, VI., Mozsár-utca 9. Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 16-28.

Sürgőnyezim: Pneumatic.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

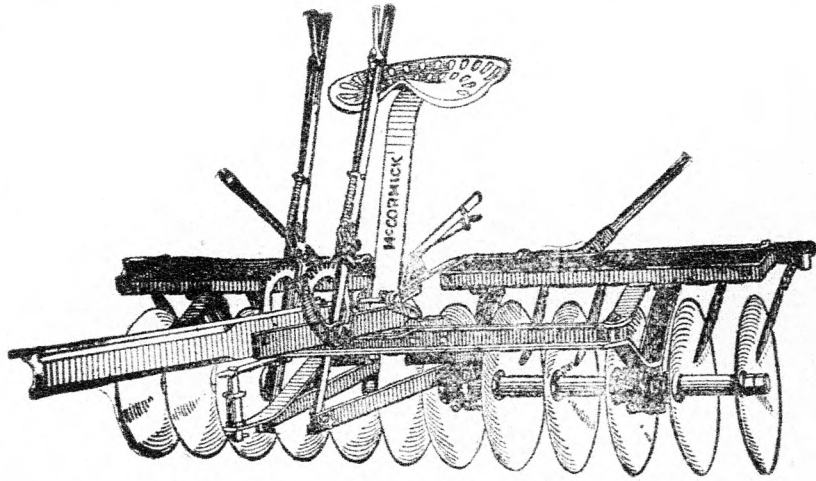

„OHIO“ EREDETI AMERIKAI tengeriszár-tépő-

zöldtakarmányaprító- és szalmaszeccskázógép
a takarmányinség legbiztosabb leküzdője.

Mc CORMICK tárcsásborona
tarlóhántásra,
vetőszántásra,
rögapritásra stb. stb.

a gazda leghálásabb talajmivelő eszköze.

Mc CORMICK Harvesting Machine Company, Chicago U. S. A.
Igazgatósága és főraktára: Budapest, V., Alkotmány-utca 12. szám.
J. E. KNECHT, igazgató.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtükéteesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. BUDAPEST-KELENFÖLD

a budaörsi-úton, a vasutállomással szemben.

Lenkórót rostnyeréshez bármily mennyiségben, a legmagasabb árban vesz. bejelentéseket **lentermelésre** a legkedvezőbb feltételek mellett elfogad a

Magyar Kender- és Lenipar Részv.-Társ.

Előbb SALZMANN és TSA (Budapest, V., Szabadság-tér 15.) Szeged-Ersekújvár. Megkeresések kizárólag fenti címhez intézendők. 820

Gőzeke-sodronykötél

legjobb angol aczélsodronyból, legelőnyösebben beszerezhető a

Szegedi kenderfonógyár r.-t.-nál Szegeden

Számos nagy uradalom elismerő nyilatkozata bizonyítja a kötelek kitűnő minőségét.

Mindennemű **GAZDASÁGI KÖTÉLÁRUK, KENDERZSÁKOK** stb. stb. legelőnyösebb beszerzési forrása. 918

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi akusz** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat eszközölhetem **jármos és beállítani való ökrökben**, ugyszintén **1-2 éves ökr-tinókban** és mindenféle súlyú sovány **sertésekben** mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismerettségemnél fogva úgy vásárolkra, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket közvetíthetem.

5018

Kiváló tisztelettel

Sárgöny és levélezim: Vermes Lipót, Kolozsvár

Minden- nemű zsák és ponyva

szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsönző intézet. Wagonzakaró-ponyvák** bármily nagy mennyiségben kaphatók. Árjegyzék, minták kivá-
natra ingyen és bérmentve küldetnek. 915

a legjobb minőségben **FISCHER-féle zsák- és ponyvagyr-** és legjutányosabban a **FISCHER** ban, Budapest, Nádor-u. 31-33. szerezhetőek be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltar-
tanak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyva-
gyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos

Budapest utcáiról összegyűjtött **lóhulladék,** dusan fekáliákkal compostirozva, :: :: valamint egyéb minőségű

Cséry-féle természetes (szemét) trágya

legolcsóbb és legjobb, nem egyoldalú trágyanem, mely majdnem egyenlő arányban tartalmaz kálit, phosphorsavat és nitrogén t. :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: Részletes felvilágosítással és szakismertetéssel szolgál

Bayerthal és Lévy trágyaosztály Bpest, V., Bálvány-u. 26.

Telefon: 31-79.

Telefon: 31-79.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR R.-T.

vasöntöde, gép- és rézműgyár. BUDAPEST, V., Csáklya-u. 3.

SPECIAL- szeszgyárak és szeszfinomítók

GÉPGYÁR: élesztőgyárak

keményítő-syrup- és dextrin-gyárak

teljes gépészeti berendezése.

Atalakit meglevő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

Nemzetközi szeszértékesítő- és erjesztőipar-kiállítás Bécs 1904.

Nagy állami érem.

Legnagyobb kifizetés.